

ΕΞΥΠΝΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Παραδοτέο A1.D2

Έκθεση χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων φορέων, προσδιορισμού και
αξιολόγησης των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης

ΔΡΑΣΗ A1

Βασικές αξιολογήσεις και επικαιροποιημένες μελέτες εθνικής κλίμακας και
χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων
σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων

ΕΡΓΟ

Zero Waste Cyprus

πολιτισμός διαχείρισης αποβλήτων

Ιούλιος 2023

Το Έργο LIFE-IP CYzero Waste συγχρηματοδοτείται από το European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency, CINEA, βάση της συμφωνίας LIFE20 IPE/CY/000011.

Πληροφορίες εγγράφου

Αριθμός Συμφωνίας Επιχορήγησης	LIFE20 IPE/CY/000011	Ακρωνύμιο	LIFE-IP CYzero Waste
Τίτλος Έργου	Έξυπνη παρακολούθηση και αποτελεσματική μείωση των αποβλήτων στην Κύπρο		
Ιστότοπος Έργου	https://cyzerowaste.com/		
Συντονιστής Έργου	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κύπρος		
Τύπος εγγράφου	Παραδοτέο Έργου		
Έκδοση εγγράφου			
Ημερομηνία	14/07/2023		
Παραδοτέο Α1.Δ2	Έκθεση χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων φορέων, προσδιορισμού και αξιολόγησης των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης		
Υποδράση Α1.2	Στρατηγική & Δέσμευση των Ενδιαφερόμενων Φορέων		
Δράση Α1	Βασικές αξιολογήσεις και επικαιροποιημένες μελέτες εθνικής κλίμακας και χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων		
Κύριος δικαιούχος της Δράσης Α1	Τμήμα Περιβάλλοντος		
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο Έργου	lifecyzerowaste@gmail.com		
Υπεύθυνος Επικοινωνίας	Μαρία Διονυσίου, Λειτουργός Περιβάλλοντος		

Αυτό το παραδοτέο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης του Προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή, CINEA, στο πλαίσιο της Δράσης Α1, «Βασικές αξιολογήσεις και επικαιροποιημένες μελέτες εθνικής κλίμακας και χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων» του Έργου με τίτλο «Έξυπνη παρακολούθηση και αποτελεσματική μείωση των αποβλήτων στην Κύπρο», LIFE-IP CYzero WASTE, LIFE20 IPE/CY/000011.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο είναι νόμιμες και αληθείς εν γνώσει των συγγραφέων, καθώς είναι προϊόν της αξιοποίησης και σύνθεσης των αναφερόμενων πηγών, για τις οποίες οι συγγραφείς δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ	2
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	5
ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	9
ΣΥΝΟΨΗ.....	10
EXECUTIVE SUMMARY	11
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
1.1 ΈΡΓΟ LIFE-IP CYZERO WASTE	12
1.3 ΥΠΟΔΡΑΣΗ Α1.2 ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ LIFE IP CYZERO WASTE	15
3 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΈΚΘΕΣΗΣ.....	17
4 ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	18
4.1 Μεθοδολογική Προσέγγιση Χαρτογράφησης Φορέων	21
4.1.1 Κριτήρια Επιλογής Φορέων	21
4.1.2 Κατηγοριοποίηση Φορέων	22
5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	24
5.1 Μεθοδολογική προσέγγιση δημιουργίας ερωτηματολογίου	25
5.2 Συμπλήρωση ερωτηματολογίου και συλλογή απαντήσεων	27
6 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	29

7 ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	109
-----------------------------	-----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Κατηγοριοποίηση ενδιαφερομένων φορέων.....	31
---	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1. Γράφημα Έργου LIFE IP CYzero Waste.....	15
Διάγραμμα 2. Ταυτότητα έρευνας στις κύριες κατηγορίες.....	30
Διάγραμμα 3. Συμμετέχοντες στην έρευνα ανά κατηγορία φορέα	26
Διάγραμμα 4. Βαθμός ενημέρωσης ενδιαφερομένων φορέων για την κυκλική οικονομία .	28
Διάγραμμα 5. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία αναφορικά με την ορθότητα της δήλωσης “Η κυκλική οικονομία είναι ένα σύνολο δράσεων και η ανακύκλωση είναι μία από αυτές”.....	29
Διάγραμμα 6. Βαθμός ενημέρωσης ενδιαφερομένων φορέων για τις διεργασίες που εντάσσονται στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων	30
Διάγραμμα 7. Ορθή ή λανθασμένη δήλωση: “Η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων είναι η πιο σημαντική στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων”	31
Διάγραμμα 8. Ποσοστό ενημέρωσης εμπλεκόμενων φορέων για τους στόχους του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2022-2028	32
Διάγραμμα 9. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με το εάν “η ορθή διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου”	33
Διάγραμμα 10. Αναλυτική απεικόνιση των απαντήσεων για τη γνώση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με την ποσότητα οργανικών αποβλήτων στα ΑΣΑ	34
Διάγραμμα 11. Γνώση των φορέων σχετικά με την προέλευση των δευτερογενών υλικών	35
Διάγραμμα 12. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από τις απόψεις συμμετεχόντων σχετικά με τα οφέλη της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας	36
Διάγραμμα 13. Απόψεις συμμετεχόντων ανά κατηγορία σχετικά με τα οφέλη της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.....	37

Διάγραμμα 14. Προσδοκίες και οφέλη που αναμένουν να αποκομίσουν οι φορείς μέσω της επιμόρφωσης (συγκεντρωτικά αποτελέσματα).....	38
Διάγραμμα 15. Προσδοκίες και οφέλη που αναμένουν να αποκομίσουν οι φορείς μέσω της επιμόρφωσης σε θέματα κυκλικής οικονομίας και ορθή διαχείρισης αποβλήτων	40
Διάγραμμα 16. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα αναφορικά με την προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των ρευμάτων αποβλήτων στην Κύπρο.....	42
Διάγραμμα 17. Αποτελέσματα κατάταξης προτεραιότητας στην αντιμετώπιση των ρευμάτων αποβλήτων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών	44
Διάγραμμα 18. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα κατάταξης κύριων εμποδίων για μετάβαση στην κυκλική οικονομία	47
Διάγραμμα 19. Βασικά εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία σύμφωνα με τους φορείς της κατηγορίας Α	50
Διάγραμμα 20. Βασικά εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία σύμφωνα με τους φορείς της κατηγορίας Β και Γ.....	51
Διάγραμμα 21. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα στη σειρά προτεραιότητας δράσεων για ορθή διαχείριση αποβλήτων	53
Διάγραμμα 22. Σειρά κατάταξης απόψεων από τους εμπλεκόμενους φορείς ανά κατηγορία στην προτεραιότητα εφαρμογής δράσεων για ορθή διαχείριση αποβλήτων	55
Διάγραμμα 23. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα απόψεων για τα βασικά μέσα επίτευξης αλλαγής συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών	56
Διάγραμμα 24. Βασικά μέσα για αλλαγή της συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών	58
Διάγραμμα 25. Συνοπτικά ποσοστά συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων ανά κατηγορία σε δράσεις υλοποίησης σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία ..	59
Διάγραμμα 26. Συνοπτικά αποτελέσματα και αναλυτικά ποσοστά συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων ανά κατηγορία σε δράσεις υλοποίησης σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία	62
Διάγραμμα 27. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα απόψεων επί του αντικειμένου της θεματικής κατάρτισης για την κυκλική οικονομία	64

Διάγραμμα 28. Απόψεις φορέων επί του αντικειμένου της θεματικής κατάρτισης για την κυκλική οικονομία	66
Διάγραμμα 29. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα στην κατάταξη ομάδων υλικών προτεραιότητας για τη διαμόρφωση προτύπων/τεχνικών προδιαγραφών δευτερογενών υλικών	69
Διάγραμμα 30. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών αναφορικά με τις ομάδες υλικών προτεραιότητας για την τυποποίηση δευτερογενών υλικών	71
Διάγραμμα 31. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων σχετικά με τα αίτια παρεμπόδισης χρήσης δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία	73
Διάγραμμα 32. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία αναφορικά με τα αίτια παρεμπόδισης χρήσης δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία	75
Διάγραμμα 33. Συνοπτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων των φορέων για τους τομείς συνεισφοράς των δευτερογενών υλικών	76
Διάγραμμα 34. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία απόψεων αναφορικά με τους τομείς συνεισφοράς των δευτερογενών υλικών	78
Διάγραμμα 35. Χρήση προτύπων άλλων χωρών από τους φορείς.....	79
Διάγραμμα 36. Ποσοστά επίγνωσης φορέων αναφορικά με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας που προκύπτουν μέσα από την ορθή διαχείριση αποβλήτων	81
Διάγραμμα 37. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναπαράστασης για την επίγνωση των φορέων σχετικά με τα υψηλά επίπεδα κατάρτισης για τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία	83
Διάγραμμα 38. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναφορικά με τις απόψεις των φορέων για επένδυση κεφαλαίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία	84
Διάγραμμα 39. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναφορικά με την επίγνωση των φορέων για τα οφέλη από τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία	86
Διάγραμμα 40. Συνοπτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων των φορέων για τα οφέλη που αναγνωρίζουν ότι θα έχει η επιχείρησή τους, εάν προβούν σε ενέργειες μετάβασης προς την κυκλική οικονομία	87

Διάγραμμα 41. Απόψεις των φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών σχετικά με τα οφέλη που μπορεί να προσφέρει η κυκλική οικονομία στην επιχείρησή τους	89
Διάγραμμα 42. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων για τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού	90
Διάγραμμα 43. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων για τα οφέλη που προσφέρει η εγγραφή του οργανισμού/επιχείρησής τους στο σύστημα EMAS.....	93
Διάγραμμα 44. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων σχετικά με τον κανονισμό Ecolabel	94
Διάγραμμα 45. Απόψεις φορέων σχετικά με την έναρξη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας από νεαρή ηλικία	96
Διάγραμμα 46. Συγκεντρωτικές απόψεις φορέων για τις θεματικές που πρέπει να ενταχθούν στη δημοτική, μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση	97
Διάγραμμα 47. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών για τις θεματικές που πρέπει να ενταχθούν στη δημοτική, μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση	98
Διάγραμμα 48. Απόψεις των φορέων σχετικά με τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων (συγκεντρωτικά αποτελέσματα)	99
Διάγραμμα 49. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία σχετικά με τις επιπτώσεις που προκαλούν τα θαλάσσια απορρίμματα.....	101
Διάγραμμα 50. Συγκεντρωτικές απόψεις φορέων σχετικά με την αναγνώριση των κύριων θαλάσσιων απορριμμάτων.....	101
Διάγραμμα 51. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών σχετικά με την αναγνώριση των κύριων θαλάσσιων απορριμμάτων	103
Διάγραμμα 52. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα σχετικά με τη δήλωση φορέων για την υλοποίηση δράσεων που στοχεύουν στη μείωση θαλάσσιων απορριμμάτων.....	104
Διάγραμμα 53. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά ποσοστά προθυμίας φορέων για μελλοντική συμμετοχή τους σε δράσεις μείωσης θαλάσσιων απορριμμάτων.....	105
Διάγραμμα 54. Ποσοστό συχνότητας παγίδευσης θαλάσσιων απορριμμάτων στα δίκτυα τους.....	107

Ακρωνύμια

ΑΤΑ	Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΑΣΑ	Αστικά Στερεά Απόβλητα
ΔσΠ	Διαλογή στην Πηγή
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΟΑ	Επικίνδυνα Οικιακά Απόβλητα
ΠΟΠ	Πληρώνω Όσο Πετώ
ΠΣ	Πράσινα Σημεία
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΣΔΔΑ	Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων
EMAS	Eco Management and Audit Scheme/Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου
EPR	Extended Producer Responsibility/Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού

Σύνοψη

Η παρούσα έκθεση (Παραδοτέο Α1.Δ2), "Έκθεση χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων φορέων, προσδιορισμού και αξιολόγησης των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης", ετοιμάστηκε στο πλαίσιο του Συγχρηματοδοτούμενου Ευρωπαϊκού Έργου LIFE, με τίτλο "Έξυπνη παρακολούθηση και αποτελεσματική μείωση των αποβλήτων στην Κύπρο" και ακρωνύμιο LIFE-IP CYzero WASTE. Υπεύθυνος για την προετοιμασία του, είναι το Τμήμα Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Κύπρου σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Αποτελεί μέρος των παραδοτέων της Δράσης Α1, "Βασικές αξιολογήσεις και επικαιροποιημένες μελέτες εθνικής κλίμακας και χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων", του παρόντος Έργου, η οποία, προβλέπει την εκπόνηση όλων των απαραίτητων τεχνοοικονομικών μελετών που απαιτούνται για την υλοποίηση των δράσεων του Έργου. Η Υποδράση Α1.2, "Στρατηγική και Δέσμευση των Ενδιαφερόμενων Φορέων", έχει προβλεφθεί και συμπεριληφθεί, ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής δέσμευσης των ενδιαφερόμενων φορέων και η συμμετοχή τους, στους στόχους του Έργου, με έναν αποτελεσματικό τρόπο.

Στη παρούσα έκθεση, πραγματοποιείται η χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων του Έργου LIFE IP CYzero Waste και ακολουθεί, ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης τους, η οποία προέκυψε μέσω των απαντήσεων τους από δομημένο ερωτηματολόγιο, τη συλλογή και αξιολόγηση των απόψεων τους σχετικά με τομείς της διαχείρισης αποβλήτων, τις προκλήσεις, τις προτεραιότητες και τα μέσα προώθησης της κυκλικής οικονομίας στην Κύπρο.

Executive Summary

This report (Deliverable A1. D2), "Stakeholder mapping report, identification and assessment of educational training needs", prepared in the framework of the co-funded European LIFE Programme, entitled "Intelligent monitoring and effective waste reduction in Cyprus" and acronym LIFE-IP CYzero WASTE. Responsible for its preparation is the Department of Environment (DoE).

It is part of the Deliverables of Action A1, "Basic Assessments and Updated Studies of National Scale and Mapping of Stakeholders on Waste Management", of this project which provides for the elaboration of all the necessary techno-economic studies required for the implementation of the project's actions. To this end, Sub-Action A1.2, Stakeholder Strategy and Engagement, has been foreseen to ensure the successful implementation of a Stakeholder Strategy and engagement in the most efficient manner.

In this report, the mapping of the stakeholders of the LIFE IP CYzero Waste Project is carried out, followed by the identification and evaluation of their educational training needs, which emerged through their answers from a structured questionnaire, the collection and evaluation of their views on waste management sectors, challenges, priorities and means of promoting circular economy in Cyprus.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Έργο LIFE-IP CYzero WASTE

Το Έργο LIFE-IP CYzero WASTE στοχεύει στην παροχή στρατηγικών και λύσεων για τη συμμόρφωση της Κύπρου με τους στόχους σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων, όπως αυτοί ορίζονται στις οδηγίες της Ε.Ε., εντός των 8 ετών της υλοποίησης του. Πιο συγκεκριμένα, θα βοηθήσει στην υπέρβαση των υφιστάμενων εμποδίων στην πρόληψη και στη διαχείριση της δημιουργίας αποβλήτων, καθώς και στην επίτευξη των στόχων του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2023-2029 και του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2022-2028.

Μέσω του Έργου, προβλέπεται η εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων διαχείρισης αποβλήτων που θα στηρίξουν, θα ενισχύσουν και θα μεγιστοποιήσουν την εφαρμογή της **ιεράρχησης των αποβλήτων** και της **χωριστής συλλογής** διαφορετικών ρών αποβλήτων (βιοαποικοδομήσιμα απόβλητα, συσκευασίες, πλαστικά, χαρτί/χαρτοκιβώτια, Επικίνδυνα Οικιακά Απόβλητα, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και ογκώδη απόβλητα), ώστε να διασφαλιστεί η αύξηση της εκτροπής των αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής στα επίπεδα που ορίζει, η Εθνική και η Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Οι δράσεις που προτείνονται στο έργο συνοψίζονται ως εξής:

1. Εισαγωγή της χωριστής διαλογής στην πηγή των βιοαποβλήτων σε αγροτικές, ημιαστικές και αστικές περιοχές. Τα οργανικά απόβλητα θα επεξεργάζονται σε αερόβια επεξεργασία σε κεντρικά και αποκεντρωμένα συστήματα κομποστοποίησης και σε κεντρικές αναερόβιες μονάδες.

2. Ενίσχυση του συστήματος χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών σε αγροτικές και ημιαγροτικές περιοχές μέσω της εγκατάστασης πράσινων περιπτέρων, για τη συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των ανακυκλώσιμων υλικών.
3. Συστήματα διαχείρισης Επικίνδυνων Οικιακών Αποβλήτων (ΕΟΑ) μέσω τεσσάρων (4) κινητών μονάδων.
4. Πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων και γεωργικών αποβλήτων μέσω:
 - Συντονισμένων υφιστάμενων πρωτοβουλιών,
 - Ποσοτικοποίησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων και αγροτικών αποβλήτων,
 - Ανάπτυξης και λειτουργίας πλατφόρμας παρακολούθησης και διαχείρισης και
 - Προώθησης αποτελεσματικών δράσεων υλοποίησης
5. Κατασκευή δύο Κέντρων Επαναχρησιμοποίησης/Επισκευής και δημιουργία δικτύου καταστημάτων πώλησης επαναχρησιμοποιούμενων/μεταχειρισμένων ειδών, προκειμένου να προωθηθούν δράσεις επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, όπως και επισκευή/επιδιόρθωση.
6. Μετάβαση προς ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας, μέσω της εφαρμογής οικονομικών εργαλείων όπως:
 - Εισαγωγή του Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ)
 - Εισαγωγή φόρου υγειονομικής ταφής
 - Σύσταση Ταμείου Διαχείρισης Αποβλήτων για την επιδότηση των επενδύσεων διαχείρισης αποβλήτων με τα έσοδα που προκύπτουν από τον φόρο υγειονομικής ταφής και
 - Ανάπτυξη προτύπων, δηλαδή κριτηρίων αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων και προδιαγραφών για τις δευτερογενείς πρώτες ύλες, που απαιτούνται για την αποτελεσματική αξιοποίηση των υλικών σε εθνικό επίπεδο.
7. Εφαρμογή συστήματος συλλογής θαλάσσιων αποβλήτων σε δύο (2) αλιευτικά καταφύγια για τη συλλογή και ανακύκλωση απορριφθέν αλιευτικού εξοπλισμού και σχοινιών πρόσδεσης ψαρόβαρκων, όπως και τη συλλογή των θαλάσσιων απορριμμάτων από τη θάλασσα, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν οι νέες υποχρεώσεις

που απορρέουν από την Οδηγία για τις πλαστικές ύλες από τα θαλάσσια απορρίμματα.

8. Ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων, κατάλληλης εκπαιδευτικής κατάρτισης και ευαισθητοποίησης, όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων.
9. Δημιουργία Συντονιστικού Φορέα Διαχείρισης Αποβλήτων που θα υποστηρίξει τόσο οικονομικά όσο και τεχνικά τις ΑΤΑ για την αποτελεσματική εφαρμογή της διαχείρισης των αποβλήτων.

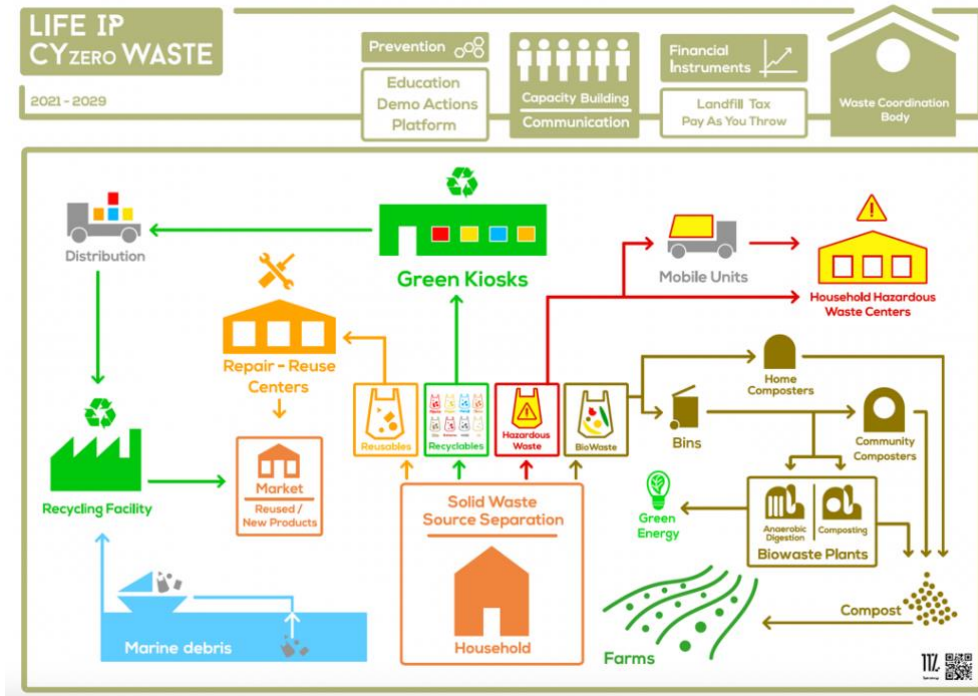
Συμπληρωματικές Δράσεις

Για την ανάπτυξη των απαραίτητων υποδομών για τη στήριξη της βιώσιμης διαχείρισης των αποβλήτων, προβλέπονται Συμπληρωματικές Δράσεις με συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026, το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027 και το τις Χορηγίες ΕΟΧ και Νορβηγίας που συμπεριλαμβάνουν:

- Κέντρα Επαναχρησιμοποίησης/ Επισκευής,
- Κινητές Μονάδες ΕΟΑ,
- Εγκαταστάσεις επεξεργασίας βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος δημοτικών αποβλήτων και πράσινων (κλαδέματα),
- Πράσινα περίπτερα για ανακυκλώσιμα υλικά,
- Ανακατασκευή χώρων σε αλιευτικά καταφύγια.

Παράλληλα τα αποτελέσματα των δράσεων του έργου θα αναπαραχθούν σε ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιτυγχάνοντας έτσι τη μεταφορά και αναπαραγωγή τους σε εθνικό επίπεδο.

Το **Διάγραμμα 1** περιγράφει τα ρεύματα των αποβλήτων, στα οποία στοχεύει το Έργο Life IP CYzero WASTE και τους τρόπους διαχείρισής τους και τα νέα υλικά που παράγονται από τα απόβλητα που επεξεργάζονται.

Διάγραμμα 1. Γράφημα Έργου LIFE IP CYzero Waste

1.3 Υποδράση Α1.2 του Έργου LIFE IP CYzero Waste

Η υποδράση Α1.2, «Στρατηγική και δέσμευση των ενδιαφερόμενων φορέων», έχει προβλεφθεί ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής δέσμευσης των ενδιαφερόμενων φορέων και η αποτελεσματική συμμετοχή τους στους μελλοντικούς στόχους του έργου. Ειδικότερα, στόχος της παρούσας δράσης είναι:

- Η έγκαιρη συμμετοχή και δέσμευσή τους,
- Η υποστήριξη του έργου ώστε να λειτουργήσει ως μοντέλο συμμετοχής του κοινού και αλληλεπίδρασης των ενδιαφερόμενων φορέων.
- Να ενισχυθούν οι δυνατότητες συνεργειών και συν-διαχείρισης των φορέων στον τομέα της πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων, στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.

Η δράση αυτή, θα οδηγήσει σε έναν κατάλογο των ενδιαφερόμενων φορέων (stakeholders), ο οποίος θα χρησιμεύσει για την υλοποίηση της εκπαιδευτικής κατάρτισης (capacity building) και της στρατηγικής δέσμευσης τους. Τα προβλεπόμενα βήματα συνοπτικά για την υλοποίηση της δράσης αυτής είναι:

- Προσδιορισμός και επικοινωνία των αρμόδιων εκπροσώπων των τελικών των ενδιαφερόμενων φορέων.
- Εκπόνηση έρευνας για την εκτίμηση αναγκών της εκπαίδευσης των φορέων με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.
- Συλλογή και ανάλυση των απαντήσεων από τα ερωτηματολόγια που θα συλλεχθούν.
- Προσδιορισμός και αξιολόγηση των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων.
- Υλοποίηση μιας κατάλληλης και αποτελεσματικής στρατηγικής συμμετοχής και δέσμευσης των ενδιαφερόμενων φορέων.

3 Αντικείμενο και Στόχοι της παρούσας Έκθεσης

Στην παρούσα έκθεση (Παραδοτέο A1.D2), πραγματοποιείται η χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων του Έργου LIFE IP CYzero Waste και ακολουθεί ο προσδιορισμός και αξιολόγηση των αναγκών εκπαιδευτικής κατάρτισης τους. Το παρόν παραδοτέο, θέτει τις βάσεις για την επιτυχή ανάπτυξη μιας κατάλληλης στρατηγικής δέσμευσης των ενδιαφερόμενων φορέων, που θα υλοποιηθεί σε μετέπειτα στάδιο.

Με την ολοκλήρωση της έρευνας και την αξιολόγηση των απαντήσεων που δόθηκαν από τους ενδιαφερόμενους φορείς, καταγράφηκαν οι ανάγκες τους σε θέματα ανάπτυξης του δυναμικού τους για την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον τομέα ευθύνης τους. Η υπόδραση περιλαμβάνει επιπρόσθετα την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση εκπόνηση Σχεδίου Δέσμευσης των ενδιαφερόμενων μερών στα πλαίσια υλοποίησης της υποδράσης A1.2 «Στρατηγική και δέσμευση των ενδιαφερόμενων φορέων». Στο σχέδιο δέσμευσης προβλέπεται και η ενεργοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών στις δράσεις συμμετοχής και ευαισθητοποίησης του Έργου, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν μέσω της Δράσης Υλοποίησης C9 «Διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου, δράσεις συμμετοχής και ευαισθητοποίησης».

Συνολικά, τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται να αξιοποιηθούν για την εκτίμηση των αναγκών κατάρτισης και τη διαμόρφωση ενός στοχευμένου σχεδίου οικοδόμησης δυναμικού των ενδιαφερόμενων μερών, αλλά και να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για τις δράσεις του έργου και ιδίως τις δράσεις ευαισθητοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου.

4 Χαρτογράφηση των Ενδιαφερόμενων Φορέων

Αρχικά, χαρτογραφήθηκε το σύνολο των φορέων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των αποβλήτων. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε επεξεργασία και συστηματοποίηση της χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων φορέων, αφού προηγήθηκε η αρχική τους ομαδοποίηση, ώστε να είναι εφικτός ο προσδιορισμός του σημερινού επιπέδου ενημέρωσης τους σε σχέση με την κυκλική οικονομία και των αναγκών κατάρτισης τους, οι οποίες θα προκύψουν από την ανάλυση του ερωτηματολογίου.

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που συμμετέχουν στη διαχείριση των αποβλήτων, περιλαμβάνουν φορείς του δημόσιου τομέα, εκπροσώπους υπουργείων, Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ), Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Κοινότητες), Αναπτυξιακές Εταιρείες, ενδιαφερόμενους φορείς του ιδιωτικού τομέα, όπως επίσης και Επιμελητήρια για το εμπόριο, τη βιομηχανία και τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τεχνικές εταιρείες διαχείρισης αποβλήτων, τελικούς χρήστες τεχνολογιών διαχείρισης αποβλήτων, τομέας φιλοξενίας και εστίασης, τοπικές επιχειρήσεις, τελικούς χρήστες προϊόντων έργων κ.λπ. Άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς συμπεριλαμβάνουν την επιστημονική κοινότητα και ερευνητικά ιδρύματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), άλλες εξειδικευμένες ομάδες όπως επίσης και το ευρύ κοινό.

Ενδεικτικά, η χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων φορέων περιλαμβάνει:

- I. τα Συλλογικά Συστήματα Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού (Extended Producer Responsibility - EPR) για τις συσκευασίες, τις μπαταρίες και τα ΑΗΗΕ (Green Dot, Afis Cyprus και WEEE Cyprus)
- II. τις αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων
- III. τις Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων στη Κόσιη (Λάρνακα-Αμμόχωστος-Λευκωσία) και στο Πεντάκωμο (Λεμεσός),
- IV. Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης, επισκευής και ανακύκλωσης (π.χ., rescuedbox, Quasimodo).

Επίσης, οι συμβουλευτικές εταιρείες και οι εμπειρογνώμονες που σχετίζονται με τη πρόληψη και τη διαχείριση αποβλήτων θα φανούν ιδιαίτερα χρήσιμοι στη μεταφορά γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης μέσω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και την τεχνογνωσία τους και θα είναι σε θέση να:

- Μεταφέρουν γνώσεις και εμπειρογνωμοσύνη όσον αφορά την ανάπτυξη εργαλείων σε κάθε δράση υλοποίησης,
- Υποστηρίζουν τις εφαρμογές των προτεινόμενων προγραμμάτων πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων,
- Υποστηρίζουν τη λειτουργία των σχετικών εγκαταστάσεων,
- Παρέχουν υποστήριξη σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις διαχείρισης αποβλήτων
- Προωθήσουν τα αποτελέσματα και τα οφέλη του έργου σε κάθε εμπλεκόμενη δραστηριότητα επίδειξης.

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου έργου, θα παραχθούν αρκετές δευτερογενείς πρώτες ύλες (Δράση C1: κομπόστ, Δράση C2: ανακυκλώσιμα υλικά, Δράση C3: Επικίνδυνα οικιακά απόβλητα, Δράση C5: μεταχειρισμένα/επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά από επαναχρησιμοποίηση/επισκευή, Δράση C7: θαλάσσια απορρίμματα). Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) και η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ) είναι οι φορείς που εκπροσωπούν φορείς διαχείρισης αποβλήτων εστιάζοντας στην τοπική αγορά, συμβάλλοντας έτσι στην αξιολόγηση και ανάπτυξη της εμπορευσιμότητας των προϊόντων. Μέσω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων αναμένεται να:

- Συμβάλουν στην αξιολόγηση και ανάπτυξη της εμπορευσιμότητας των προϊόντων,
- Προωθήσουν βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων,
- Προωθήσουν αποτελέσματα και ωφέλη του έργου σε κάθε εμπλεκόμενη δραστηριότητα επίδειξης,
- Προβάλουν επενδυτικές ευκαιρίες διαχείρισης αποβλήτων,

- Προωθήσουν το χαρακτήρα της κυκλικής οικονομίας του έργου, και της αποτελεσματικότητας του, σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξης, απασχόλησης εργατικού δυναμικού και κοινωνικών και περιβαλλοντικών οφελών.

Τα Συμπλέγματα των Κοινοτήτων και τα Συμπλέγματα των Δήμων (με βάση τη Μεταρρύθμιση των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) σύμφωνα με τον [Περί Δήμων Νόμος του 2022 \(Ν. 52\(I\)/2022](#) και τον [Περί Κοινοτήτων \(Τροποποιητικός\) \(Αρ. 2\) Νόμος του 2022 \(Ν. 51\(I\)/2022\)](#) θα παρέχουν ενεργά πληροφορίες και αριθμητικά δεδομένα σχετικά με τα συστήματα χωριστής συλλογής, ανακύκλωσης, προετοιμασίας για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση στοχευμένων ρευμάτων αποβλήτων. Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες, τα Συμπλέγματα Δήμων και Κοινοτήτων, τα Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων, η Ένωση Δήμων Κύπρου και η Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου είναι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς καθώς οι ΑΤΑ πρέπει να προσαρμοστούν άμεσα και αποτελεσματικά, στο νέο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων. Οι ΑΤΑ και οι Αναπτυξιακές Εταιρείες μέσω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και τεχνογνωσίας (capacity building) θα είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν τα εξής:

- Υποστήριξη όλων των φάσεων ανάπτυξης των προτεινόμενων σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων καθώς και επίβλεψη και διαχείριση της καθημερινής και ομαλής λειτουργίας τους.
- Λειτουργία των σχετικών εγκαταστάσεων, σταθμών επίδειξης/συστημάτων κ.λπ.
- Ενίσχυση της συμμόρφωσης με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- Ενίσχυση των επενδυτικών υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και βελτίωση των συνεργειών με τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ.
- Καλύτερη επικοινωνία, προσέγγιση, συμμετοχή των πολιτών, των ενδιαφερόμενων φορέων και των κοινοτήτων.
- Παροχή πληροφοριών σχετικά με την επίδραση των προβλεπόμενων δράσεων του έργου για τη διαχείριση αποβλήτων.

- Παροχή πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τα συστήματα χωριστής συλλογής, την ανακύκλωση, την επαναχρησιμοποίηση και την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση στοχευμένων ρευμάτων αποβλήτων.

4.1 Μεθοδολογική Προσέγγιση Χαρτογράφησης Φορέων

Η διαδικασία της χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων φορέων, που συνεισφέρουν και επηρεάζουν την ανάπτυξη και εφαρμογή των δράσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας, περιλαμβάνει τα παρακάτω κύρια μεθοδολογικά βήματα, τα οποία αναλύονται περαιτέρω στα επόμενα υποκεφάλαια:

- Προσδιορισμός των κριτηρίων επιλογής φορέων
- Κατηγοριοποίηση φορέων με βάση τα κοινά σημεία αναφοράς
- Προσδιορισμός των φορέων, ανά κατηγορία φορέα, με τα στοιχεία επικοινωνίας τους.

4.1.1 Κριτήρια Επιλογής Φορέων

Τα κριτήρια που ελήφθησαν υπόψη για την επιλογή και ομαδοποίηση των φορέων που συμμετέχουν στην εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον τομέα αποβλήτων ήταν τα εξής:

1. Ρόλος των φορέων για την ιεράρχηση της διαχείρισης των αποβλήτων και τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
 - Νομοθετικός
 - Ρυθμιστικός
 - Εποπτικός
 - Συμβουλευτικός
 - Οικονομικός
2. Ρόλος των φορέων στον κύκλο διαχείρισης αποβλήτων
 - Συλλογή – μεταφορά αποβλήτων
 - Παραγωγή αποβλήτων
 - Επεξεργασία αποβλήτων
 - Παραγωγή ενέργειας από απόβλητα

- Αποδέκτες δευτερογενών υλικών
 - Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
3. Φορείς που συμμετέχουν στην εφαρμογή νέων οδηγιών και πολιτικών για τα απόβλητα
 4. Φορείς με ανάγκες σε πρότυπα/τεχνικές προδιαγραφές δευτερογενών υλικών

4.1.2 Κατηγοριοποίηση Φορέων

Για την κατηγοριοποίηση των φορέων έγινε επεξεργασία και δημιουργήθηκαν τρεις ομάδες. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι φορείς μπορούν να αξιολογηθούν και συνολικά αλλά και βάσει των κοινών χαρακτηριστικών που έχει η κάθε ομάδα. Οι ομάδες που δημιουργήθηκαν είναι οι εξής:

ΟΜΑΔΑ Α: Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι, Κοινότητες, Ένωση Κοινοτήτων, Ένωση Δήμων, Επαρχιακές Διοικήσεις)
- Συμβούλια Υδατοπρομήθειας
- Συμβούλια Αποχετεύσεων
- Αναπτυξιακές εταιρείες
- Φορείς κεντρικής διοίκησης (Υπουργεία, τμήματα/υπηρεσίες)
- Περιφερειακά Συμβούλια διαχείρισης αποβλήτων

ΟΜΑΔΑ Β: Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων και μη κερδοσκοπικοί

- Φορείς Διαχείρισης Αποβλήτων
- Φορείς εκπαίδευσης/Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
- Μη-κυβερνητικές οργανώσεις
- Επιμελητήρια-ΚΕΒΕ, ΟΕΒ - Σύνδεσμοι
- Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης
- Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων
- Μελετητές – Σύμβουλοι Περιβάλλοντος
- Πρωτοβουλίες πολιτών -φορέων

- Δίκτυα συνεργασιών

ΟΜΑΔΑ Γ: Εμπλεκόμενοι Φορείς στη Διαχείριση Αποβλήτων

- Αγροτικός κλάδος
- Τουρισμός
- Αλιεία
- Λιμάνια/Μαρίνες
- Μεταφορές
- Βιομηχανικός κλάδος
- Κλάδος ενέργειας
- Εστίαση
- Εμπόριο
- Ιδιωτικές επιχειρήσεις
- Φορείς καταναλωτών
- Άλλοι

Στην Παραρτημα Ι παρατίθεται το ερωτηματολόγιο και στο Παραρτημα ΙΙ ο αναλυτικός κατάλογος των ενδιαφερόμενων μερών με τα στοιχεία επικοινωνίας τους, κατά κατηγορία-ομάδα φορέα, τα οποία καταγράφηκαν βάσει των διαθέσιμων δεδομένων και επικαιροποιήθηκαν μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Από τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης παρατηρείται ότι τόσο οι Ομάδες όσο και ο αριθμός των ενδιαφερόμενων μερών είναι σημαντικά μεγάλος, καλύπτοντας τις απαιτήσεις καταγραφής των δημόσιων αρχών και των άμεσα εμπλεκόμενων παραγόντων στη διαχείριση αποβλήτων αλλά και των υπόλοιπων φορέων της παραγωγικής αλυσίδας και της οικονομικής ζωής γενικότερα. Ο κατάλογος των ενδιαφερόμενων μερών, ο οποίος επίκειται να δημοσιοποιηθεί στην ιστοσελίδα του έργου, προβλέπεται να είναι δυναμικός και δύναται να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του Έργου.

5 Αξιολόγηση Αναγκών Εκπαιδευτικής Κατάρτισης

Με την καταγραφή και χαρτογράφηση των φορέων επιδιώκεται η συγκέντρωση πληροφοριών σε σχέση με τις ανάγκες εκπαίδευσης και κατάρτισης τους, και παράλληλα η συλλογή και αξιολόγηση των απόψεών τους σχετικά με τομείς της διαχείρισης αποβλήτων καθώς και τις προκλήσεις, τις προτεραιότητες και τα μέσα προώθησης της κυκλικής οικονομίας στην Κύπρο.

Αφού προσδιοριστούν οι ανάγκες των ενδιαφερόμενων φορέων για εκπαίδευση και κατάρτιση, αυτές θα αξιολογηθούν και θα δημιουργηθούν κατάλληλα προγράμματα εκπαίδευσης. Τα προγράμματα εκπαίδευσης θα προσαρμοσθούν στις κατηγορίες των εμπλεκόμενων φορέων, με βάση τις κοινές ανάγκες τους για εκπαίδευση και κατάρτιση, σύμφωνα και με Ρυθμιστικά και Διοικητικά Μέτρα που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) για την περίοδο 2022-2028 σχετικά με την εκπαίδευση και κατάρτιση.

Στο ΣΔΔΑ 2022-2028, η ενίσχυση δεξιοτήτων και κατάρτισης, προσδιορίζεται στα Ρυθμιστικά και Διοικητικά Μέτρα ως εξής:

- Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και κατάρτισης σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων για τους νομοθέτες και τις ρυθμιστικές αρχές
- Ενίσχυση των υπηρεσιών επιχειρηματικής καθοδήγησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, με ετοιμασία έκθεσης διάγνωσης προς την επιχείρηση και τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για μεταφορά σε κυκλικό μοντέλο λειτουργίας
- Στήριξη της επιβολής εκ μέρους των τοπικών αρχών για τη μείωση των αποβλήτων και τη συμμετοχή των πολιτών σε αντίστοιχες δράσεις
- Ετοιμασία και υλοποίηση Τοπικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων για ΑΤΑ
- Ενίσχυση συνεργασίας κρατικών αρχών/τοπικών φορέων με ΜΚΟ.

Οι φορείς υλοποίησης των προγραμμάτων εκπαίδευσης είναι το Τμήμα Περιβάλλοντος, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ο Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης, η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, καθώς και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω κατευθυντήριες γραμμές του ΣΔΔΑ, προτείνεται η δημιουργία τριών βασικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ανάλογα με τις κατηγορίες των φορέων που έχουν καθοριστεί στο παρόν ερωτηματολόγιο. Αν υπάρξουν ανάγκες για περαιτέρω εξειδικευμένη εκπαίδευση ορισμένων εμπλεκόμενων φορέων, τότε θα προσαρμοσθεί κατάλληλα η εκπαίδευση.

Η έρευνα για τον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης πραγματοποιήθηκε μέσω κατάλληλα διαμορφωμένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου (σε μορφή google forms), το οποίο απευθυνόταν προς όλους τους φορείς που δύνανται να συνεισφέρουν άμεσα ή έμμεσα. Γενικότερες ανάγκες εκπαίδευσης, με βάση τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις εθνικές στρατηγικές σε πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και κυκλική οικονομία, θα ληφθούν υπόψη κατά την δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού.

5.1 Μεθοδολογική προσέγγιση δημιουργίας ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο περιείχε ερωτήσεις κλειστού τύπου που δίνουν τη δυνατότητα να επιλέξει κανείς μία ή περισσότερες από τις προδιατυπωμένες επιλογές απαντήσεων, καθώς και ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας όπου καλείται να απαντήσει βαθμολογώντας με μια συγκεκριμένη κλίμακα. Κατ' αυτόν το τρόπο, διευκολύνεται η διαδικασία συμπλήρωσής του ερωτηματολογίου και η επεξεργασία των απαντήσεων που θα προκύψουν από αυτό.

Το ερωτηματολόγιο έχει διαρθρωθεί σε πέντε ενότητες: α) Κατηγοροποίηση φορέων, β) Κατανόηση και Ενημέρωση, γ) Εφαρμογή Κυκλικής Οικονομίας, δ) Ειδικό ενδιαφέρον και ε) Αλιεία και Απόβλητα. Οι ερωτήσεις όλων των ενότητων πλην της ενότητας "Αλιείας και

Απόβλητα”, απευθύνονταν σε όλες τις κατηγορίες φορέων, ενώ οι ερωτήσεις της ενότητας “Αλιείας και Απόβλητα” απευθύνονταν μόνο σε όσους ασχολούνται με την αλιεία.

Παρακάτω παρουσιάζεται το περιεχόμενο των ερωτήσεων που περιλαμβάνονται σε κάθε μέρος:

Ενότητα 1: Κατηγοριοποίηση Φορέων - για όλους τους φορείς

Αυτή η ενότητα του ερωτηματολογίου αναφέρεται σε όλους τους φορείς, και είναι απαραίτητη για να ενταχθούν άμεσα οι απαντήσεις του φορέα σε μια από τις κατηγοριοποιήσεις που έχουν οριστεί, ώστε να αντιπροσωπευθούν οι ανάγκες για εκπαίδευση και τεχνική κατάρτιση ανά κατηγορία φορέα. Αυτό, θα διευκολύνει αργότερα τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού ανά κατηγορία φορέα.

Ενότητα 2: Κατανόηση και Ενημέρωση - Για Όλους Τους Φορείς

Αυτή η ενότητα αναφέρεται σε όλους τους φορείς και γίνεται μία προσπάθεια να αποτυπωθεί ο βαθμός κατανόησης και το επίπεδο ενημέρωσης του κάθε φορέα σχετικά με την κυκλική οικονομία την ιεραρχία αποβλήτων και τη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο.

Ενότητα 3: Εφαρμογή Κυκλικής Οικονομίας - Για Όλους Τους Φορείς

Η Τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά όλους τους φορείς, και κρίθηκε απαραίτητη ώστε να συλλεχθούν περαιτέρω πληροφορίες για τις απόψεις των φορέων σχετικά με την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στην Κύπρο, όσον αφορά τις προτεραιότητες, τα εμπόδια που αντιμετωπίζονται, και ποιες μεθόδους θεωρούνται πιο επιτυχείς.

Ενότητα 4: Ειδικού ενδιαφέροντος- Για Όλους Τους Φορείς

Σε αυτήν την ενότητα του ερωτηματολογίου γίνεται μία προσπάθεια να αποτυπωθούν οι απόψεις των φορέων σχετικά με τα δευτερογενή υλικά που χρήζουν προτεραιότητας, και με τι τρόπο θα μπορούσαν αυτά, να εξυπηρετήσουν την κυκλική οικονομία καθώς και πιθανά

εμπόδια κατά την διαδικασία αυτή. Επιπλέον, στην ενότητα αυτή, συλλέγονται απόψεις των φορέων σχετικά με θέματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μέσω της εκπαίδευσης των μαθητών όλων των βαθμίδων όπως και των εκπαιδευτικών, πάνω σε θέματα διαχείρισης αποβλήτων καθώς και αξιολογείται η κατανόηση των φορέων σε περιβαλλοντικές έννοιες.

Ενότητα 5: Αλιεία και Απόβλητα - Ψαράδες

Η ενότητα 5 αφορά τα θαλάσσια απορρίμματα και τους ψαράδες και στοχεύει στο να αποτυπώσει τις απόψεις των αλιέων πάνω σε θέματα θαλάσσιων απορριμμάτων. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται προσπάθεια της ταυτοποίησης και ποσοτικοποίησης τους, ώστε να ερευνηθεί η δυνατότητα αξιοποίησης τους ως δευτερογενείς πρώτες ύλες.

5.2 Συμπλήρωση ερωτηματολογίου και συλλογή απαντήσεων

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονικά κατά το χρονικό διάστημα Μαρτίου--Μαΐου 2023. Η δημιουργία του ερωτηματολογίου έγινε με τη βοήθεια της εφαρμογής «google forms», η οποία έχει το πλεονέκτημα τόσο της ηλεκτρονικής αποστολής του ερωτηματολογίου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όσο και της συμπλήρωσής του από τον χρήστη μέσω υπερσύνδεσης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, ο διαδικτυακός σύνδεσμος του ερωτηματολογίου απεστάλη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους φορείς που είχαν καταγραφεί κατά τη διαδικασία της χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών, προσκαλώντας τους να συμμετάσχουν στην έρευνα. Οι απόψεις των συλλογικών φορέων θεωρήθηκε ότι απηχούν τις θέσεις των μελών τους.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από πέντε (5) ενότητες και συντίθεται από τριάντα εννέα (39) ερωτήσεις κλειστού τύπου, όπου οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα πολλαπλής επιλογής. Η δομή και σύνθεση του ερωτηματολογίου έγινε με απώτερο σκοπό την καταγραφή στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, φορείς από τις τρεις (3) κατηγορίες εμπλεκόμενων μερών (κατηγορία Α- Δημόσιοι Φορείς, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κατηγορία Β- Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί κατηγορία Γ-

διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς παραγωγής αποβλήτων) έδωσαν το δικό τους στίγμα σχετικά με τη γνώση και ενημέρωση αναφορικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία (Ενότητα Α- Κατανόηση και ενημέρωση- για όλους τους φορείς), τους προβληματισμούς και τις απόψεις τους αναφορικά με τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία (Μέρος Β- Εφαρμογή κυκλικής οικονομίας), τη γνώση και ενημέρωση αναφορικά με τα δευτερογενή υλικά (Μέρος Γ- Ειδικά ενδιαφέροντα για όλους τους φορείς) καθώς και τη ενημέρωση και το χειρισμό των θαλάσσιων απορριμάτων (Μέρος Δ- Αλιεία και απόβλητα).

6 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ερωτηματολόγιου

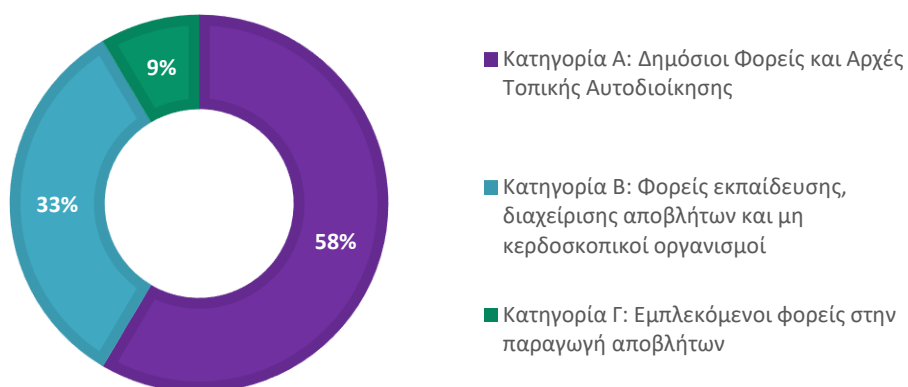
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ: Αριθμός Ενδιαφερόμενων Φορέων, Βαθμός Συμμετοχής ανά Κατηγορία, και Συνολικός Αριθμός Συμμετεχόντων στην Έρευνα

Ο Πίνακας 1, παρουσιάζει τον αριθμό των ενδιαφερόμενων φορέων που προσκλήθηκαν στην έρευνα, τον βαθμό συμμετοχής τους ανά κατηγορία φορέα, καθώς και το συνολικό αριθμό των φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα. Σημειώνεται ότι, στην έρευνα συμμετείχε το σύνολο των εταίρων του Έργου που εντάσσονταν ως εμπλεκόμενοι φορείς για την υλοποίηση της αποτελεσματικής διαχείρισης αποβλήτων.

Στο σύνολό τους, οι κύριες κατηγορίες ενδιαφερόμενων φορέων είναι είκοσι μία (21), οι οποίες ομαδοποιούνται σε τρεις (3) κατηγορίες: α) Δημόσιοι φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, β) Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και γ) διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς παραγωγής αποβλήτων.

Το ερωτηματολόγιο αποστάλθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε συνολικά διακόσιους τριάντα οκτώ (238) ενδιαφερόμενους φορείς, εκατό έντεκα (111) στην Κατηγορία Α (Δημόσιοι Φορείς, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης), εκατό πέντε (105) στην Κατηγορία Β (φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί) και είκοσι δύο (22) στην Κατηγορία Γ (διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς). Στην έρευνα αποκρίθηκαν θετικά εκατό έξι (106) φορείς, με συνολικό ποσοστό συμμετοχής 43,80%.

Σύμφωνα με το **Διάγραμμα 2**, το 58% (n=62) των συμμετεχόντων προερχόταν από φορείς που εμπίπτουν στην Κατηγορία Α (Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης), το 33% (n=35) στην Κατηγορία Β (φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί) και το 9% (n=9) των συμμετεχόντων προερχόταν από φορείς που εμπίπτουν στην Κατηγορία Γ (διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς).

Διάγραμμα 2. Ταυτότητα έρευνας στις κύριες κατηγορίες

Σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα (**Πίνακας 1**), ο βαθμός συμμετοχής για τις περισσότερες από τις κατηγορίες φορέων κρίνεται ικανοποιητικός, πλην ορισμένων φορέων της Κατηγορίας Β και Γ.

Πίνακας 1. Κατηγοριοποίηση ενδιαφερομένων φορέων

Κατηγορία Α: Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης			
	Αριθμός ενδιαφερόμενων μερών που προσκλήθηκαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Βαθμός συμμετοχής φορέων
Αναπτυξιακές Εταιρείες	5	5	100%
Συμπλέγματα Δήμων	24	18	75%
Συμπλέγματα Κοινοτήτων	31	15	48%
Επαρχιακές Διοικήσεις	4	2	50%
Ένωση Δήμων Κύπρου	1	1	100%
Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου	1	1	100%
Συμβούλια Αποχετεύσεων	6	4	67%
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας	3	2	67%
Φορείς Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργεία, τμήματα/υπηρεσίες)	32	13	41%
Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων	4	1	25%

Κατηγορία Β: Φορείς εκπαίδευσης, Διαχείρισης Αποβλήτων και Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί

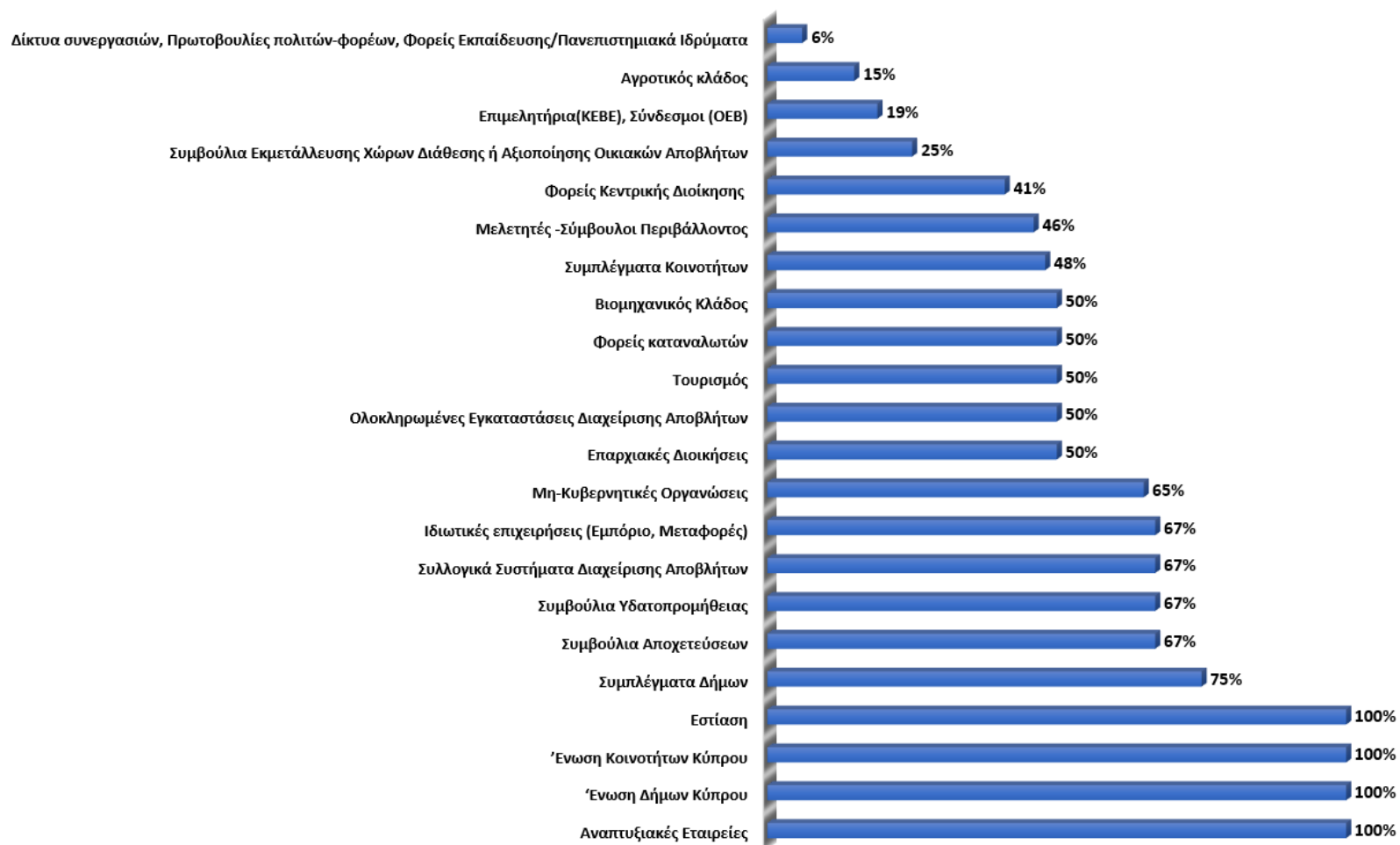
	Αριθμός ενδιαφερόμενων μερών που προσκλήθηκαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Βαθμός συμμετοχής φορέων
Επιμελητήρια (ΚΕΒΕ), Σύνδεσμοι (ΟΕΒ)	48	9	19%
Μελετητές -Σύμβουλοι Περιβάλλοντος	11	5	46%
Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις	23	15	65%
Δίκτυα συνεργασιών, Πρωτοβουλίες πολιτών-φορέων	2	1	50%
Φορείς Εκπαίδευσης/Πανεπιστημιακά Ιδρύματα	14	0	0%
Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων	2	1	50%
Συλλογικά Συστήματα Διαχείρισης Αποβλήτων	6	4	67%

Κατηγορία Γ: Εμπλεκόμενοι Φορείς στην Παραγωγή Αποβλήτων

	Αριθμός ενδιαφερόμενων μερών που προσκλήθηκαν	Αριθμός συμμετεχόντων	Βαθμός συμμετοχής φορέων
Αγροτικός κλάδος	13	2	15%
Εστίαση	2	2	100%
Ιδιωτικές επιχειρήσεις (Εμπόριο, Μεταφορές)	3	2	67%
Τουρισμός	2	1	50%
Φορείς καταναλωτών	2	1	50%
Βιομηχανικός Κλάδος	2	1	50%

Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό συμμετοχής των φορέων στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (**Διάγραμμα 3**) καθώς και τον βαθμό συμμετοχής των φορέων σε σχέση με τον αριθμό ενδιαφερόμενων μερών που προσκλήθηκαν (**Πίνακας 1**), κρίνεται ικανοποιητική. Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν πολύ ενθαρρυντική και πέρα από τα αναμενόμενα, από φορείς που προέρχονταν από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τις Αναπτυξιακές Εταιρείες, τα Συλλογικά Συστήματα, τα Συμβούλια Αποχετεύσεων και Υδατοπρομήθειας, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τους Μελετητές/Συμβούλοι Περιβάλλοντος, όπως επίσης και την Κεντρική Διοίκηση.

Μικρή συμμετοχή παρατηρήθηκε από επιχειρηματικούς – οικονομικούς φορείς, μια κατηγορία που περιλαμβάνει αποκλειστικά συλλογικούς φορείς επιχειρηματικών και οικονομικών παραγόντων (ΚΕΒΕ, ΟΕΒ). Ωστόσο, για ορισμένες κατηγορίες φορέων, ο βαθμός συμμετοχής κρίνεται επαρκής, δεδομένου ότι συμμετείχαν βασικοί ή/και συλλογικοί φορείς εθνικής εμβέλειας, όπως ισχύει για την κατηγορία των φορέων ΟΕΒ, ΚΕΒΕ και των φορέων καταναλωτών.

Διάγραμμα 3. Συμμετέχοντες στην έρευνα ανά κατηγορία φορέα

ΜΕΡΟΣ Α: ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Στο πλαίσιο της έρευνας για την κυκλική οικονομία, θεωρήθηκε σκόπιμο να τεθούν ερωτήματα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με:

- Τον βαθμό ενημέρωσής τους για την κυκλική οικονομία
- Την κατανόηση της ιεράρχησης μεταξύ των διαφόρων εργασιών διαχείρισης αποβλήτων
- Την κατανόηση της σημαντικότητας της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων
- Τη γνώση των στόχων που έχουν τεθεί στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028
- Την εννοιολογική διάκριση μεταξύ της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας
- Τη γνώση αναφορικά με τη ποιοτική και ποσοτική σύσταση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) σε οργανικό κλάσμα
- Την κατανόηση του οφέλους της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας
- Την εννοιολογική κατανόηση του όρου δευτερογενή υλικά
- Την αναγνώριση των αναγκών σε θεματικές εκπαίδευσης
- Την αναγνώριση της συνεισφοράς της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στην οικονομική ανάπτυξη του κράτους

I. Βαθμός ενημέρωσης για την κυκλική οικονομία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου (**Διάγραμμα 4**), προκύπτουν σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τον βαθμό ενημέρωσης των φορέων σε σχέση με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία Α (Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης), οι φορείς παρουσιάζουν μέτρια ενημέρωση, με ποσοστό 44% το οποίο αποτελεί την πλειοψηφία της κατηγορίας. Παράλληλα, το 16% δηλώνει ότι έχει είτε καθόλου είτε ελάχιστο βαθμό ενημέρωσης σε σχέση με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία. Αντίθετα, το 35% των φορέων της κατηγορίας Α υποστηρίζει ότι είναι πολύ καλά ενημερωμένο, ενώ μόνο το 5%

πιστεύει ότι είναι άριστα ενημερωμένο. Αυτό δείχνει ότι, παρά την ύπαρξη μιας βασικής γνώσης, υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω ενημέρωση και εκπαίδευση των φορέων που εντάσσονται στην αναφερόμενη κατηγορία, προκειμένου να υποστηρίξουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που εμπίπτουν στην κατηγορία Β (φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί), φαίνεται να είναι ενημερωμένοι σε πολύ καλό βαθμό, με την πλειοψηφία να δηλώνει ότι είναι πολύ καλά (54%) ή άριστα (17%) ενημερωμένοι. Το ποσοστό των φορέων που δήλωσαν ότι δεν είναι καθόλου ενημερωμένοι είναι μόλις 3%, ενώ το ποσοστό των φορέων που ανέφεραν ότι έχουν μέτρια ενημέρωση ανέρχεται στο 26%. Η συνολική ποσοστιαία συμμετοχή των φορέων που δήλωσαν καθόλου έως μέτρια ενημέρωση ανέρχεται στο 29%, το οποίο είναι σημαντικά μικρότερο από το ποσοστό των φορέων που δήλωσαν ότι είναι πολύ καλά ή άριστα ενημερωμένοι με το θέμα (71%).

Η κατηγορία Γ (εμπλεκόμενοι φορείς στην Παραγωγή Αποβλήτων) παρουσιάζει το χαμηλότερο βαθμό ενημέρωσης σε σχέση με τις άλλες δύο κατηγορίες. Συγκεκριμένα, το 78% των φορέων αναφέρει ότι έχει μέτρια ενημέρωση και το 11% ελάχιστη, σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι κανένας φορέας δεν θεωρεί ότι είναι άριστα ενημερωμένος, ενώ μόνο το 11% απάντησε πώς είναι πολύ καλά ενημερωμένο. Αυτά τα αποτελέσματα υποδεικνύουν επίσης, την ανάγκη για ενίσχυση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των φορέων που ανήκουν στην κατηγορία Γ σχετικά με τα θέματα της κυκλικής οικονομίας.

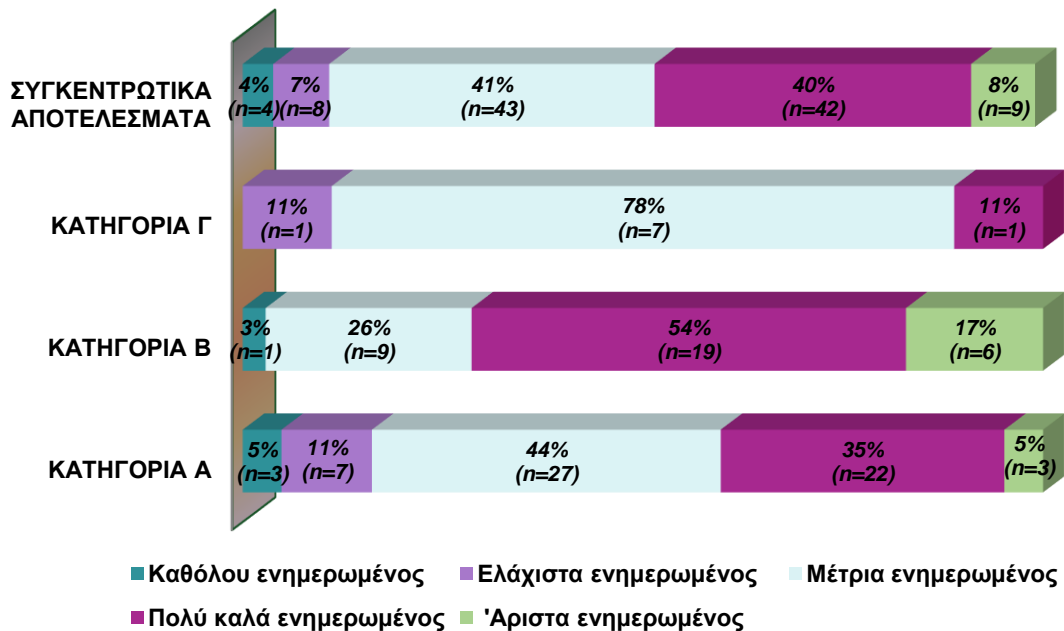
Με βάση την ανάλυση των αποτελεσμάτων της ερώτησης «**Ποιος είναι ο βαθμός ενημέρωσής σας σχετικά με την κυκλική οικονομία**», παρατηρείται ότι οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Β έχουν υψηλότερο βαθμό ενημέρωσης σε σχέση με τους υπόλοιπους. Από τους συμμετέχοντες στην κατηγορία Α, το 60% ανέφερε ότι έχουν καθόλου (5%), ελάχιστη (11%) ή μέτρια (44%) ενημέρωση. Στην κατηγορία Γ, το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 89% (78%-μέτρια ενημέρωση, 11%-ελάχιστη ενημέρωση). Από την άλλη πλευρά, στην κατηγορία Β, το συνολικό ποσοστό των φορέων που αναφέρει καθόλου (3%), ελάχιστη (0%) ή μέτρια (26%) ενημέρωση, είναι αρκετά χαμηλότερο (29%).

Παρόλα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό μέγεθος των φορέων σε κάθε κατηγορία, καθώς και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα (* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 4), γίνεται εμφανές ότι υπάρχει ανάγκη για διαρκή και στοχευμένη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε όλους τους φορείς, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία εντάσσονται.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 4. Βαθμός ενημέρωσης ενδιαφερομένων φορέων για την κυκλική οικονομία

Στην ερώτηση κατά πόσο η παρακάτω δήλωση είναι ορθή: «**Η κυκλική οικονομία είναι ένα σύνολο δράσεων και η ανακύκλωση είναι μία από αυτές**», το 96% του συνόλου των ερωτηθέντων, απάντησαν ότι είναι σωστή. Συγκεκριμένα, το 98% των φορέων της

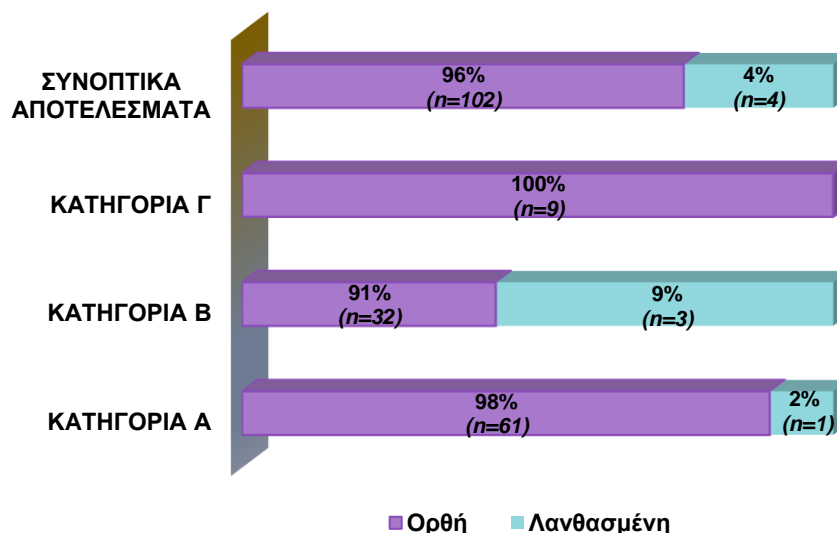
κατηγορίας Α, το 91% των φορέων της κατηγορίας Β και το 100% της κατηγορίας Γ, απάντησαν ότι είναι σύμφωνοι με την ανωτέρω δήλωση (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 5).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 5. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία αναφορικά με την ορθότητα της δήλωσης “Η κυκλική οικονομία είναι ένα σύνολο δράσεων και η ανακύκλωση είναι μία από αυτές”

Παρόλο που γενικά ο βαθμός ενημέρωσης μεγάλου αριθμού συμμετεχόντων της παρούσας έρευνας μπορεί να χαρακτηριστεί μέτριος, σύμφωνα με την προαναφερθείσα ανάλυση που έγινε πιο πάνω (* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

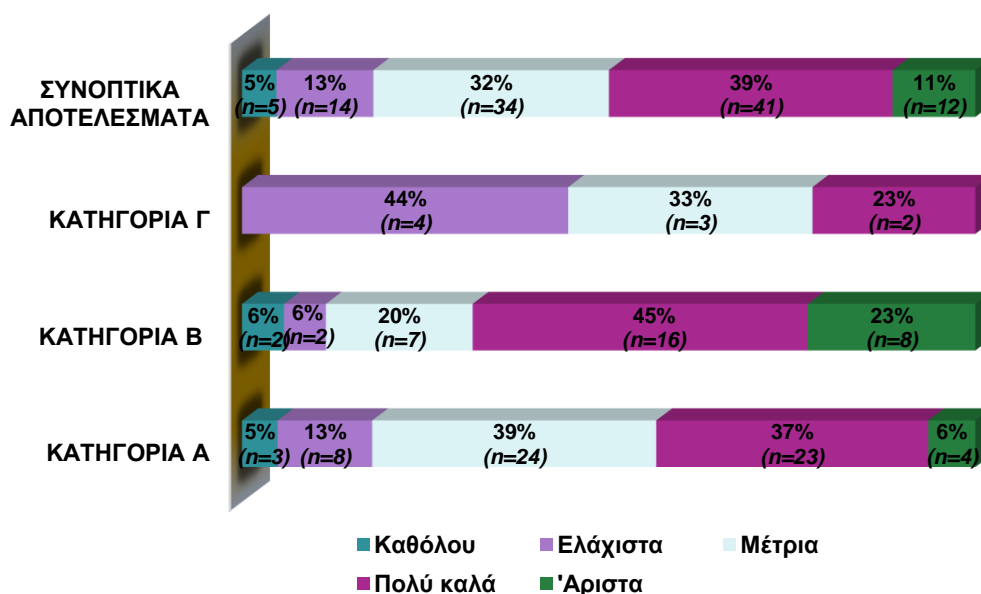
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 4), φαίνεται ότι οι φορείς γνωρίζουν την έννοια της κυκλικής οικονομίας και αναγνωρίζουν ότι η ανακύκλωση αποτελεί μέρος αυτής. Αυτό πιθανόν να υποδεικνυεί την ανάγκη μιας πιο στοχευμένης ενημέρωσης των φορέων σχετικά με τα θέματα της κυκλικής οικονομίας και τη μετάβαση προς αυτήν.

II. Βαθμός ενημέρωσης σχετικά με τη Διαχείριση Αποβλήτων

Σύμφωνα με το **Διάγραμμα 6**, στην ερώτηση «Γνωρίζετε τις διεργασίες που εντάσσονται στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων», το ½ των συμμετεχόντων απάντησαν ότι διαθέτουν μέτρια (32%), ελάχιστη (13%), ή καθόλου (5%) γνώση για το είδος των διεργασιών αυτών, υποδεικνύοντας την ανάγκη για περαιτέρω ενημέρωση.

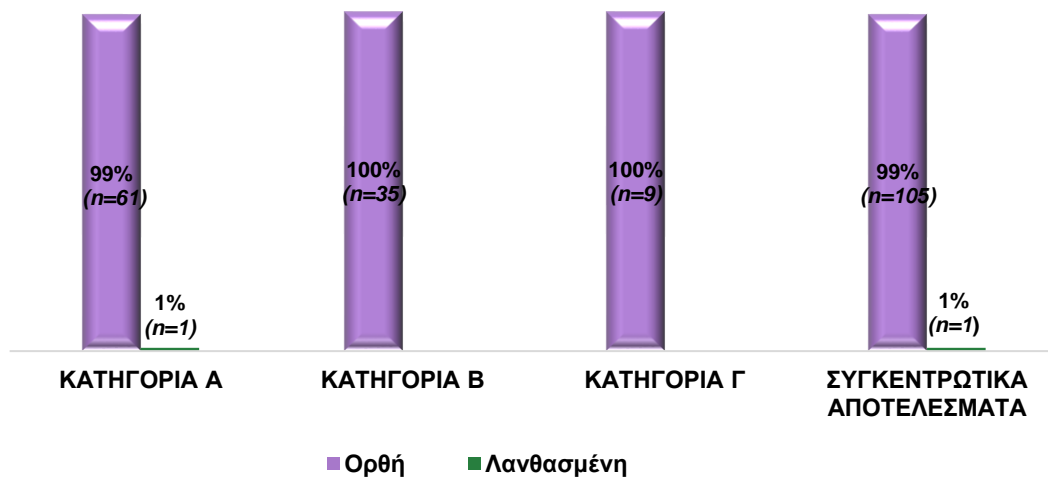
* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 6. Βαθμός ενημέρωσης ενδιαφερομένων φορέων για τις διεργασίες που εντάσσονται στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ανά κατηγορία (**Διάγραμμα 7**), περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες της κατηγορίας Α (57%) και της κατηγορίας Γ (77%), απάντησαν ότι διαθέτουν καθόλου, ελάχιστη ή μέτρια γνώση για το είδος των διεργασιών αυτών. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην κατηγορία Β (68%) δήλωσε ότι είναι πολύ καλά έως άριστα ενημερωμένοι, ενώ το 32% ανέφερε μέτρια (20%), ελάχιστη (6%), ή καθόλου (6%) ενημέρωση.

Τα αποτελέσματα επισημαίνουν την ανάγκη για περαιτέρω εκπαίδευση και ενημέρωση στις κατηγορίες Α και Γ σχετικά με τις διεργασίες που εντάσσονται στη διαχείριση αποβλήτων. Παρά την ύπαρξη ενός σχετικά υψηλού επιπέδου ενημέρωσης στην κατηγορία Β, υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω βελτίωσή των επιπέδων ενημέρωσης.

Σύμφωνα με το **Διάγραμμα 7**, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων αναγνωρίζει τη σημασία της πρόληψης και τη θέση που κατέχει στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων, παρόλο που υπάρχει μέτρια γνώση, σχετικά με τις διεργασίες που εντάσσονται στην ιεράρχηση των αποβλήτων.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

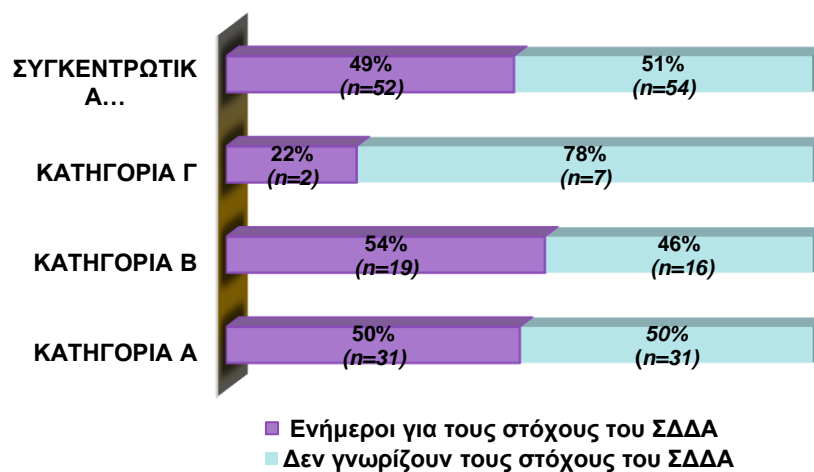
Διάγραμμα 7. Orθή ή λανθασμένη δήλωση: “Η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων είναι η πιο σημαντική στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων”

Με βάση τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που εξήχθησαν από την ανάλυση των απαντήσεων στην ερώτηση «**Γνωρίζετε για τους στόχους που έχουν τεθεί στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2022-2028**» προκύπτει ότι οι μισοί από τους συμμετέχοντες (51%) δεν έχουν επαρκή ενημέρωση για τους στόχους του ΣΔΔΑ (**Διάγραμμα 8**).

Αναλυτικότερα, στις κατηγορίες Α και Β, περίπου το 50% των συμμετεχόντων γνωρίζει για τους στόχους του ΣΔΔΑ 2022-2028, ενώ το υπόλοιπο 50% δηλώνει ότι δεν είναι ενημερωμένο. Όσον αφορά την κατηγορία Γ, το 78% των φορέων δηλώνει έλλειψη γνώσης των στόχων του ΣΔΔΑ, ενώ μόνο το 22% αναφέρει επαρκή γνώση. Αυτό υποδηλώνει ότι από τους 9 φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Γ και συμμετείχαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, μόνο 2 φορείς είναι ενήμεροι για τους στόχους του ΣΔΔΑ.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι, οι φορείς που εμπίπτουν στην κατηγορία Γ χρειάζεται να ενημερωθούν με επαρκή και στοχευμένη εκπαίδευση για τους στόχους του ΣΔΔΑ, καθώς εμπλέκονται στην αλυσίδα δημιουργίας αποβλήτων. Επιπρόσθετα, το ποσοστό ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων που εμπίπτουν τόσο στην κατηγορία Α, όσο και στην κατηγορία Β, σχετικά με τους στόχους που τέθηκαν στο ΣΔΔΑ είναι εξίσου υψηλό και απαιτούνται στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης για την επίτευξη ορθολογικής διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 8. Ποσοστό ενημέρωσης εμπλεκόμενων φορέων για τους στόχους του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2022-2028

III. Συνεισφορά της ορθής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου

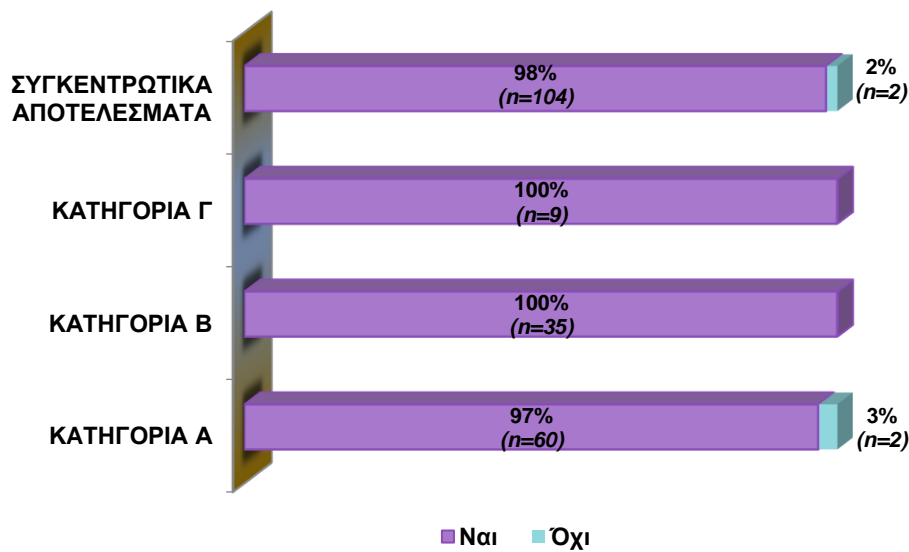
Η ανάλυση των απαντήσεων στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι η ορθή διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου» δείχνει σαφώς ότι οι ερωτηθέντες αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα της ορθής διαχείρισης στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου και έχουν θετική αντίληψη για το θέμα αυτό. Συγκεκριμένα, σε όλες τις κατηγορίες φορέων (Α, Β, Γ), σχεδόν όλοι δηλώνουν ότι η ορθή διαχείριση μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 9).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 9. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με το εάν "η ορθή διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου"

IV. Βαθμός γνώσης σχετικά με τη σύσταση Αστικών Στερεών Αποβλήτων

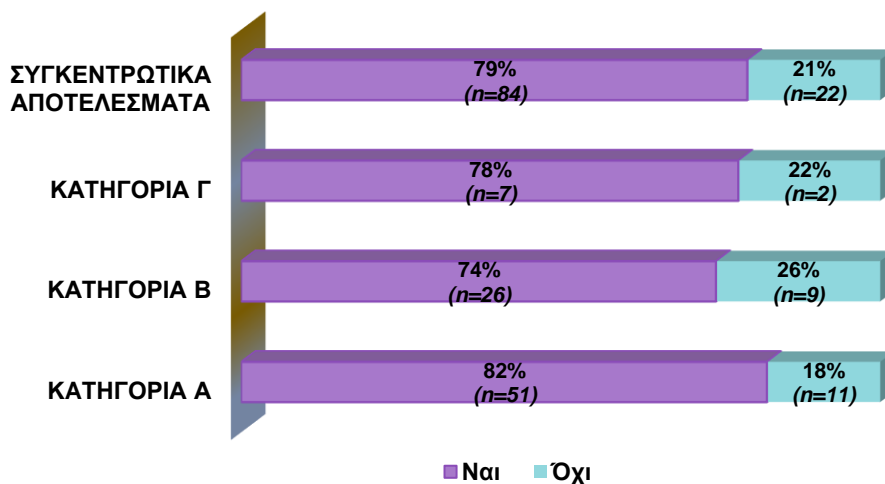
Με βάση τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της ανάλυσης στην ερώτηση «**Γνωρίζετε ότι το 40% περίπου των αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ) είναι οργανικά απόβλητα (υπολείμματα τροφών και πράσινα-κλαδέματα)**», η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (79%) ανέφερε ότι είναι ενήμεροι (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 10). Συγκεκριμένα, το 82% των φορέων που ανήκουν στην κατηγορία Α, το 74% των φορέων της κατηγορίας Β και το 78% της κατηγορίας Γ, δήλωσαν ότι γνωρίζουν την ποσοστιαία αναλογία των οργανικών αποβλήτων στη σύσταση των δημοτικών αποβλήτων. Παρόλο που το ποσοστό των φορέων που δεν γνωρίζει αυτήν την αναλογία είναι σχετικά μικρό (18% για την κατηγορία Α, 26% για την κατηγορία Β και 22% για την κατηγορία Γ), αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη και δεν πρέπει να παραλειφθεί.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

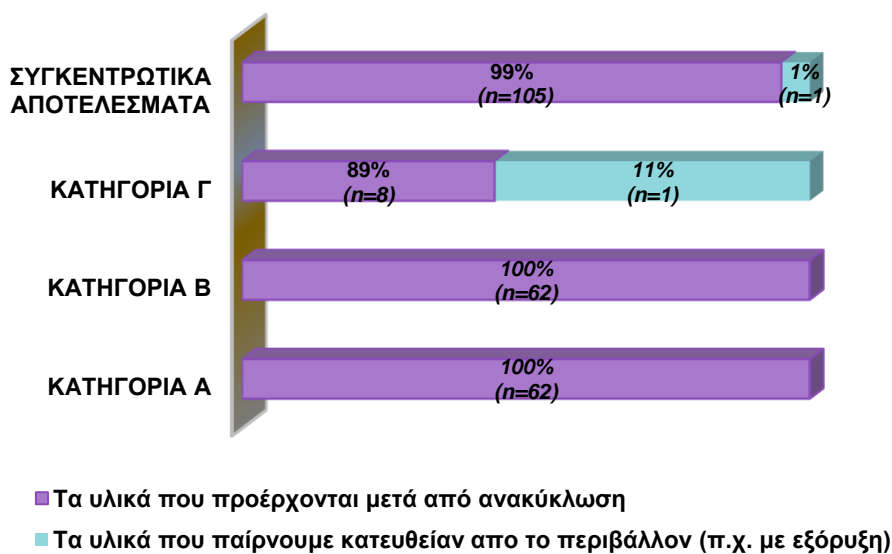
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 10. Αναλυτική απεικόνιση των απαντήσεων για τη γνώση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με την ποσότητα οργανικών αποβλήτων στα ΑΣΑ

V. Βαθμός γνώσης σχετικά με τα Δευτερογενή υλικά

Βασιζόμενοι στο

Διάγραμμα 11, παρατηρείται ότι σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες (100% στις κατηγορίες Α και Β και 89% στην κατηγορία Γ) απάντησαν σωστά στην ερώτηση «**Τι είναι τα δευτερογενή υλικά**», δηλαδή ανέφεραν ότι είναι υλικά που προέρχονται μετά από ανακύκλωση. Από τους 9 φορείς στην κατηγορία Γ, μόνο ένας φορέας απάντησε λανθασμένα. Τα αποτελέσματα αυτά είναι ενθαρρυντικά, καθώς υποδεικνύουν ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν την έννοια των δευτερογενών υλικών και τη σημαντικότητα της αξιοποίησης τους από τις βιομηχανίες, τα οποία θα προσδώσουν ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και πεδίων επιχειρηματικής δραστηριότητας.

* Κατηγορία Α (N=62): Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

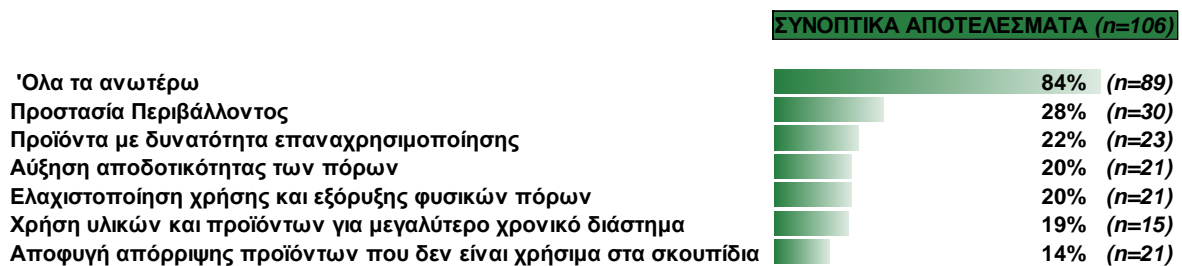
Διάγραμμα 11. Γνώση των φορέων σχετικά με την προέλευση των δευτερογενών υλικών

VI. Οφέλη Κυκλικής Οικονομίας

Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων στην ερώτηση «**Ποια είναι τα οφέλη της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας**», παρατηρείται ότι οι ερωτηθέντες φορείς αναγνωρίζουν πολλαπλά οφέλη που σχετίζονται με την ορθή διαχείριση των αποβλήτων (

Διάγραμμα 12).

Συγκεκριμένα, το 84% του συνόλου των φορέων υποστήριξε την απάντηση "Όλα τα ανωτέρω" που περιλαμβάνει την αύξηση της αποδοτικότητας πόρων, τη χρήση υλικών και προϊόντων, την ελαχιστοποίηση χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος, την αποφυγή απόρριψης προϊόντων που δεν είναι χρήσιμα στα απορρίμματα και τα προϊόντα με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης.

Διάγραμμα 12. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από τις απόψεις συμμετεχόντων σχετικά με τα οφέλη της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ανά κατηγορία (

Διάγραμμα 13), η απάντηση "Όλα τα ανωτέρω" έχει το υψηλότερο ποσοστό σε όλες τις κατηγορίες (81% στην κατηγορία A, 69% στην κατηγορία B και 89% στην κατηγορία Γ) επιβεβαιώνοντας, ότι οι φορείς δεν αναγνωρίζουν μόνο ένα συγκεκριμένο όφελος από την ορθή διαχείριση αποβλήτων, αλλά αναγνωρίζουν ότι η τήρηση της ιεράρχησης των αποβλήτων παρέχει οφέλη ευρείας εμβέλειας από πλευράς αποδοτικής χρήσης των πόρων, βιωσιμότητας και εξοικονόμησης κόστους. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων και από τις τρεις κατηγορίες εμπλεκόμενων μερών, αναγνωρίζει τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος ως ένα από τα κύρια οφέλη της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό αυτό για την κατηγορία A είναι 21%, για την κατηγορία B είναι 34% και για την κατηγορία Γ είναι 22%.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ A (n=62)

Όλα τα ανωτέρω	81% (n=50)
Προστασία Περιβάλλοντος	21% (n=13)
Αύξηση αποδοτικότητας των πόρων	16% (n=10)
Χρήση υλικών και προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα	16% (n=10)
Ελαχιστοποίηση χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων	16% (n=10)
Προϊόντα με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης	15% (n=9)
Αποφυγή απόρριψης προϊόντων που δεν είναι χρήσιμα στα σκουπίδια	8% (n=5)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ B (n=35)

Όλα τα ανωτέρω	69% (n=24)
Ελαχιστοποίηση χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων	34% (n=12)
Προστασία Περιβάλλοντος	34% (n=12)
Αύξηση αποδοτικότητας των πόρων	26% (n=9)
Χρήση υλικών και προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα	26% (n=9)
Προϊόντα με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης	26% (n=9)
Αποφυγή απόρριψης προϊόντων που δεν είναι χρήσιμα στα σκουπίδια	14% (n=5)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ (n=9)

Όλα τα ανωτέρω	89% (n=8)
Προστασία Περιβάλλοντος	22% (n=2)
Αποφυγή απόρριψης προϊόντων που δεν είναι χρήσιμα στα σκουπίδια	22% (n=2)
Προϊόντα με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης	22% (n=2)
Αύξηση αποδοτικότητας των πόρων	11% (n=1)
Χρήση υλικών και προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα	11% (n=1)
Ελαχιστοποίηση χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων	11% (n=1)

- * **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 13. Απόψεις συμμετεχόντων ανά κατηγορία σχετικά με τα οφέλη της ορθής διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας

VII. Προσδοκίες φορέων από την εκπαίδευση σε θέματα κυκλικής οικονομίας και ορθής διαχείρισης αποβλήτων

Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της ανάλυσης που διεξήχθει στην ερώτηση «Τι αναμένετε από την εκπαίδευση σε θέματα κυκλικής οικονομίας και διαχείρισης αποβλήτων», οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν ότι η απόκτηση γνώσεων σε θέματα κυκλικής οικονομίας και ορθής διαχείρισης αποβλήτων θα τους βοηθήσει να βελτιώσουν ένα ευρύ φάσμα τομέων, ιδίως όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος (86%) **(Διάγραμμα 14)**

Επιπρόσθετα, οι εμπλεκόμενοι φορείς δήλωσαν ότι η απόκτηση τέτοιων γνώσεων θα τους επιτρέψει κυρίως να ενισχύσουν τις περιβαλλοντικές τους δράσεις (61%), να εμπλακούν σε καινοτόμες επιχειρηματικές ευκαιρίες (57%), να μειώσουν τα λειτουργικά έξοδα του Δήμου τους που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων (55%), όπως επίσης να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος (50%) και να τους βοηθήσει ούτως ώστε να ανταποκριθούν στις νομικές τους υποχρεώσεις (50%).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος	86%	(n=91)
Ενίσχυση των περιβαλλοντικών δράσεων του φορέα μας	61%	(n=65)
Να οδηγήσει σε νέες δραστηριότητες - επιχειρηματικές ευκαιρίες	57%	(n=60)
Συνεισφορά στη μείωση των λειτουργικών εξόδων του Δήμου μας για τη διαχείριση αποβλήτων	55%	(n=58)
Να ανταποκριθεί στις νομικές μας υποχρεώσεις ως φορέας	50%	(n=53)
Μείωση του κόστους λειτουργίας του φορέα μας	50%	(n=53)

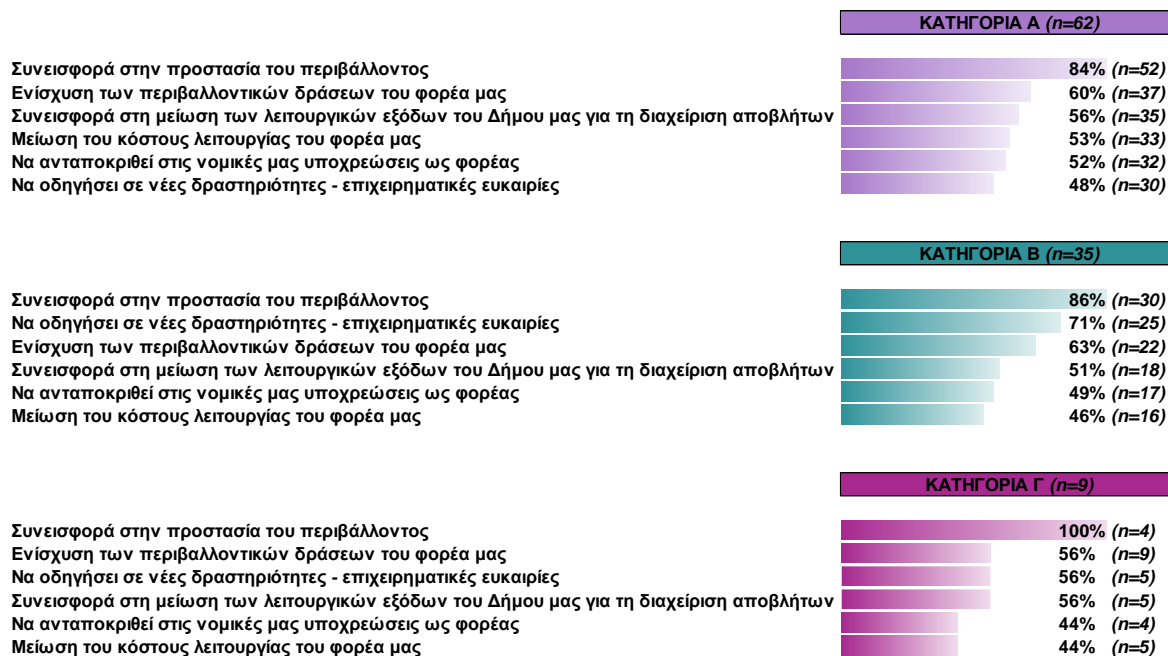
Διάγραμμα 14. Προσδοκίες και οφέλη που αναμένουν να αποκομίσουν οι φορείς μέσω της επιμόρφωσης (συγκεντρωτικά αποτελέσματα)

Τα αποτελέσματα ανά κατηγορία (**Διάγραμμα 15**), αντικατοπτρίζουν την εικόνα που παρατηρήθηκε προηγουμένως με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της ανάλυσης που διεξήχθη στην ερώτηση «Τι αναμένετε από την εκπαίδευση σε θέματα κυκλικής οικονομίας και διαχείρισης αποβλήτων» (**Διάγραμμα 14**). Πιο συγκεκριμένα, καταδεικνύεται ότι όλοι οι φορείς θεωρούν πρωτίστως ότι η απόκτηση περαιτέρω γνώσεων σε θέματα κυκλικής οικονομίας και διαχείρισης αποβλήτων θα τους βοηθήσει να συμβάλλουν περαιτέρω στην προστασία του περιβάλλοντος (κατηγορία Α-84%, κατηγορία Β-86%, κατηγορία Γ-100%) και ταυτόχρονα, να ενισχύσουν τις περιβαλλοντικές τους δράσεις (κατηγορία Α-60%, κατηγορία Β-63%, κατηγορία Γ-56%) και να εμπλακούν σε καινοτόμες επιχειρηματικές ευκαιρίες (κατηγορία Α-48%, κατηγορία Β-71%, κατηγορία Γ-56%).

Επιπρόσθετα, ένα σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων θεωρεί ότι τέτοια επιμόρφωση θα τους παρέχει τα απαραίτητα εφόδια όχι μόνο στη μείωση των λειτουργικών εξόδων των ΑΤΑ σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων (κατηγορία Α-56%, κατηγορία Β-51%, κατηγορία Γ-56%) αλλά και γενικότερη μείωση λειτουργικών εξόδων (κατηγορία Α-53%, κατηγορία Β-46%, κατηγορία Γ-44%), αλλά και καλύτερη και άμεση ανταπόκριση στις νομικές τους υποχρεώσεις (κατηγορία Α-52%, κατηγορία Β-49%, κατηγορία Γ-44%).

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη αυτές οι προτεραιότητες και προσδοκίες κατά τον σχεδιασμό και την παροχή της εκπαίδευσης σε θέματα κυκλικής οικονομίας και ορθής διαχείρισης αποβλήτων, όχι μόνο για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες και οι προσδοκίες των συμμετεχόντων για μέγιστα οφέλη για τους φορείς, αλλά επίσης και για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Εθνικό επίπεδο για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία και όσο το δυνατόν μικρότερη παραγωγή αποβλήτων και κατ' επέκταση ρύπανση του περιβάλλοντος.

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 15. Προσδοκίες και οφέλη που αναμένουν να αποκομίσουν οι φορείς μέσω της επιμόρφωσης σε θέματα κυκλικής οικονομίας και ορθή διαχείρισης αποβλήτων

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Στο πλαίσιο της έρευνας για την κυκλική οικονομία, θεωρήθηκε σκόπιμο να τεθούν ερωτήματα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με:

- Την αναγνώριση των ρευμάτων αποβλήτων κατά προτεραιότητα
- Την αναγνώριση των κύριων εμποδίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
- Την αναγνώριση των προτεραιοτήτων που θα στηρίξουν την ορθή διαχείριση των αποβλήτων
- Την αναγνώριση των μέσων για αλλαγή συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών
- Την καταγραφή υφιστάμενων δράσεων για ορθολογιστική διαχείριση αποβλήτων
- Την καταγραφή των αναγκών σε θεματικές/αντικείμενα κατάρτισης σχετικά με την κυκλική οικονομία
- Την καταγραφή ενδιαφέροντος για μελλοντικές εκπαιδεύσεις

I. Ρεύματα Αποβλήτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της ερώτησης «**Ποια ρεύματα αποβλήτων πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα στην Κύπρο**» βασίστηκε σε δύο πυλώνες, α) στα ποσοστά που προέκυψαν από τη βαθμολόγηση από κάθε φορέα για κάθε ρεύμα αποβλήτου και β) στην κατανομή της σημαντικότητας του κάθε ρεύματος. Συγκεκριμένα, οι εμπλεκόμενοι φορείς είχαν τη δυνατότητα να βαθμολογήσουν κάθε ρεύμα αποβλήτου μέσω κλιμακωτής βαθμολόγησης από το 1 έως και το 11, όπου ο αριθμός “1” αντιστοιχούσε σε ρεύμα αποβλήτου με την χαμηλότερη προτεραιότητα για τη διαχείρισή του, ενώ ο αριθμός “11” αντιστοιχούσε σε υψηλότερη προτεραιότητα ως προς τη σημαντικότητα διαχείρισής του.

Το **Διάγραμμα 16** παρουσιάζει τη συγκεντρωτική αποτύπωση των απόψεων όλων των εμπλεκόμενων μερών, σχετικά με την προτεραιότητα αντιμετώπισης των ρευμάτων

αποβλήτων στην Κύπρο. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό ανά ρεύμα αποβλήτου, τόσο μεγαλύτερος είναι και ο βαθμός προτεραιότητας για τη διαχείρισή του.

Διάγραμμα 16. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα αναφορικά με την προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των ρευμάτων αποβλήτων στην Κύπρο

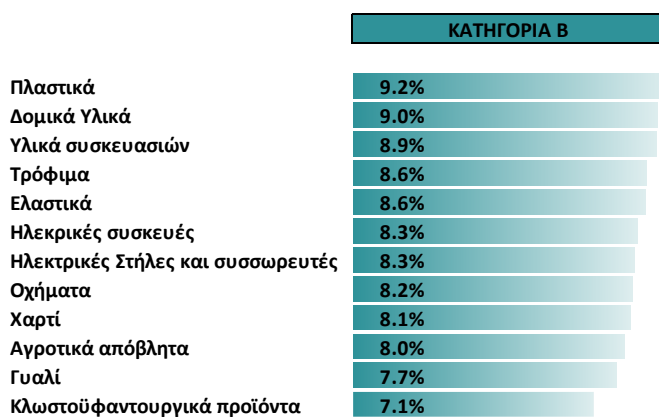
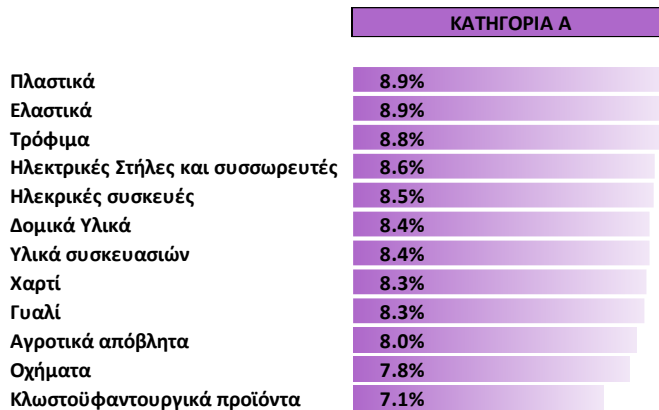
Όπως φαίνεται στο πιο πάνω διάγραμμα (**Διάγραμμα 16**), οι συγκεντρωτικές απόψεις όλων των εμπλεκόμενων μερών καταδεικνύουν τη σημαντικότητα και την προσοχή που πρέπει να δίδεται στη διαχείριση όλων των ρευμάτων αποβλήτων, καθώς παρατηρούνται πολύ μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ τους, εξαιρουμένης της περίπτωσης των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Συγκεκριμένα, τα ρεύματα αποβλήτων με την υψηλότερη προτεραιότητα για αντιμετώπισή τους στην Κύπρο είναι το πλαστικό (9.0%), τα ελαστικά (8.8%), τα δομικά υλικά (8.7%), όπως επίσης τα τρόφιμα και υλικά συσκευασιών (8.6%), ενώ διαφαίνεται να δίδεται χαμηλότερη προτεραιότητα στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (7.3%).

Σχετικά με τα υπόλοιπα ρεύματα αποβλήτων, όπως ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές (8.4%), ηλεκτρικές συσκευές (8.4%), γυαλί (8.2%), χαρτί (8.4%), οχήματα (7.5%) και αγροτικά απόβλητα (8.0%), κρίνεται σημαντικό να δοθεί επαρκής προσοχή και σημασία

στη διαχείρισή τους, καθώς η ποσοστιαία προτεραιότητα τους δε διαφέρει σημαντικά από τα ρεύματα αποβλήτων που αναδείχθηκαν ως πρώτη προτεραιότητα για διαχείρισή τους στην Κύπρο.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αντιμετώπιση της διαχείρισης αποβλήτων είναι σύνθετη και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως η διαθεσιμότητα τεχνολογίας και υποδομών, οικονομικοί περιορισμοί και περιβαλλοντικά κριτήρια. Επομένως, απαιτείται προσεκτική εξέταση και ολοκληρωμένη προσέγγιση προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη και αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο.

Εξετάζοντας τα πιο πάνω αποτελέσματα ανά κατηγορία φορέων (**Διάγραμμα 17**), παρατηρούνται μικρές διαφοροποιήσεις στην ιεράρχηση της προτεραιότητας των αποβλήτων, μεταξύ των τριών κατηγοριών.

* **Κατηγορία Α (N=62)** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35) : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9) : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 17. Αποτελέσματα κατάταξης προτεραιότητας στην αντιμετώπιση των ρευμάτων αποβλήτων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών

Συγκεκριμένα, οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Α δίδουν υψηλότερη προτεραιότητα στα πλαστικά και στα ελαστικά (8.9%) ακολουθούμενα από τα τρόφιμα (8.8%). Από την άλλη, οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Β δίδουν υψηλότερη προτεραιότητα στη διαχείριση των πλαστικών (9.2%), ακολουθούμενα από τα δομικά υλικά (9.0%) και τα υλικά συσκευασίας (8.9%). Οι φορείς της κατηγορίας Γ έχουν μια εντελώς διαφορετική άποψη, θεωρώντας ότι τα ελαστικά έχουν πρώτη προτεραιότητα διαχείρισης (9.0%), ακολουθούμενα από το γυαλί (8.7%), τα δομικά υλικά (8.6%) και τα πλαστικά (8.5%), ενώ, κατατάσσουν τα απόβλητα τροφίμων ως τελευταίο στην ιεράρχηση προτεραιότητας για τη διαχείρισή τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα παρουσιάζονται ως ένα ρεύμα αποβλήτων στο οποίο δίνεται μικρότερη προτεραιότητα στη βαθμίδα ιεράρχησης για διαχείρισή τους, από όλες τις κατηγορίες εμπλεκόμενων φορέων (κατηγορία Α- 7.1%, κατηγορία Β- 7.1%, κατηγορία Γ- 8.0%). Το ποσοστό προτεραιότητας των υπολοίπων ρευμάτων που δεν συμπεριλαμβάνονται μέσα στα τρία κυρίαρχα ρεύματα προτεραιότητας κυμαίνεται από 8.5% έως 7.1% και στις τρεις κατηγορίες εμπλεκόμενων φορέων, υποδεικνύοντας ότι η ανάγκη για αντιμετώπισή τους είναι εξίσου σημαντική και δεν πρέπει να παραβλέπεται.

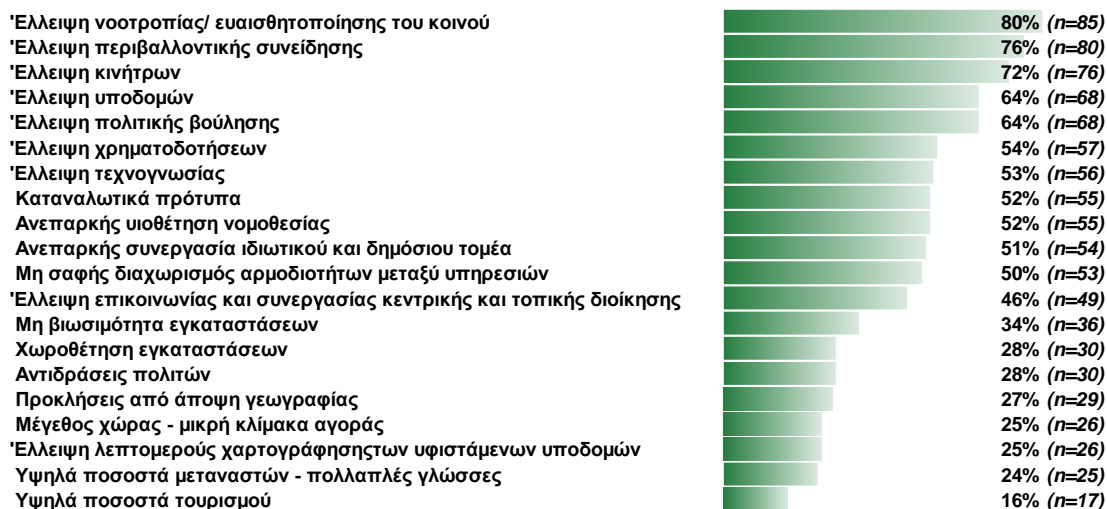
Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι κατηγορίες Α και Β ακολουθούν γενικά, τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα, με μικρές διαφοροποιήσεις στη σειρά κατάταξης των ρευμάτων αποβλήτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα. Αντίθετα, οι απόψεις των φορέων που εντάσσονται στην κατηγορία Γ οι απόψεις τους διαφέρουν σημαντικά από τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των φορέων της κατηγορίας Γ είναι πολύ μικρός ($n=9$), γι' αυτό τα αποτελέσματά τους δεν μπορούν να γενικευτούν και να αντικατοπτρίζουν πλήρως τις απόψεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή.

II. Βασικά εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία

Στην ερώτηση «Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κύρια εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία στην Κύπρο», οι φορείς των τριών κατηγοριών Α, Β, Γ υποδεικνύουν ένα ευρύ φάσμα αιτίων, με ορισμένες από αυτές να υπερισχύουν έναντι άλλων και να θεωρούνται ανασταλτικοί παράγοντες για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία.

Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της έρευνας (**Διάγραμμα 18**), οι φορείς πιστεύουν ότι, η έλλειψη νοοτροπίας/ευαισθητοποίησης του κοινού (80%), κινήτρων (77%) και περιβαλλοντικής συνείδησης (76%) αποτελούν τους πιο σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία και κατ' επέκταση την ορθή ιεραρχική διαχείριση των αποβλήτων. Επιπλέον, η έλλειψη υποδομών (64%), πολιτικής βούλησης (64%), χρηματοδοτήσεων (54%) και τεχνογνωσίας (53%), όπως επίσης και η ανεπαρκής συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα (52%), τα καταναλωτικά πρότυπα (52%), ο μη σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών (51%) και η ανεπαρκής υιοθέτηση νομοθεσίας (50%), αναφέρονται επίσης ως βασικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την επιτυχή μετάβαση από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Διάγραμμα 18. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα κατάταξης κύριων εμποδίων για μετάβαση στην κυκλική οικονομία

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα ανά κατηγορία εμπλεκόμενων φορέων (Διάγραμμα 19, Διάγραμμα 20), τα κύρια εμπόδια τα οποία εντοπίζουν οι συμμετέχοντες να είναι ανασταλτικά για τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, με ποσοστό άνω του 50%, είναι τα ακόλουθα:

- Η έλλειψη νοοτροπίας/ευαισθητοποίησης του κοινού (κατηγορία Α-81%, κατηγορία Β-83%, κατηγορία Γ-89%),
- Η έλλειψη κινήτρων (κατηγορία Α-74%, κατηγορία Β-60%, κατηγορία Γ-67%),
- Η έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης (κατηγορία Α-71%, κατηγορία Β-83%, κατηγορία Γ-67%),
- Η έλλειψη υποδομών (κατηγορία Α-66%, κατηγορία Β-63%, κατηγορία Γ-67%),
- Η έλλειψη πολιτικής βούλησης (κατηγορία Α-63%, κατηγορία Β-67%, κατηγορία Γ-69%),
- Η έλλειψη χρηματοδότησης (κατηγορία Α-55%, κατηγορία Β-63%, κατηγορία Γ-67%),

- Η έλλειψη τεχνογνωσίας (κατηγορία A-52%, κατηγορία B-57%, κατηγορία Γ-56%) και
- Η ανεπαρκής υιοθέτηση της νομοθεσίας (κατηγορία A-50%, κατηγορία B-57%, κατηγορία Γ-44%).

Παρόμοια ποσοστά αναφοράς, με μικρή διαφοροποίηση στις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων, παρατηρήθηκαν στην επιλογή της ανεπαρκούς συνεργασίας ιδιωτικού και δημόσιου τομέα (κατηγορία A-48%, κατηγορία B-57%, κατηγορία Γ-56%). Επιπλέον, σημαντικά ποσοστά φορέων αναφέρουν ως εμπόδια για τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, τα καταναλωτικά πρότυπα (κατηγορία A-48%, κατηγορία B-57%, κατηγορία Γ-44%), το μη σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπηρεσιών (κατηγορία A-48%, κατηγορία B-60%, κατηγορία Γ-44%) και την ανεπαρκή υιοθέτηση της νομοθεσίας (κατηγορία A-50%, κατηγορία B-57%, κατηγορία Γ-44%).

Γενικά, αυτό που παρατηρείται είναι ότι οι απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων συνάδουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους, με μικρές διαφοροποιήσεις στην ιεράρχηση των εμποδίων. Συγκεκριμένα, τα πρώτα έξι (6) κύρια εμπόδια στα οποία γίνεται αναφορά και από τις τρεις (3) κατηγορίες φορέων ότι παρεμποδίζουν τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία, είναι τα ίδια αλλά με διαφορετική κατάταξη. Τα εμπόδια αυτά περιλαμβάνουν την έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης, την έλλειψη νοοτροπίας/ευαισθητοποίησης του κοινού, την έλλειψη πολιτικής βούλησης, την έλλειψη υποδομών, την έλλειψη κινήτρων και το μη σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών. Επιπλέον, παρατηρείται υψηλός βαθμός ομοφωνίας απόψεων μεταξύ των φορέων της κατηγορίας Β, σχετικά με τα εμπόδια που σχετίζονται με τα καταναλωτικά πρότυπα (57%), την ανεπαρκή συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα (57%), την ανεπαρκή υιοθέτηση νομοθεσίας (57%), την έλλειψη τεχνογνωσίας (57%) και την έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ κεντρικής και τοπικής διοίκησης (54%), σε σύγκριση με τις κατηγορίες Α και Γ.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των φορέων που εντάσσονται και στις τρεις κατηγορίες, αν και υπάρχουν μικρές διαφοροποιήσεις στην κατάταξη των εμποδίων για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, οι γενικές τάσεις στις απόψεις συγκλίνουν μεταξύ τους και υπογραμμίζουν την ανάγκη για αύξηση της περιβαλλοντικής συνείδησης,

ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης, ανάπτυξης υποδομών και θέσπισης κινήτρων προκειμένου να επιτευχθεί μια επιτυχημένη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία.

Παρά το γεγονός ότι, οι επιλογές όπως οι γεωγραφικές προκλήσεις (π.χ. απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές σε σημαντική απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα), η χωροθέτηση και η μη βιωσιμότητα περιβαλλοντικών εγκαταστάσεων (π.χ. κοινοτικοί κομποστοποιητές, πράσινα περίπτερα και κέντρων επαναχρησιμοποίησης), τα υψηλά ποσοστά μεταναστών και η πολυγλωσσία, το μέγεθος της χώρας και η μικρή κλίμακα της αγοράς, καθώς και οι αντιδράσεις/αρνητική στάση των πολιτών δεν αναφέρθηκαν ως κυρία εμπόδια για μετάβαση προς το κυκλικό μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη για την εύρεση τρόπων αντιμετώπισής τους και την επίτευξη ομαλής και βέλτιστης μετάβασης προς την κυκλική οικονομία. Οι συντονισμένες προσπάθειες και η απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων φορέων, αποτελούν τα βασικότερα στοιχεία για να παραχθεί η απαραίτητη ώθηση για επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων και εμποδίων και την μετάβαση προς την πράσινη ανάπτυξη.

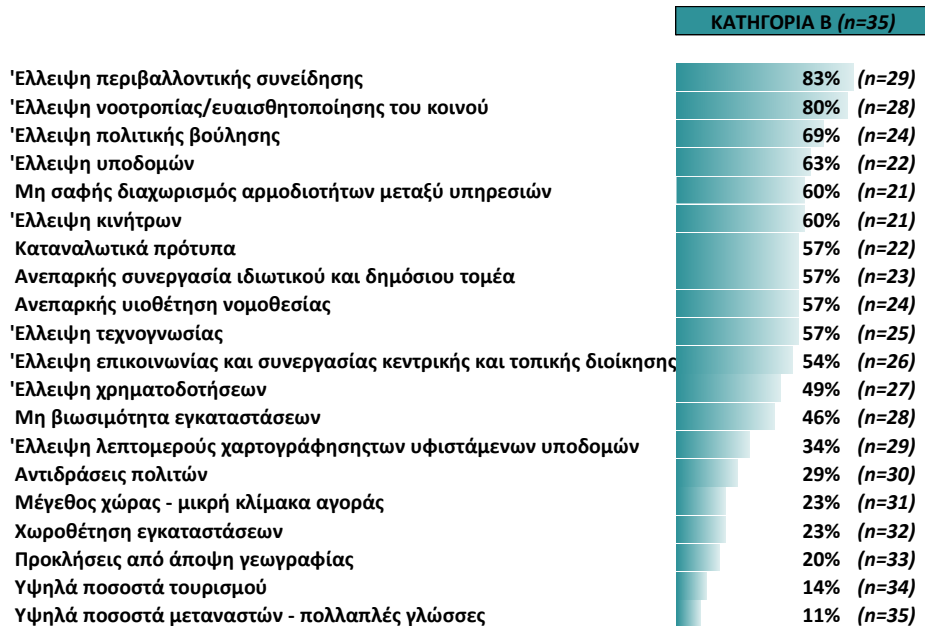

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 19. Βασικά εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία σύμφωνα με τους φορείς της κατηγορίας Α

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 20. Βασικά εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία σύμφωνα με τους φορείς της κατηγορίας Β και Γ

III. Προτεραιότητες για την ορθή διαχείριση των αποβλήτων

Αναφορικά με τις προτεραιότητες που πρέπει να δρομολογηθούν για τη ορθή διαχείριση αποβλήτων στη χώρα, τα πλέον σημαντικά βάσει των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων της έρευνας (**Διάγραμμα 21**) είναι: α) η ανάπτυξη νέων υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων (79%), β) η παροχή κινήτρων στους πολίτες για επιλογή επαναχρησιμοποιημένων προϊόντων και συμμετοχή στην ανακύκλωση (78%), γ) η ενίσχυση των ήδη υπαρχουσών υποδομών (74%), δ) η αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών (73%) και ε) η δημιουργία στοχευμένων εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κοινού και εμπλεκόμενων φορέων (72%).

Άλλες προτεραιότητες που αναγνωρίζονται ως βασικές από την πλειοψηφία, δηλαδή πάνω από το 50% των φορέων, είναι: α) οι δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης (67%), β) η ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ. μειωμένο ΦΠΑ) (61%), γ) η εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (Π.Ο.Π) (55%) και δ) η παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια (54%).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Ανάπτυξη υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων	79% (n=84)
Κίνητρα στους πολίτες για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση	78% (n=83)
Ενίσχυση υποδομών επαναχρησιμοποίησης	74% (n=78)
Αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών	73% (n=77)
Στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	72% (n=76)
Δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης	67% (n=71)
Ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ μειωμένο ΦΠΑ)	61% (n=65)
Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	55% (n=58)
Κίνητρα για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια	54% (n=57)
Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων	43% (n=46)
Θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά	39% (n=41)
Σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά	37% (n=39)
Σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων	34% (n=36)
Ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες	32% (n=34)

Διάγραμμα 21. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα με σειρά προτεραιότητας δράσεων για ορθή διαχείριση αποβλήτων

Το **Διάγραμμα 22** παρουσιάζει αναλυτικά τις απόψεις από τις τρεις κατηγορίες εμπλεκόμενων μερών αναφορικά με τη σειρά προτεραιότητας στην εφαρμογή δράσεων για την επίτευξη ορθολογικής διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι η εφαρμογή του συστήματος "Πληρώνω Όσο Πετώ" θεωρείται δευτερεύουσα συνιστώσα από τους φορείς των κατηγοριών Α (52%) και Β (54%), σε σχέση με τους φορείς που εμπίπτουν στην κατηγορία Γ (78%). Μια άλλη σημαντική διαφορά παρατηρείται στην προτεραιότητα των δράσεων προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και επαναχρησιμοποίησης. Πάνω από το 50% των φορέων που ανήκουν στις κατηγορίες Α (69%) και Β (57%) δήλωσαν ότι η δράση αυτή είναι σημαντική για την επίτευξη ορθής διαχείρισης αποβλήτων, ενώ μόνο το 33% των φορέων στην κατηγορία Γ (33%) έχει επισημάνει το ίδιο.

Παρόλο που οι φορείς που εντάσσονται και στις τρεις κατηγορίες δεν αποδίδουν μεγάλη προτεραιότητα για εφαρμογή δράσεων (λιγότερο από 40%) σχετικών με τη θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά, την εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, τη σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων, τη σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά και την ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες, εντούτοις, τέτοιες δράσεις είναι καίριας σημασίας και συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό προγραμμάτων προώθησης της ορθής διαχείρισης αποβλήτων. Ως εκ τούτου,

προκύπτει η ανάγκη για ενημέρωση των άμεσα εμπλεκομένων για τα οφέλη και τη συνεισφορά των συγκεκριμένων δράσεων στην επίτευξη ορθής διαχείρισης των αποβλήτων καθώς αποτελούν σημαντικά εργαλεία για την προώθηση της πράσινης μετάβασης και επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α (n=65)

Κίνητρα στους πολίτες για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση	84% (n=52)
Στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	81% (n=50)
Ανάπτυξη υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων	81% (n=50)
Αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών	74% (n=46)
Δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης	69% (n=43)
Ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ μειωμένο ΦΠΑ)	61% (n=38)
Ενίσχυση υποδομών επαναχρησιμοποίησης	58% (n=36)
Κίνητρα για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια	53% (n=33)
Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	52% (n=32)
Θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά	40% (n=25)
Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων	40% (n=25)
Σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων	34% (n=21)
Σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά	32% (n=20)
Ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες	26% (n=16)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β (n=35)

Ανάπτυξη υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων	80% (n=28)
Ενίσχυση υποδομών επαναχρησιμοποίησης	77% (n=27)
Αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών	74% (n=26)
Κίνητρα στους πολίτες για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση	69% (n=24)
Στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	57% (n=20)
Κίνητρα για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια	57% (n=20)
Ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ μειωμένο ΦΠΑ)	57% (n=20)
Δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης	57% (n=20)
Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	54% (n=19)
Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων	54% (n=19)
Θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά	43% (n=15)
Σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά	43% (n=15)
Ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες	40% (n=14)
Σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων	37% (n=13)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ (n=9)

Κίνητρα στους πολίτες για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση	78% (n=7)
Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	78% (n=7)
Ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ μειωμένο ΦΠΑ)	78% (n=7)
Στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	67% (n=6)
Ανάπτυξη υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων	67% (n=6)
Αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών	67% (n=6)
Ενίσχυση υποδομών επαναχρησιμοποίησης	56% (n=5)
Κίνητρα για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια	44% (n=4)
Ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες	44% (n=4)
Δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης	33% (n=3)
Θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά	22% (n=2)
Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων	22% (n=2)
Σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά	22% (n=2)
Σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων	22% (n=2)

* **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 22. Σειρά κατάταξης απόψεων από τους εμπλεκόμενους φορείς ανά κατηγορία στην προτεραιότητα εφαρμογής δράσεων για ορθή διαχείριση αποβλήτων

IV. Μέσα προώθησης της κυκλικής οικονομίας

Βάσει των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων που εξάχθηκαν από την επεξεργασία των απαντήσεων των συμμετεχόντων φορέων στην ερώτηση «**Ποια μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αλλαγή της συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών**» (**Διάγραμμα 23**), προκύπτει ότι η παροχή οικονομικών κινήτρων (82%), όπως επίσης και η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η εκπαίδευση (80%) των καταναλωτών, αποτελούν τα πιο σημαντικά μέσα/εργαλεία που κατά τη γνώμη τους είναι καθοριστικά για την αλλαγή νοοτροπίας στους πολίτες και κατ' επέκταση για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Επιπλέον, αν και σε μικρότερο βαθμό, η εφαρμογή του συστήματος "Πληρώνω Όσο Πετώ" (62%) και η δυνατότητα διαχωρισμού στην πηγή μέσω κατάλληλων υποδομών (52%) αξιολογούνται επίσης ως βασικά μέσα προώθησης.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Οικονομικά κίνητρα (πχ. ανταπόδοση)	82%	(n=87)
Ευαισθητοποίηση/Ενημέρωση/Εκπαίδευση	80%	(n=85)
Εφαρμογή του Πληρώνω Όσο Πετώ	62%	(n=66)
Δυνατότητες μέσω υποδομών για χωριστή διαλογή στην πηγή	52%	(n=55)
Δυνατότητες για χρήση υπηρεσιών αντί προϊόντων ή κοινόχρηστες υπηρεσίες	47%	(n=45)
Γνωστοποίηση - Συσχέτιση ποσότητας αποβλήτων με κόστος διαχείρισης	43%	(n=34)
Χρήση οικολογικών σημάτων	43%	(n=38)
Δυνατότητα επισκευής/επιδιόρθωσης προϊόντων	41%	(n=50)
Παροχή/διοχέτευση προϊόντων από δευτερογενή υλικά στην αγορά	36%	(n=43)

Διάγραμμα 23. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα απόψεων για τα βασικά μέσα επίτευξης αλλαγής συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών

Αναλύοντας τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους εμπλεκόμενους φορείς με βάση την κατηγορία στην οποία εμπίπτουν (**Διάγραμμα 24**), παρατηρείται ότι και στις τρεις κατηγορίες, τόσο η παροχή οικονομικών κινήτρων, όσο και η ευαισθητοποίηση/ενημέρωση/εκπαίδευση των καταναλωτών σε θέματα διαχείρισης αποβλήτων, αποτελούν κατά τη γνώμη τους τα βασικότερα μέσα για την επίτευξη αλλαγής συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών.

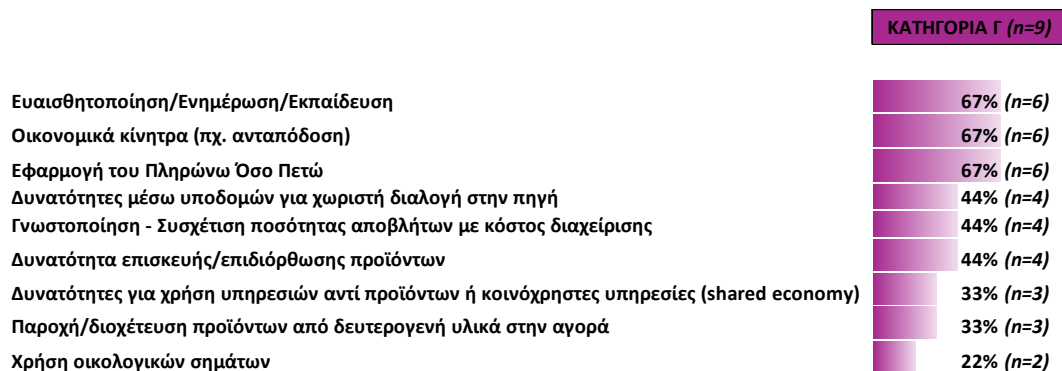
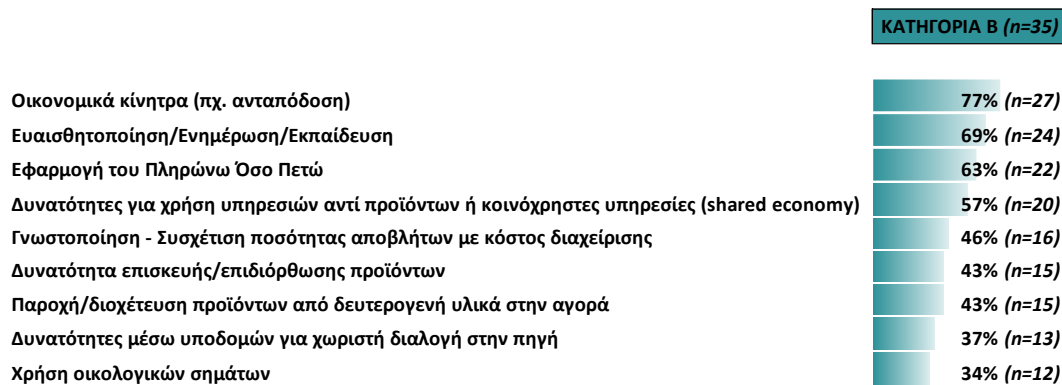
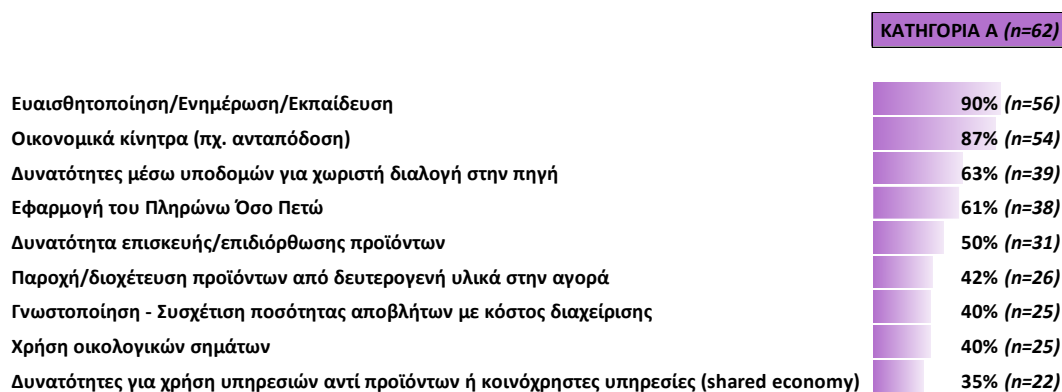

Αναλυτικότερα, εξετάζοντας τα μέσα προώθησης για αλλαγή συμπεριφοράς, όπως αυτά καταγράφηκαν από τους φορείς που εμπíπτουν στην κατηγορία Β, αξίζει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή του μέσου "δυνατότητες χρήσης υπηρεσιών αντί προϊόντων ή κοινόχρηστες υπηρεσίες" (57%) αξιολογείται ως ουσιαστικότερο μέσο για την προώθηση αλλαγής συμπεριφοράς/συνηθειών στους καταναλωτές, έναντι της επιλογής που αφορά τη "δυνατότητα διαχωρισμού στην πηγή μέσω κατάλληλων υποδομών" (37%). Από την άλλη, όσον αφορά τις συγκεντρωτικές απαντήσεις των φορέων της κατηγορίας Γ, επισημαίνεται το συγκεκριμένο μέσο προώθησης (δυνατότητες χρήσης υπηρεσιών αντί προϊόντων ή κοινόχρηστες υπηρεσίες) κατατάσσεται σε χαμηλότερη θέση στην κατάταξη των σχετικών απαντήσεων (33%), καθώς θεωρούν ότι έχει χαμηλή δυνατότητα επίδρασης για αλλαγή συμπεριφοράς/συνηθειών στους καταναλωτές.

Σχετικά με τις απαντήσεις που δόθηκαν για τη συμβολή των υπόλοιπων μέσων προώθησης συμπεριλαμβανομένων της δυνατότητας συσχέτισης της ποσότητας αποβλήτων με το κόστος διαχείρισης, της δυνατότητας επισκευής/επιδιόρθωσης προϊόντων, της παροχής/διάθεσης προϊόντων από δευτερογενή υλικά στην αγορά και της χρήσης οικολογικών σημάτων, οι φορείς όλων των κατηγοριών αξιολογούν αυτούς τους τρόπους ως μέσα μέτριας ή χαμηλής επιρροής για την αλλαγή της συμπεριφοράς, καθώς υποστηρίζονται κάτω από το ήμισυ των συμμετεχόντων, με ποσοστά υποστήριξης τα οποία, κυμαίνονται από 22% έως 50%.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να μην αγνοηθούν τα μέσα που έχουν ποσοστά υποστήριξης της τάξης του 46% - 50%, καθώς αυτά δείχνουν σημαντικό ενδιαφέρον και αποδοχή για την εφαρμογή και προώθησή τους. Τα μέσα αυτά (πχ. δυνατότητα επισκευής/επιδιόρθωσης προϊόντων, γνωστοποίηση/συσχέτιση ποσότητας αποβλήτων με κόστος διαχείρισης) εμφανίζονται με διαφορετική ιεράρχηση ανάμεσα στις κατηγορίες, αλλά με παρόμοια ποσοστά υποστήριξης. Η αναγνώριση των διαφορετικών απόψεων μεταξύ των τριών κατηγοριών φορέων είναι σημαντική για την ανάπτυξη αποτελεσματικών προσεγγίσεων. Κάθε ομάδα φορέων μπορεί να έχει μοναδικές ανάγκες, χαρακτηριστικά και περιορισμούς που απαιτούν διαφορετικές προσεγγίσεις για την επίλυση προβλημάτων και την επίτευξη

των στόχων τους σχετικά με την ορθή διαχείριση αποβλήτων και την μετάβαση προς την κυκλική οικονομία.

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

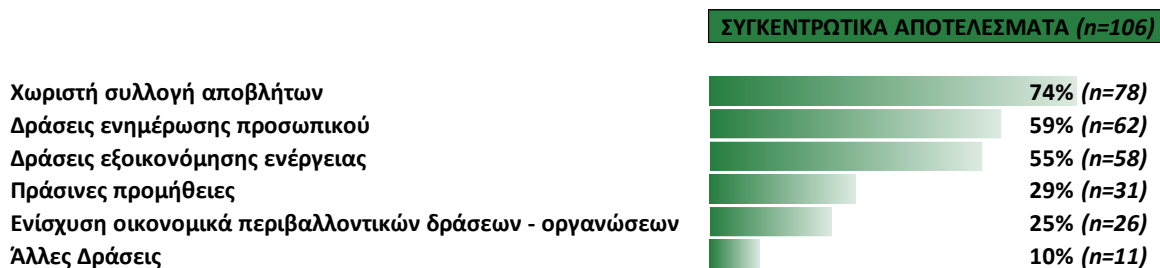
Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 24. Βασικά μέσα για αλλαγή της συμπεριφοράς/συνηθειών των καταναλωτών

V. Συγκεκριμένες δράσεις υλοποίησης από τους φορείς

Βάσει των συνοπτικών αποτελεσμάτων που εξήχθησαν από την επεξεργασία των απαντήσεων των συμμετεχόντων φορέων στην ερώτηση «Υλοποιείτε ως φορέας κάποιες από τις ακόλουθες δράσεις; α) Χωριστή συλλογή αποβλήτων, β) Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, γ) Πράσινες προμήθειες, δ) Ενίσχυση οικονομικά περιβαλλοντικών δράσεων, ε) Δράσεις ενημέρωσης προσωπικού» (Διάγραμμα 25), παρατηρείται ότι οι φορείς στο σύνολό τους υλοποιούν κυρίως δράσεις χωριστής συλλογής αποβλήτων (74%). Επιπλέον, περισσότερο από το ήμισυ των φορέων που συμμετείχαν στην έρευνα, δηλώνουν ότι συμμετέχουν σε δράσεις ενημέρωσης προσωπικού (59%) και εξοικονόμησης ενέργειας (55%). Οι περισσότεροι φορείς δεν υλοποιούν δράσεις σχετικά με πράσινες προμήθειες (29%) και ενίσχυση οικονομικά περιβαλλοντικών δράσεων (25%). Παρόλο που οι περισσότεροι φορείς υλοποιούν μερικές από τις προτεινόμενες περιβαλλοντικές δράσεις που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο, προτείνεται η περαιτέρω ενημέρωση τους σχετικά με επιπρόσθετες δράσεις στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και να επωφεληθούν σημαντικά, προσφέροντας επίσης περαιτέρω συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Διάγραμμα 25. Συνοπτικά ποσοστά συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων ανά κατηγορία σε δράσεις υλοποίησης σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία

Σε επίπεδο απαντήσεων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών, παρατηρείται ότι η κατάταξη των δράσεων υλοποίησης αντικατοπτρίζει την ίδια εικόνα όπως αυτή προέκυψε από την σύμπτυξη των απαντήσεων και από τις τρεις κατηγορίες, με μικρές διαφοροποιήσεις στη ταξινόμησή τους (**Διάγραμμα 26**).

Σύμφωνα με το πιο κάτω διάγραμμα, η χωριστή συλλογή αποβλήτων φαίνεται να αποτελεί την κυριότερη δράση υλοποίησης και από τις τρεις κατηγορίες εμπλεκόμενων φορέων (κατηγορία Α-74%, κατηγορία Β-71%, κατηγορία Γ-78%), σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία. Από την άλλη, η συμμετοχή σε δράσεις που αφορούν τις πράσινες προμήθειες (κατηγορία Α-32%, κατηγορία Β-31%, κατηγορία Γ-11%) και την ενίσχυση οικονομικά περιβαλλοντικών δράσεων (κατηγορία Α-18%, κατηγορία Β-40%, κατηγορία Γ-11%), κυμαίνεται από χαμηλή έως μέτρια ανάλογα με την κατηγορία.

Επιπρόσθετα, σημαντικό ενδιαφέρον και συμμετοχή τόσο σε δράσεις ενημέρωσης προσωπικού, όσο και σε δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας παρατηρείται από τους φορείς των κατηγοριών Α, Β και Γ, με μικρές διαφοροποιήσεις. Πιο συγκεκριμένα, ποσοστά 55%, 69% και 56% των φορέων που εντάσσονται στις κατηγορίες Α, Β και Γ αντίστοιχα, δηλώνουν ότι υλοποιούν δράσεις ενημέρωσης προσωπικού. Όσον αφορά τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, παρατηρείται ότι οι φορείς της κατηγορίας Γ τις υλοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό (78%), σε σχέση με τις δράσεις που υλοποιούνται από τους φορείς της κατηγορίας Α (56%) και από τους φορείς της κατηγορίας Β (49%).

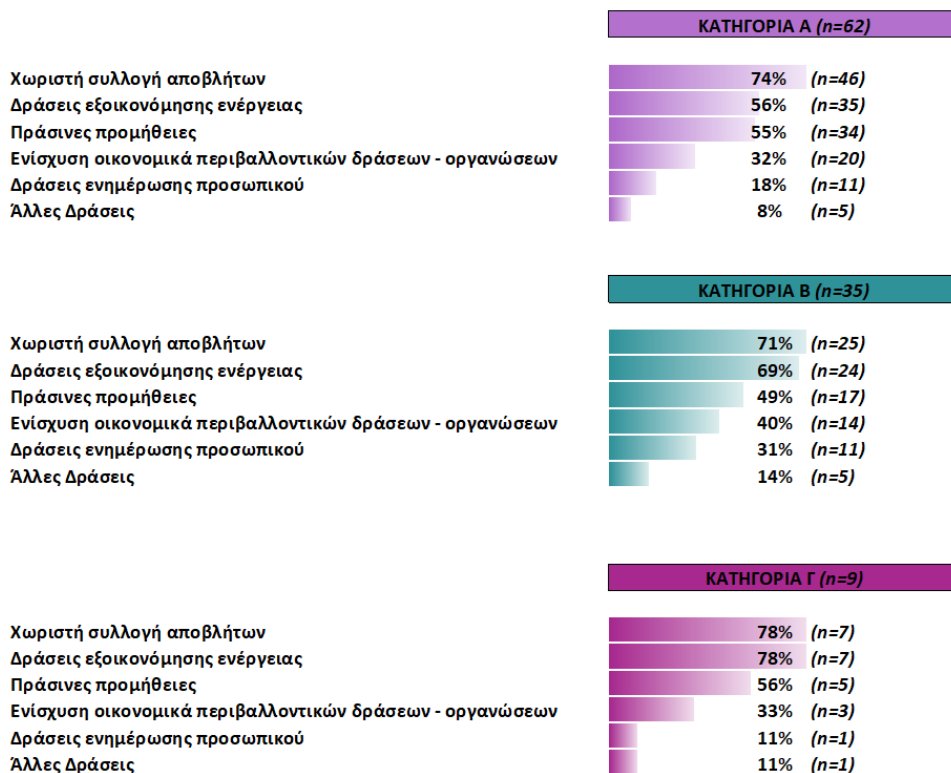
Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, οι φορείς της κατηγορίας Β εκδηλώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και συμμετοχή σε δράσεις ενημέρωσης προσωπικού σε σχέση με τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, ενώ στις κατηγορίες Α και Γ παρατηρείται το αντίθετο.

Οι φορείς είχαν τη δυνατότητα να σημειώσουν οποιοδήποτε άλλες δράσεις στις οποίες πιθανόν να συμμετέχουν και δεν αναφέρονταν στις επιλογές που δίνονταν κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Ορισμένες από αυτές τις δράσεις, παρουσιάζονται πιο κάτω:

- Ανακύκλωση

- Οικιακή κομποστοποίηση
- Εφαρμογή του συστήματος ΠΟΠ στις ξενοδοχειακές μονάδες του Δήμου
- Πώληση μεταχειρισμένων προϊόντων (second-hand bazars)
- Ενίσχυση εκδηλώσεων αθλητικού και κοινωνικού χαρακτήρα, με στόχο την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Εκπαίδευση προσωπικού (π.χ. Υγειονομικών Μηχανικών) και προτάσεις προς το κράτος για ενθάρρυνση της προώθησης της κυκλικής οικονομίας
- Δημιουργία προτύπου κυκλικής οικονομίας στο ξενοδοχειακό τομέα
- Δράσεις που στοχεύουν σε μια υγιή και ολιστική κυκλική οικονομία και κλειστά συστήματα
- Εκπαίδευση αγροτών και ενημέρωση τους για συμμετοχή στην πράσινη αειφόρο ανάπτυξη
- Προγράμματα που αποσκοπούν στην εφαρμογή των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο οικονομία μέχρι το 2030, όπως περιγράφονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2023-2027.

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 26. Συνοπτικά αποτελέσματα και αναλυτικά ποσοστά συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων ανά κατηγορία σε δράσεις υλοποίησης σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία

VI. Αντικείμενα κατάρτισης για επιμόρφωση/ενημέρωση των μελών του κάθε φορέα σχετικά με την κυκλική οικονομία

Στην ερώτηση «**Ποια αντικείμενα κατάρτισης είναι σημαντικά για το φορέα σας, σχετικά με την κυκλική οικονομία**», οι φορείς υποδεικνύουν την επιθυμία τους για κατάρτιση του δυναμικού τους σε ένα μεγάλο φάσμα θεματικών ενότητων, που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία για να μπορούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους.

Βάσει των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων της έρευνας που παρουσιάζονται πιο κάτω (**Διάγραμμα 27**), οι συμμετέχοντες φορείς δηλώνουν ότι οι πλέον βασικές θεματικές ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη του δυναμικού τους, είναι το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο (73%), οι δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων (64%), τα οικονομικά εργαλεία και κίνητρα (59%), οι δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης υλικών και προϊόντων (58%), οι δυνατότητες και υποδομές ανακύκλωσης (56%), καθώς και οι τρόποι ορθής συμμετοχής σε προγράμματα χωριστής συλλογής αποβλήτων (53%).

Επιπλέον, παρουσιάζεται ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην απόκτηση κατάρτισης σε θεματικές ενότητες που σχετίζονται με τις πράσινες συμβάσεις (50%) και τις διοικητικές αρμοδιότητες και τον καταμερισμό ρόλων των εμπλεκόμενων φορέων (48%). Οι υπόλοιπες κατηγορίες παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά ενδιαφέροντος (βιομηχανική συμβίωση-19%, οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων-26%, επιχειρηματικά μοντέλα και βιώσιμες επενδύσεις-39%), υποδηλώνοντας ότι είτε το δυναμικό των φορέων μπορεί να έχει ήδη μερική κατάρτιση σε αυτά τα θέματα, είτε ότι οι φορείς δεν θεωρούν την κατάρτιση σε αυτά τα θέματα τόσο σημαντική.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο	73% (n=77)
Δυνατότητες και δράσεις για εφαρμογή της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων	64% (n=68)
Οικονομικά εργαλεία και κίνητρα για εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας	59% (n=63)
Δυνατότητες για επαναχρησιμοποίηση υλικών και προϊόντων	58% (n=61)
Δυνατότητες και υποδομές για ανακύκλωση	56% (n=59)
Τρόποι ορθής συμμετοχής σε προγράμματα χωριστής συλλογής αποβλήτων	53% (n=56)
Πράσινες δημόσιες συμβάσεις	50% (n=53)
Διοικητικές αρμοδιότητες και ρόλοι εμπλεκόμενων αρχών	48% (n=51)
Επιχειρηματικά μοντέλα και βιώσιμες επενδύσεις	39% (n=41)
Οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων	26% (n=27)
Βιομηχανική συμβίωση	19% (n=20)

Διάγραμμα 27. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα απόψεων επί του αντικειμένου της θεματικής κατάρτισης για την κυκλική οικονομία

Εξετάζοντας τα αποτελέσματα που προέκυψαν ανά κατηγορία (**Διάγραμμα 28**), διαπιστώνεται ότι οι φορείς έχουν διαφορετικές προτεραιότητες όσον αφορά τις θεματικές ενότητες στις οποίες επιθυμούν να καταρτιστούν, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Συγκεκριμένα, οι φορείς της κατηγορίας Α εκδηλώνουν σημαντικό ενδιαφέρον για ενημέρωση και εκπαίδευση σχεδόν σε όλες τις θεματικές κυκλικής οικονομίας που δόθηκαν ως επιλογή στο ερωτηματολόγιο, με ένα ιδιαίτερα υψηλό ενδιαφέρον σε θέματα θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου (82%). Επιπλέον, παρατηρείται ότι οι φορείς της κατηγορίας Α δεν επιδεικνύουν έντονο ενδιαφέρον για κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικών μοντέλων και βιώσιμων επενδύσεων (35%), οικολογικού σχεδιασμού προϊόντων (23%) και βιομηχανικής συμβίωσης (18%), καθώς ελάχιστος αριθμός φορέων εκδήλωσε ενδιαφέρον σε αυτά τα θέματα.

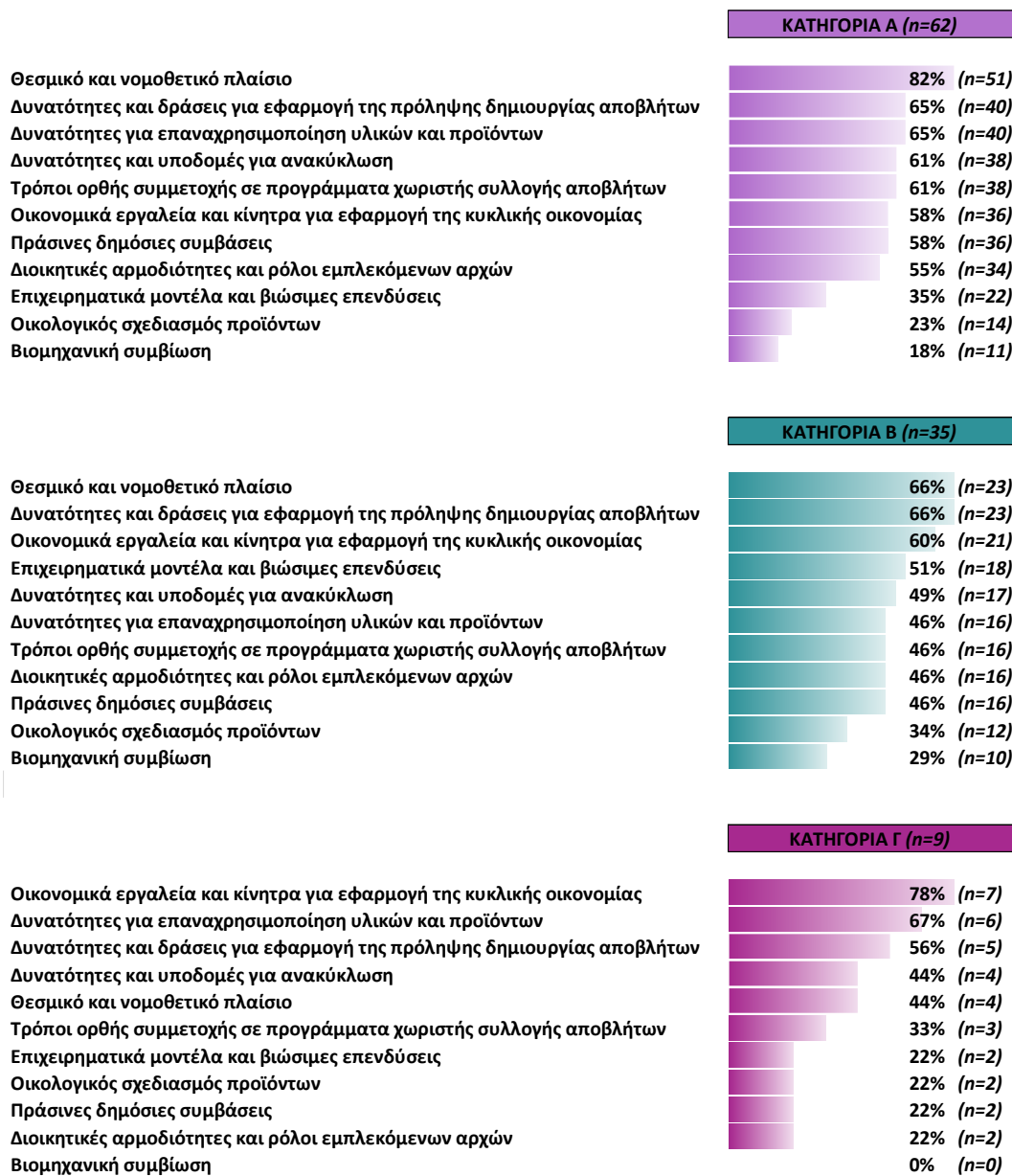
Από την άλλη πλευρά, παρατηρείται ότι οι φορείς της κατηγορίας Β, εκδηλώνουν εξίσου σημαντικό ενδιαφέρον σε διάφορες θεματικές, κυρίως με αυτές που σχετίζονται με το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και με τις δυνατότητες και δράσεις που συμβάλλουν στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Αυτά τα θέματα εμφανίζονται ισότιμα ως προτεραιότητες για το 66% των φορέων της κατηγορίας Β και προτείνεται όπως αντιμετωπίζονται ως κύριες ανάγκες που πρέπει να επιλυθούν μέσω κατάρτισης και εκπαίδευσης. Ωστόσο, σε λιγότερο βαθμό φαίνεται ότι επιθυμούν να αποκτήσουν

κατάρτιση σε θέματα οικολογικού σχεδιασμού προϊόντων (34%) και βιομηχανικής συμβίωσης (29%), τάση που παρατηρείται τόσο από τους φορείς της κατηγορίας Α (οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων-23%, βιομηχανική συμβίωση-18%), όσο και από τους φορείς της κατηγορίας Γ (οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων-22%, βιομηχανική συμβίωση-0%). Διαφοροποίηση παρατηρείται στις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Β, εκφράζοντας ελαφρώς μεγαλύτερο ενδιαφέρον για ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα που σχετίζονται με επιχειρηματικά μοντέλα και βιώσιμες επενδύσεις (51%), από τους φορείς των κατηγοριών Α (35%) και Γ (22%). Εξετάζοντας τις απόψεις που συγκεντρώθηκαν από τους φορείς της κατηγορίας Γ, παρατηρείται διαφοροποίηση στις ανάγκες τους για κατάρτιση. Συγκεκριμένα, ως φορείς που εμπλέκονται στην παραγωγή αποβλήτων, εκφράζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα οικονομικών εργαλείων και κινήτρων (78%), δυνατοτήτων επαναχρησιμοποίησης προϊόντων (67%) και δράσεων για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων (56%), έναντι θεμάτων που σχετίζονται με το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο (44%) και σε θέματα δυνατοτήτων και υποδομών ανακύκλωσης (44%).

Από την άλλη, ελάχιστοι φορείς της κατηγορίας Γ εξέφρασαν ενδιαφέρον για κατάρτιση σε θέματα ορθής συμμετοχής σε προγράμματα χωριστής συλλογής αποβλήτων (33%), επιχειρηματικών μοντέλων και βιώσιμων επενδύσεων (22%), οικολογικού σχεδιασμού προϊόντων (22%), διοικητικών αρμοδιοτήτων και ρόλων εμπλεκόμενων αρχών (22%) και πράσινων δημόσιων συμβάσεων (22%). Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, κανένας από της φορείς της κατηγορίας Γ δεν επιθυμεί ενημέρωση σε θέματα βιομηχανικής συμβίωσης (0%).

Αν και το δείγμα της κατηγορίας Γ, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αντιπροσωπευτικό για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σε επίπεδο φορέων, ωστόσο, πραγματοποιείται σχολιασμός στα σημεία όπου εντοπίστηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα αποτελέσματα της έρευνας μεταξύ των κατηγοριών Α και Β.

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 28. Απόψεις φορέων επί του αντικειμένου της θεματικής κατάρτισης για την κυκλική οικονομία

ΜΕΡΟΣ Δ - ΕΙΔΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Στο πλαίσιο της έρευνας για την κυκλική οικονομία θεωρήθηκε σκόπιμο να τεθούν ερωτήματα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με:

- Την αναγνώριση των ρευμάτων αποβλήτων προτεραιότητας που χρήζουν διαμόρφωση προτύπων/τεχνικών προδιαγραφών για δευτερογενή υλικά
- Την αναγνώριση των κύριων εμποδίων για τη χρήση των δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία
- Την καταγραφή της υφιστάμενης χρήσης προτύπων δευτερογενών υλικών στην Κύπρο
- Την αναγνώριση των οφελών που προσφέρει η χρήση προτύπων δευτερογενών υλικών στην επιχείρηση του κάθε φορέα
- Την καταγραφή απόψεων για τις θεματικές ενότητες ή τις δραστηριότητες που πρέπει να εισαχθούν στη δημοτική, μέση, γενική και μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση σχετικά με την κυκλική οικονομία και την ορθή διαχείριση αποβλήτων
- Την καταγραφή απόψεων των φορέων σε θέματα κατανόησης του οικολογικού σχεδιασμού και του κανονισμού Ecolabel
- Την αναγνώριση των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση του συστήματος EMAS

I. Ομάδες υλικών προτεραιότητας για την τυποποίησης δευτερογενών υλικών

Στην ερώτηση «**Ποιές είναι κατά την άποψη σας, οι ομάδες υλικών που χρήζουν προτεραιότητας για τη διαμόρφωση προτύπων/τεχνικών προδιαγραφών δευτερογενών υλικών**», τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα (**Διάγραμμα 29**) αναδεικνύουν το πλαστικό ως την κύρια ομάδα υλικών που χρήζει προτεραιότητας για τη διαμόρφωση προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών, σε ποσοστό 74%. Είναι γνωστό ότι τα πλαστικά αποτελούν μείζον πρόβλημα για το περιβάλλον λόγω της μακράς διάρκειας ζωής και της δυσκολίας αποσύνθεσής τους. Επομένως, είναι αναγκαίο να αναζητηθούν τρόποι

επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσής τους, προκειμένου, να μειωθεί η παραγωγή τους και εναπόθεσή τους στο περιβάλλον.

Τη δεύτερη θέση κατέλαβαν τα αδρανή και δομικά υλικά με ποσοστό 66%, ακολουθούμενα από τα βιοαπόβλητα σε ποσοστό 61%. Οι δύο αυτές ομάδες υλικών παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον. Τα αδρανή και δομικά υλικά που προκύπτουν από τη διαλογή των αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων παρουσιάζουν μεγάλη ανομοιογένεια λόγω της ύπαρξης σίδηρου, τσιμέντου, ξύλου, πλαστικού και άλλων υλικών και έχουν σημαντική δυναμική αξιοποίησης σε νέες κατασκευές, υποκαθιστώντας πρωτογενείς πρώτες ύλες. Τα βιοαπόβλητα αποτελούν ένα σημαντικό ρεύμα αποβλήτων που παράγεται καθημερινά σε μεγάλους όγκους, τόσο από τα νοικοκυριά, όσο και από χώρους εστίασης και φιλοξενίας, όπως και από τις βιομηχανίες τροφίμων και τον αγροτικό τομέα.

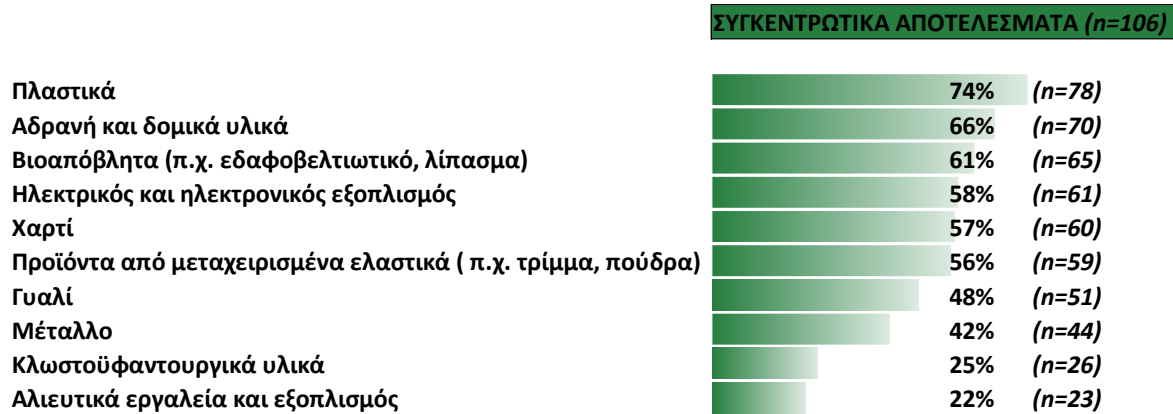
Ακολουθώς, με παρόμοια ποσοστά στη σειρά ιεράρχησης προτεραιότητας για τυποποίηση δευτερογενών υλικών, παρουσιάζουν το χαρτί, τα προϊόντα από μεταχειρισμένα ελαστικά και ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός με ποσοστά 56%, 57% και 58%, αντίστοιχα. Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης προτεραιότητας, βρίσκεται το γυαλί και το μέταλλο με ποσοστά 48% και 42% αντίστοιχα, ενώ τα κλωστοϋφαντουργικά υλικά μαζί με τα αλιευτικά εργαλεία δεν αξιολογούνται άμεσης προτεραιότητας συγκεντρώνοντας ποσοστά 25% και 22%, αντίστοιχα.

Συνολικά, οι φορείς μέσα από τις απαντήσεις τους καταδεικνύουν την ανάγκη για διαμόρφωση προτύπων δευτερογενών υλικών σε διάφορες ομάδες αποβλήτων, υποδηλώνοντας ότι όχι μόνο υπάρχει η ανάγκη για τη δημιουργία δευτερογενών υλικών στην αγορά της Κύπρου, αλλά και ότι υπάρχει πλήρης αντίληψη και κατανόηση της σημασίας αυτής της διαδικασίας, για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Κύπρο για πράσινη μετάβαση βασιζόμενη στις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Η διαμόρφωση προτύπων για δευτερογενή υλικά είναι καθοριστικής σημασίας για τη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων, καθώς μέσω αυτών προσδιορίζονται οι βέλτιστες

πρακτικές και τεχνικές για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των υλικών. Με την εφαρμογή τους, επιτυγχάνεται η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενών υλικών, η προστασία του περιβάλλοντος και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Διάγραμμα 29. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα στην κατάταξη ομάδων υλικών προτεραιότητας για τη διαμόρφωση προτύπων/τεχνικών προδιαγραφών δευτερογενών υλικών

Εξετάζοντας τα αποτελέσματα των απόψεων των φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών, προκύπτει ότι η κάθε κατηγορία δίδει διαφορετική προτεραιότητα στις ομάδες υλικών για τη διαμόρφωση τεχνικών προδιαγραφών δευτερογενών υλικών. Παρ' όλα αυτά, παρατηρείται σημαντική αντίληψη μεταξύ των φορέων όσον αφορά την ανάγκη για τυποποίηση δευτερογενών υλικών που προέρχονται από πλαστικό, ενώ, λιγότερη προτεραιότητα δίδεται στην ανάγκη για τη διαμόρφωση προτύπων ποιότητας από απόβλητα αλιευτικού εξοπλισμού (**Διάγραμμα 30**).

Πιο συγκεκριμένα, οι φορείς της κατηγορίας Α κατατάσσουν τα αδρανή και δομικά υλικά ως πρώτιστης προτεραιότητας για τη διαμόρφωση τεχνικών προδιαγραφών με ποσοστό 74%, ακολουθούμενα με μικρή διαφορά από τα πλαστικά και βιοαπόβλητα με ποσοστό 69% έκαστο, γεγονός που υποδηλώνει την αντίληψή τους για την ανάγκη στη διαμόρφωση προτύπων ποιότητας για τα υλικά αυτά. Από την άλλη, τόσο οι φορείς της κατηγορίας Β, όσο και οι φορείς της κατηγορίας Γ, κατατάσσουν την ανάγκη για εκπόνηση προτύπων από πλαστικά στην πρώτη βαθμίδα προτεραιότητας με ποσοστά 80% και 89%, αντίστοιχα. Στη δεύτερη θέση, σύμφωνα με τις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Β κατατάσσονται τα

αδρανή και δομικά υλικά με ποσοστό 60%, ενώ οι φορείς της κατηγορίας Γ κατατάσσουν τα βιοαπόβλητα στη δεύτερη θέση με ποσοστό 67%. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, οι φορείς της κατηγορίας Β θεωρούν ότι τα προϊόντα βιοαποβλήτων χρήζουν λιγότερης προτεραιότητας, κατατάσσοντάς τα στην 6η θέση της κατάταξης με ποσοστό 46%.

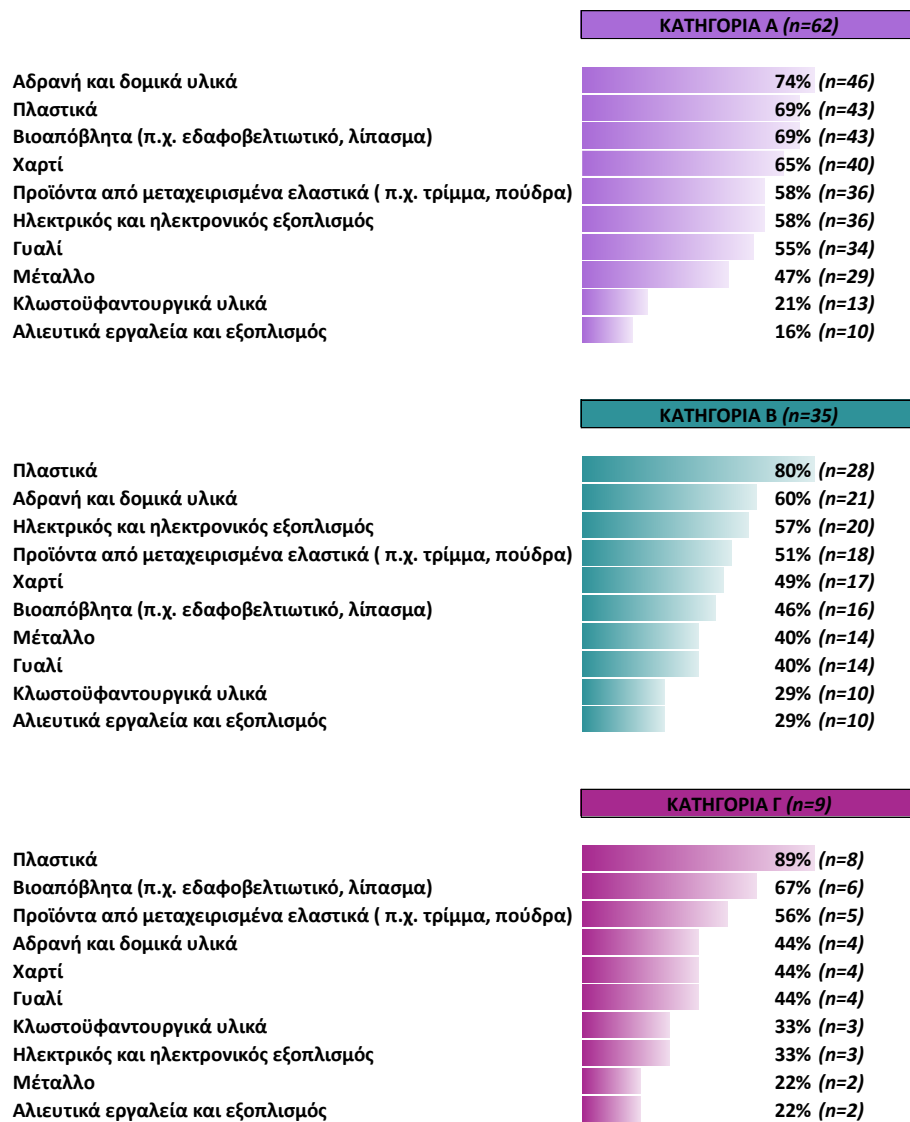
Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι φορείς συμφωνούν στη σημασία και στην προτεραιότητα για ανάπτυξη προτύπων ορισμένων υλικών, ενώ σε άλλες περιπτώσεις υπάρχει διαφοροποίηση και απόκλιση στις απόψεις τους. Οι πιο βασικές διαφορές εντοπίζονται στην περίπτωση των δομικών υλικών, των βιοαποβλήτων και του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Συγκεκριμένα, οι απόψεις των φορέων της κατηγορίας Β συνάδουν σε μεγάλο βαθμό με τις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Α σχετικά με τα αδρανή και δομικά υλικά, εκφράζοντας και οι δύο κατηγορίες, τη σημασία για δημιουργία προτύπων με ποσοστό 74% και 60%, αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά, οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Γ κατατάσσουν τα δομικά υλικά στην 4η θέση προτεραιότητας, με ποσοστό 44%.

Όσον αφορά τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, παρατηρείται ότι οι φορείς της κατηγορίας Β, τον κατατάσσουν ανάμεσα στις πρώτες θέσεις προτεραιότητας (3^η θέση) για τη διαμόρφωση προτύπων (57%), σε αντίθεση με τους φορείς των κατηγοριών Α και Β, οι οποίοι, δεν προσδίδουν τον ίδιο βαθμό προτεραιότητας (κατηγορία Α-58%, κατηγορία Γ-33%) κατά την ιεράρχηση των υλικών.

Βάσει των αποτελεσμάτων, παρατηρείται ότι υπάρχει κοινή άποψη για την ανάγκη προτύπων ποιότητας σε προϊόντα από μεταχειρισμένα ελαστικά με ποσοστό συμφωνίας άνω του 50% των συμμετεχόντων από κάθε κατηγορία (κατηγορία Α-58%, κατηγορία Β-51%, κατηγορία Γ-56%).

Τέλος, είναι εμφανές ότι υπάρχουν μικρές διαφορές στις προτεραιότητες που αποδίδονται σε χαρτί, γυαλί και μέταλλο. Αν και με χαμηλότερα ποσοστά συγκριτικά με άλλες ομάδες υλικών, οι φορείς σημειώνουν την ανάγκη προτύπων ποιότητας για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίησή τους. Αναλυτικότερα, ανάμεσα σε αυτές τις ομάδες υλικών, το

χαρτί παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό υποστήριξης σε όλες τις κατηγορίες φορέων (κατηγορία Α-65%, κατηγορία Β-49%, κατηγορία Γ- 44%), ακολουθούμενο από το γυαλί (κατηγορία Α-55%, κατηγορία Β-40%, κατηγορία Γ-44%) και τέλος, το μέταλλο (κατηγορία Α-47%, κατηγορία Β-40%, κατηγορία Γ-22%).

* **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β: Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ: Εμπλεκόμενοι φορείς στην Παραγωγή Αποβλήτων

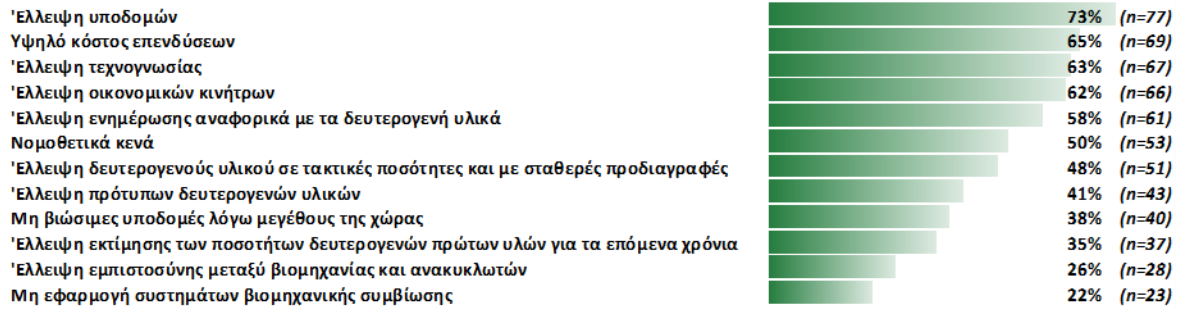
Διάγραμμα 30. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών αναφορικά με τις ομάδες υλικών προτεραιότητας για την τυποποίηση δευτερογενών υλικών

II. Αίτια παρεμπόδισης χρήσης δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία

Το **Διάγραμμα 31** παρουσιάζει συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα όπως αυτά καταγράφηκαν από όλους τους φορείς, στην ερώτηση «**Ποια είναι κατά την άποψη σας τα εμπόδια για χρήση των δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία**».

Σύμφωνα με αυτό, υπάρχει πληθώρα εμποδίων για τη χρήση δευτερογενών υλικών στον τομέα της βιομηχανίας, από τα οποία τα πιο σημαντικά απαριθμούνται ως ακολούθως: 1) η έλλειψη υποδομών (73%), 2) το υψηλό κόστος επενδύσεων (65%), 3) η έλλειψη τεχνογνωσίας (63%), 4) η έλλειψη οικονομικών κινήτρων (62%), 5) η έλλειψη ενημέρωσης αναφορικά με τα δευτερογενή υλικά (58%), 6) τα νομοθετικά κενά (50%) και 7) η έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε τακτικές ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές (48%). Μικρότερη σημασία δίδεται στα εμπόδια που αφορούν: την έλλειψη προτύπων δευτερογενών υλικών (41%), τις μη βιώσιμες υποδομές (38%), την έλλειψη εκτίμησης ποσοτήτων δευτερογενών πρώτων υλών για τα επόμενα χρόνια (35%), την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ βιομηχανίας και ανακυκλωτών (26%) και τέλος, τη μη εφαρμογή συστημάτων βιομηχανικής συμβίωσης (22%).

Η ομαλή πράσινη μετάβαση και η εναρμόνιση με τις αρχές κυκλικής οικονομίας κρίνουν επιτακτική την ανάγκη για την αντιμετώπιση των πιο πάνω εμποδίων, η οποία με τη σειρά της απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες και μέτρα, όπως για παράδειγμα η εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων μερών, η παροχή κινήτρων, η προώθηση επενδύσεων και η ανάπτυξη απαραίτητων υποδομών.

Διάγραμμα 31. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων σχετικά με τα αίτια παρεμπόδισης χρήσης δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία

Στο **Διάγραμμα 32** παρουσιάζονται οι απόψεις των φορέων σε επίπεδο κατηγοριών σχετικά με τους κύριους παράγοντες που θεωρούν ότι παρεμποδίζουν τη χρήση δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία. Όπως φαίνεται και στο πιο κάτω διάγραμμα, αναλόγως της κατηγορίας φορέων, αποδίδεται διαφορετική κατάταξη στην ιεράρχηση των εν λόγω εμποδίων.

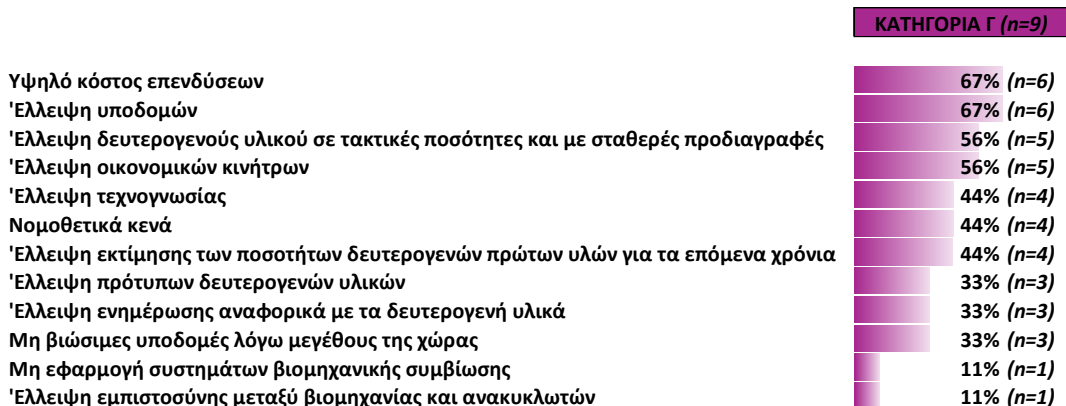
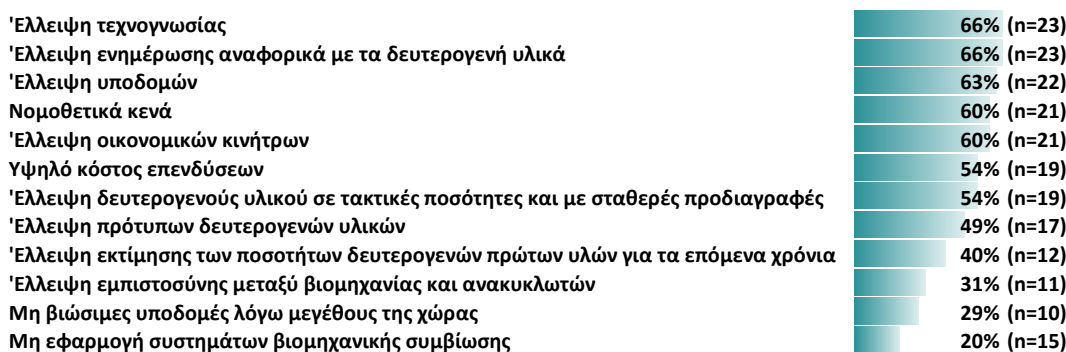
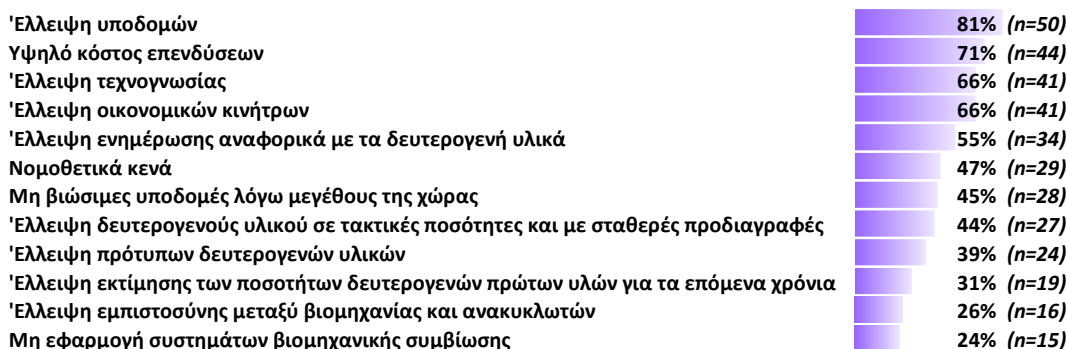
Συγκεκριμένα, στην κατηγορία Α, οι φορείς πιστεύουν ότι το κυριότερο εμπόδιο είναι η έλλειψη υποδομών (81%), ακολουθούμενο από το υψηλό κόστος επενδύσεων (71%), την έλλειψη τεχνογνωσίας (66%) και την έλλειψη οικονομικών κινήτρων (66%). Επιπλέον, ένα σημαντικό ποσοστό των φορέων της κατηγορίας Α αναφέρουν την έλλειψη ενημέρωσης αναφορικά με τα δευτερογενή υλικά (55%) και τα νομοθετικά κενά (47%) ως τροχοπέδη στη χρήση δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία.

Οι απόψεις των φορέων που εμπίπτουν στην κατηγορία Β, φαίνεται να συνάδουν σε μεγάλο βαθμό με τις απόψεις της κατηγορίας Α υποδηλώνοντας ότι ο βαθμός παρεμπόδισης των πιο κάτω παραγόντων στη χρήση δευτερογενών υλικών είναι εξίσου σημαντικός και χρήζει αντιμετώπισης. Αναλυτικότερα, στα σημαντικότερα εμπόδια περιλαμβάνονται: η έλλειψη τεχνογνωσίας (66%), η έλλειψη ενημέρωσης για τα δευτερογενή υλικά (66%) και η έλλειψη υποδομών (63%). Επιπλέον, στα σημαντικά εμπόδια αναφέρονται επίσης τα νομοθετικά κενά (60%), η έλλειψη οικονομικών κινήτρων

(60%) καθώς και το υψηλό κόστος επενδύσεων (54%) και η έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε τακτικές ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές (54%).

Στην κατηγορία Γ, οι φορείς αναφέρουν ότι το υψηλό κόστος επενδύσεων και η έλλειψη υποδομών (67%), η έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε τακτικές ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές (56%), καθώς και η έλλειψη οικονομικών κινήτρων (56%), συμβάλλουν στη μη αποτελεσματική συμπερίληψη χρήσης των δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία. Ένα μικρότερο αλλά αξιοσημείωτο ποσοστό φορέων της κατηγορίας Γ, υποστηρίζει ότι σημαντικό ρόλο στη μη χρήση των δευτερογενών υλικών διαδραματίζει η έλλειψη τεχνογνωσίας (44%), τα νομοθετικά κενά (44%) και η έλλειψη εκτίμησης των ποσοτήτων δευτερογενών πρώτων υλών που θα χρειαστούν τα επόμενα χρόνια (44%).

Αξίζει να σημειωθεί πως η έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε τακτικές ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές κατατάσσεται στην 2^η θέση σημαντικότητας σύμφωνα με τις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Γ (56%), ενώ για τους φορείς των κατηγοριών Α και Β κατατάσσεται στην 7^η θέση (44%) και 4^η θέση (54%), αντίστοιχα.

* **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β: Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

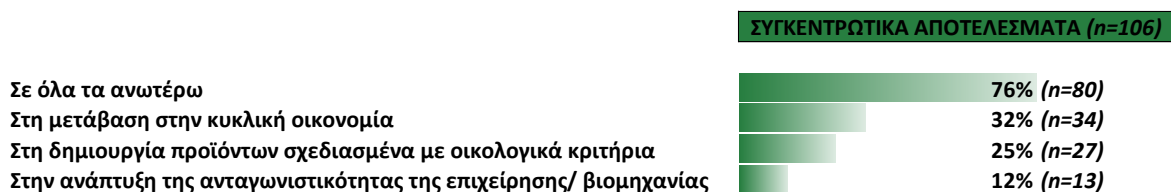
Κατηγορία Γ: Εμπλεκόμενοι φορείς στην Παραγωγή Αποβλήτων

Διάγραμμα 32. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία αναφορικά με τα αίτια παρεμπόδισης χρήσης δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία

III. Τομείς αξιοποίησης δευτερογενών υλικών

Εξετάζοντας τις απαντήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση «**Πού μπορεί να συνεισφέρουν τα δευτερογενή υλικά**», προκύπτει ότι ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων, τόσο συγκεντρωτικά όσο και ανά κατηγορία, αναγνωρίζει τον ποικίλο ρόλο που διαδραματίζουν τέτοια υλικά κατά τη χρήση τους και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτή.

Σύμφωνα με το **(Διάγραμμα 33)** το μεγαλύτερο ποσοστό των φορέων (76%) απάντησε ότι τα δευτερογενή υλικά μπορούν να συμβάλουν θετικά και στους τρεις τομείς που δόθηκαν στο ερωτηματολόγιο ως απάντηση, δηλαδή στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και στο σχεδιασμό οικολογικών προϊόντων.

Διάγραμμα 33. Συνοπτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων των φορέων για τους τομείς συνεισφοράς των δευτερογενών υλικών

Παρατηρώντας τις απόψεις των φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών **(Διάγραμμα 34)**, χωρίς τη συμπερίληψη των απαντήσεων “Σε όλα τα ανωτέρω” (56%), φαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων της κατηγορίας Γ, πιστεύει ότι η αξιοποίηση των δευτερογενών υλικών μπορεί να συμβάλει στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία (55%) και σε μικρότερο βαθμό στη δημιουργία οικολογικών προϊόντων (33%) και ακολούθως στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/βιομηχανίας (22%).

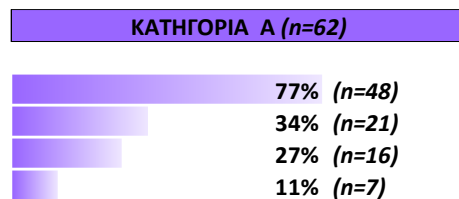
Η πλειοψηφία των φορέων που εμπíπτουν στην κατηγορία Α, πιστεύει ότι τα δευτερογενή υλικά συνεισφέρουν σε όλες τις επιλογές που δόθηκαν ως απάντηση (77%), ενώ σε μικρότερο βαθμό θεωρούν ότι συνεισφέρουν αποκλειστικά είτε στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία (34%), είτε στη δημιουργία οικολογικών προϊόντων (27%), είτε στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/βιομηχανίας (11%).

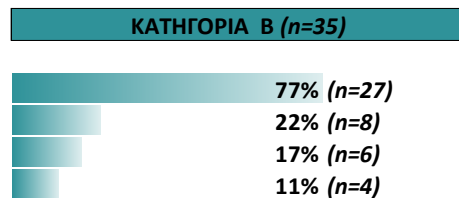
Από την άλλη, οι φορείς της κατηγορίας Β υποστηρίζουν ότι τα δευτερογενή υλικά πιθανότατα συνεισφέρουν περισσότερο στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία (37%), στη δημιουργία προϊόντων που σχεδιάζονται με οικολογικά κριτήρια (17%) και σε λιγότερο βαθμό στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας μιας επιχείρησης/βιομηχανίας (11%), ενώ ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων υποστηρίζει ότι τα δευτερογενή υλικά συνεισφέρουν σε όλα τα ανωτέρω (77%).

Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα συμπεράσματα που προκύπτουν ανά κατηγορία δεν μπορούν να γενικευτούν στο σύνολό τους, καθώς αυτά είναι γενικές παρατηρήσεις που προκύπτουν από το πιο πάνω διάγραμμα. Το σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει, είναι ότι όλοι οι φορείς είναι σε θέση να αναγνωρίσουν την πολύπλευρη συνεισφορά των δευτερογενών υλικών σε διάφορους τομείς, περιλαμβανομένων της πράσινης μετάβασης προς την κυκλική οικονομία, τον σχεδιασμό οικολογικών προϊόντων και την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας μιας επιχείρησης/βιομηχανίας.

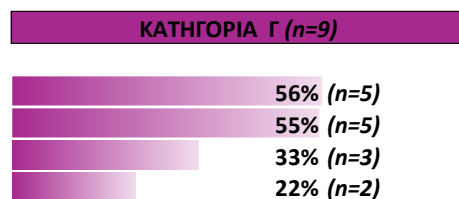
Σε όλα τα ανωτέρω
Στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
Στη δημιουργία προϊόντων σχεδιασμένα με οικολογικά κριτήρια
Στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/ βιομηχανίας

Σε όλα τα ανωτέρω
Στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
Στη δημιουργία προϊόντων σχεδιασμένα με οικολογικά κριτήρια
Στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/ βιομηχανίας

Σε όλα τα ανωτέρω
Στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
Στη δημιουργία προϊόντων σχεδιασμένα με οικολογικά κριτήρια
Στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/ βιομηχανίας

* **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β: Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ: Εμπλεκόμενοι φορείς στην Παραγωγή Αποβλήτων

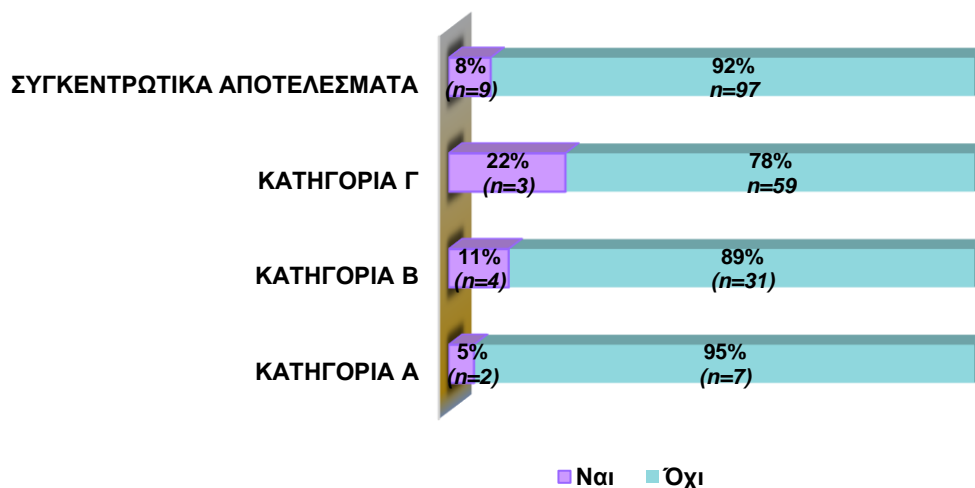
Διάγραμμα 34. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία απόψεων αναφορικά με τους τομείς συνεισφοράς των δευτερογενών υλικών

VII. Χρήση προτύπων ποιότητας δευτερογενών υλικών από άλλες χώρες

Η χρήση δευτερογενών πρώτων υλών σε διάφορους φορείς της οικονομίας είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των Ευρωπαϊκών και Εθνικών στόχων που έχουν τεθεί για ομαλή μετάβαση από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε σκόπιμο να εξεταστεί η υφιστάμενη χρήση προτύπων ποιότητας δευτερογενών υλικών άλλων χωρών, από τους φορείς, για τη καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περίπτωση της Κύπρου.

Ως εκ τούτου, το

Διάγραμμα 35 παρουσιάζει τις απαντήσεις των εμπλεκόμενων μερών, συγκεντρωτικά και ανά κατηγορία, σύμφωνα με την ερώτηση «Χρησιμοποιείτε ή/και χρησιμοποιούν τα μέλη του φορέα σας πρότυπα δευτερογενών υλικών άλλων χωρών;». Σε περίπτωση που η απάντηση που δινόταν από τους φορείς ήταν καταφατική, ζητείτο να γίνει αναφορά στο εν λόγω πρότυπο που χρησιμοποιείται.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

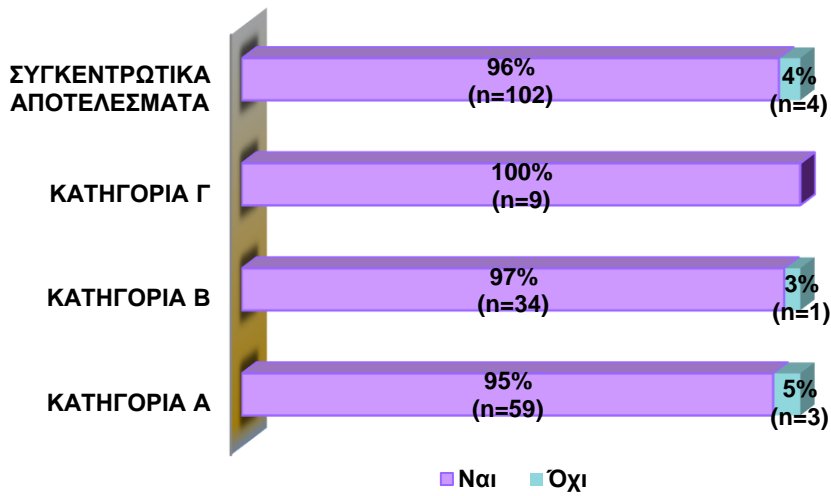
Διάγραμμα 35. Χρήση προτύπων άλλων χωρών από τους φορείς

Όπως φαίνεται στο **Διάγραμμα 35**, στο σύνολο των συμμετεχόντων, ένα πολύ μικρό ποσοστό φορέων (8%) αναφέρεται στη χρήση προτύπων ποιότητας άλλων χωρών. Εξετάζοντας τις απαντήσεις που δόθηκαν ανά κατηγορία φορέων, η χρήση προτύπων άλλων χωρών από φορείς της κατηγορίας Γ γίνεται σε ποσοστό 22% των συμμετεχόντων, για τους φορείς της κατηγορίας Β το ποσοστό φθάνει το 11%, ενώ για τους φορείς της κατηγορίας Α το ποσοστό φθάνει μόλις το 5%.

Από τους φορείς που δήλωσαν τη χρήση υφιστάμενων προτύπων άλλων χωρών, μόνο ένας φορέας ανέφερε συγκεκριμένο πρότυπο, το ISO/CD 59014. Οι υπόλοιποι φορείς δεν παρείχαν περαιτέρω πληροφορίες, εκτός από λίγους που αναφέρθηκαν μόνο στη χώρα προέλευσης του προτύπου που χρησιμοποιούσαν (Ελλάδα, Γερμανία), ενώ ένας φορέας αναφέρθηκε σε γενικότερο πλαίσιο, επισημαίνοντας ότι χρησιμοποιεί πρότυπα για οικοδομικά υλικά.

IV. Διαχείριση αποβλήτων και μετάβαση στην κυκλική οικονομία: Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Στην ερώτηση «**Γνωρίζετε πώς η ορθή διαχείριση αποβλήτων μέσω δράσεων πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας**», οι πλείστοι φορείς που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα, δήλωσαν ότι είναι ενημερωμένοι για τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται (96%) (**Διάγραμμα 36**).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 36. Ποσοστά επίγνωσης φορέων αναφορικά με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας που προκύπτουν μέσα από την ορθή διαχείριση αποβλήτων

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το **Διάγραμμα 36**, το 95% των φορέων της κατηγορίας Α, το 97% της κατηγορίας Β και το 100% της κατηγορίας Γ, δήλωσαν ότι είναι ενημερωμένοι για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας λόγω της ορθής διαχείρισης αποβλήτων.

Το αποτέλεσμα αυτό είναι αρκετά ενθαρρυντικό, καθώς η επίγνωση της δημιουργίας νέων, πράσινων θέσεων εργασίας μέσα από την ορθή διαχείριση αποβλήτων, δίνει στους φορείς την απαραίτητη ασφάλεια και αναγνώριση της αξίας της επένδυσης στον τομέα, προωθώντας έτσι την υλοποίηση μέτρων και πολιτικής στρατηγικής για επίτευξη των Ευρωπαϊκών και Εθνικών στόχων για ομαλή μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

VIII. Επίγνωση των φορέων σχετικά με το επίπεδο κατάρτισης που απαιτείται για την πλήρωση των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από τη διαχείριση αποβλήτων και μετάβαση στην κυκλική οικονομία

Με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων φορέων στην ερώτηση «Γνωρίζετε ότι οι νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν κατά τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία προϋποθέτουν υψηλά επίπεδα κατάρτισης και εκπαίδευσης» (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 37) φαίνεται ότι 9 στους 10 φορείς είναι ενήμεροι για τις απαιτήσεις των νέων δεδομένων (85%).

Σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα ανά κατηγορία φορέων, φαίνεται ότι 8 στους 10 συμμετέχοντες από τις κατηγορίες Α και Β, είναι ενημερωμένοι (82% και 83% αντίστοιχα), ενώ, οι φορείς που ανήκουν στην κατηγορία Γ, είναι πλήρως ενημερωμένοι (100%) (

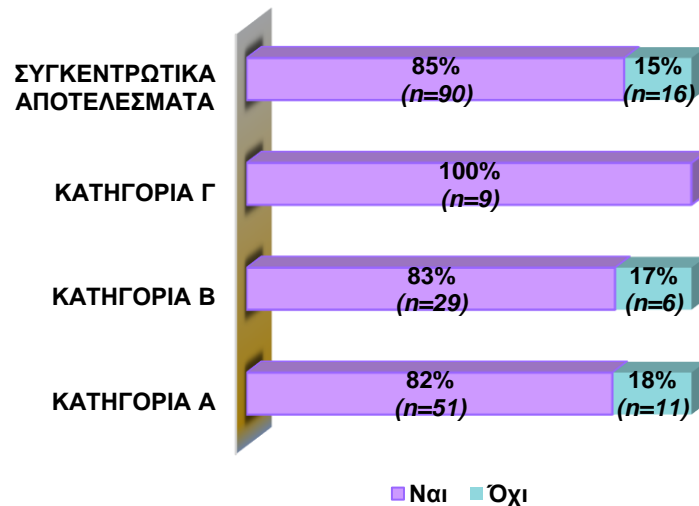
* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 37).

Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, οι φορείς και από τα τρία εμπλεκόμενα μέρη φαίνεται ότι έχουν υψηλή αντίληψη για την επαγγελματική εξειδίκευση και κατάρτιση που απαιτείται για τις νέες πράσινες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν κατά τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία. Τα αποτελέσματα αυτά είναι αρκετά σημαντικά καθώς, φαίνεται ότι όλοι οι φορείς είναι ενήμεροι για τις νέες απαιτήσεις στην αγορά εργασίας και πιθανώς να έχουν κάποιο πλάνο για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη κατάρτισης και προγραμμάτων εκπαίδευσης για το εργατικό δυναμικό τους.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 37. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναπαράστασης για την επίγνωση των φορέων σχετικά με τα υψηλά επίπεδα κατάρτισης για τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία

ΙΧ. Ενδιαφέρον των φορέων για επένδυση κεφαλαίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία

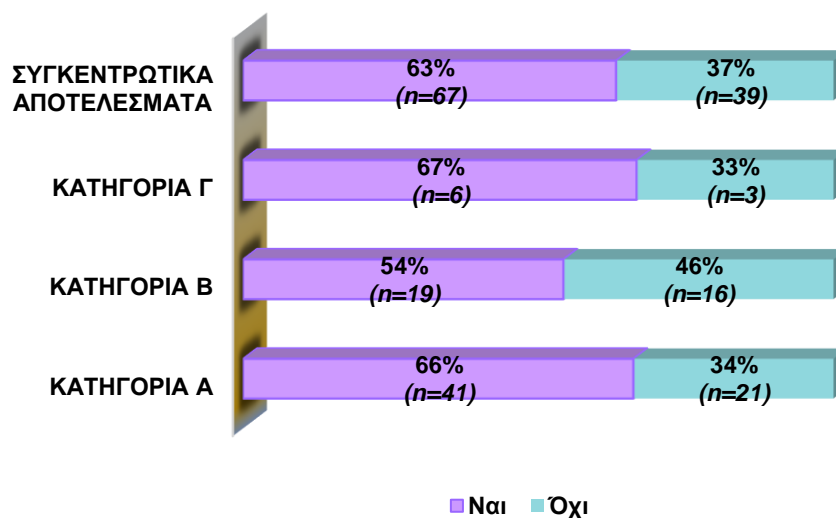
Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της έρευνας στην ερώτηση «Θα σας ενδιέφερε η επένδυση κεφαλαίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία», η πλειονότητα των φορέων (63%) δήλωσε ότι θα τους ενδιέφερε η επένδυση κεφαλαίων για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης (**Διάγραμμα 38**).

Τα αποτελέσματα αυτά είναι ενθαρρυντικά, καθώς η επένδυση κεφαλαίων που στοχεύουν στην πράσινη μετάβαση, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των απαραίτητων αλλαγών και τη διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών και πρακτικών που

απαιτούνται για μια βιώσιμη οικονομία, βασισμένη στη μετάβαση σε ένα πιο κυκλικό μοντέλο οικονομίας, με την εκ νέου προσέγγιση των επιχειρηματικών μοντέλων, των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχει μια επιχείρηση.

Εξετάζοντας τις απόψεις των φορέων σε επίπεδο κατηγοριών, φαίνεται ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (κατηγορία Α-66%, κατηγορία Β-54%, κατηγορία Γ-67%) είναι θετική στην επένδυση κεφαλαίων που αποσκοπούν στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία (Διάγραμμα 38).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 38. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναφορικά με τις απόψεις των φορέων για επένδυση κεφαλαίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία

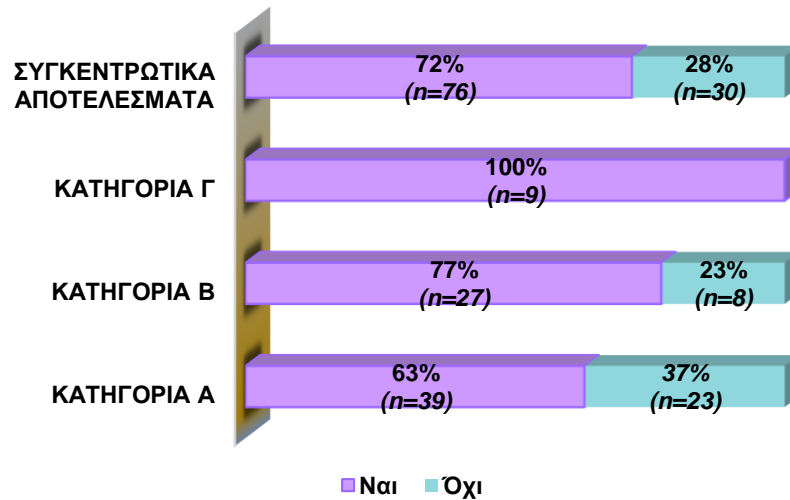
Ι. Οφέλη μετάβασης των επιχειρήσεων από γραμμικό σε κυκλικό μοντέλο οικονομίας

Το **Διάγραμμα 39** παρουσιάζει τα συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα όπως αυτά εξήχθησαν από την καταγραφή της άποψης των φορέων στην ερώτηση «**Γνωρίζετε ποια θα είναι τα οφέλη για την επιχείρησή σας εάν προβείτε σε ενέργειες μετάβασης προς**

την κυκλική οικονομία». Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται πιο κάτω, η πλειοψηφία των φορέων (72%) είναι ενήμερη για τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν στην επιχείρησή τους, από την υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας.

Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στο **Διάγραμμα 39**, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων από όλες τις κατηγορίες εμπλεκόμενων μερών αναγνωρίζει τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας, με τους φορείς της κατηγορίας Γ, να είναι οι πιο ενημερωμένοι. Ωστόσο, υπάρχει ένα μικρό ποσοστό φορέων από τις κατηγορίες Α και Β που χρειάζεται επιπλέον ενημέρωση και κατανόηση του οφέλους που μπορεί να προκύψει από την υιοθέτηση της κυκλικής οικονομίας. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο στην κατηγορία Α (4 στους 10), σε σύγκριση με την κατηγορία Β (2 στους 10). Συνοψίζοντας, αν και τα γενικά αποτελέσματα είναι αισιόδοξα και ενθαρρυντικά, σημαντικό ρόλο παίζει η συνεχής και στοχευμένη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού καθώς αυτά, παίζουν καταλυτικό ρόλο στη μετάβαση στη κυκλικότητα.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 39. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα αναφορικά με την επίγνωση των φορέων για τα οφέλη από τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία

Σύμφωνα με τις συνοπτικές απαντήσεις των φορέων στην ερώτηση «**Ποια θεωρείτε ότι θα είναι τα οφέλη για τη βιομηχανία/επιχείρησή σας εάν προβείτε σε ενέργειες μετάβασης στην κυκλική οικονομία**», φαίνεται ότι οι φορείς αναγνωρίζουν ποικίλα οφέλη με τα πιο κοινά, να περιλαμβάνουν τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων (77%), τη μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος (76%), τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (60%), τη μείωση της κατανάλωσης πόρων (53%) και τη συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας (52%) (**Διάγραμμα 40**).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Μείωση της παραγωγής αποβλήτων	77% (n=82)
Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος	76% (n=81)
Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας	60% (n=64)
Μείωση της κατανάλωσης πόρων	53% (n=56)
Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας	52% (n=55)
Μείωση του λειτουργικού κόστους	47% (n=50)
Απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για την εφαρμογή κυκλικών πρακτικών	44% (n=47)
Αύξηση του κύκλου ζωής των υλικών	42% (n=44)
Αύξηση νέων πράσινων θέσεων εργασίας	41% (n=43)
Αποφυγή προστίμων λόγω μη συμμόρφωσης με νομοθετικές υποχρεώσεις	38% (n=40)
Χρήση δευτερογενών υλικών	38% (n=40)
Προσέλκυση πελατών/συνεργατών με υψηλή περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση	34% (n=36)
Αξιοποίηση συνεργειών με άλλες επιχειρήσεις	25% (n=29)
Βελτίωση ανταγωνιστικότητας	21% (n=23)

Διάγραμμα 40. Συνοπτικά αποτελέσματα από την καταγραφή απόψεων των φορέων για τα οφέλη που αναγνωρίζουν ότι θα έχει η επιχειρήσή τους, εάν προβούν σε ενέργειες μετάβασης προς την κυκλική οικονομία

Σε ό,τι αφορά τις κατηγορίες, οι φορείς αναγνωρίζουν ότι η κυκλική οικονομία συνδέεται με ποικίλα περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που προκύπτουν από την ευρύτερη εφαρμογή της (**Διάγραμμα 41**). Ωστόσο, υπάρχουν κάποια οφέλη που είναι κοινά και αναγνωρίζονται από όλους τους φορείς σε όλες τις κατηγορίες.

Αναλυτικότερα, όλοι οι φορείς από όλες τις κατηγορίες συμφωνούν ότι η μείωση της παραγωγής αποβλήτων (κατηγορία Α-77%, κατηγορία Β-69%, κατηγορία Γ-100%) και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος (κατηγορία Α-73%, κατηγορία Β-83%, κατηγορία Γ-67%) αποτελούν τα πιο βασικά οφέλη της μετάβασης στην κυκλική οικονομία. Ανάμεσα στα κυριότερα οφέλη περιλαμβάνονται η μείωση της κατανάλωσης πόρων (κατηγορία Α-52%, κατηγορία Β-54%, κατηγορία Γ-44%) και η μείωση κατανάλωσης ενέργειας (κατηγορία Α-66%, κατηγορία Β-49%, κατηγορία Γ-67%). Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, η αξιοποίηση συνεργειών με άλλες επιχειρήσεις (κατηγορία Α-27%, κατηγορία Β-29%, κατηγορία Γ-22%) καθώς και η βελτίωση ανταγωνιστικότητας (κατηγορία Α-21%, κατηγορία Β-23%, κατηγορία Γ-22%) δεν αναφέρθηκαν τόσο συχνά από

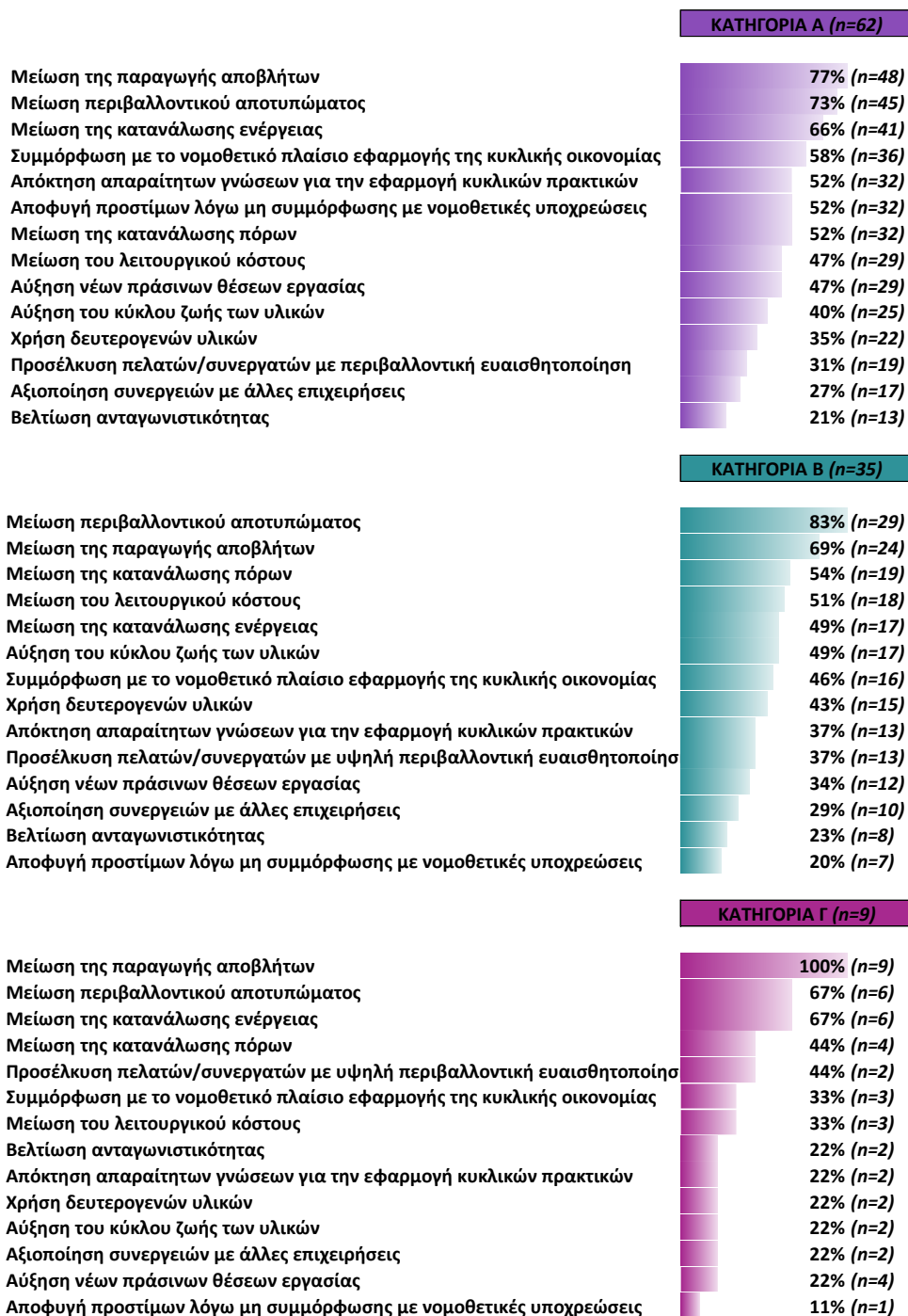
τους φορείς, σε σχέση με τις υπόλοιπες επιλογές, ως οφέλη προς την επιχείρησή τους λόγω συμπερίληψης δράσεων για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία.

Πιο συγκεκριμένα, στα κυριότερα οφέλη για τους φορείς της κατηγορίας Α περιλαμβάνονται επίσης η συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο για την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας (58%), η απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για την εφαρμογή κυκλικών πρακτικών (52%), η αποφυγή μελλοντικών προστίμων λόγω μη συμμόρφωσης με νομοθετικές υποχρεώσεις (52%) και η μείωση κατανάλωσης πόρων (52%).

Σύμφωνα με τις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Β (με ποσοστό τουλάχιστον 50%), η μείωση του λειτουργικού κόστους (51%) περιλαμβάνεται στα κυριότερα οφέλη που θεωρούν ότι ενδέχεται να έχει η επιχείρησή τους από την υιοθέτηση των αρχών κυκλικής οικονομίας. Ωστόσο, δεν πιστεύουν ότι η απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για την εφαρμογή κυκλικών πρακτικών (37%), η αύξηση νέων πράσινων θέσεων εργασίας (34%) και η αποφυγή μελλοντικών προστίμων λόγω μη συμμόρφωσης με νομοθετικές υποχρεώσεις (20%) είναι πιθανά οφέλη που μπορεί να έχει ο φορέας τους από τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

Αντίθετα, τα οφέλη που σχετίζονται με την αύξηση του κύκλου ζωής των υλικών (49%) και τη χρήση δευτερογενών υλικών (43%) υποστηρίζονται από περισσότερους φορείς της κατηγορίας Β, ενώ οι φορείς της κατηγορίας Γ ανέφεραν σε μεγαλύτερο βαθμό την προσέλκυση πελατών και συνεργατών με υψηλή περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση (44%).

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω αποτελέσματα, όλοι οι φορείς αναγνωρίζουν ότι η υιοθέτηση των αρχών κυκλικής οικονομίας παρέχει πολλαπλά οφέλη, τόσο προς την κοινωνία, όσο και προς το περιβάλλον αλλά και τον ευρύτερο οικονομικό τομέα. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι τα οφέλη που αναγνωρίζει ο κάθε φορέας ως αποτέλεσμα μετάβασης στην κυκλικότητα, είναι σε άμεση συνάρτηση με την κατηγορία στην οποία ανήκει, αναδεικνύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την πολυδιάστατη προσέγγιση του θέματος. Αναμφίβολα, κάθε φορέας έχει τις δικές του συγκεκριμένες ανάγκες, στόχους και προτεραιότητες και η κυκλική οικονομία μπορεί να προσφέρει λύσεις οι οποίες μπορούν να ανταποκρίνονται σε αυτές.

* **Κατηγορία Α:** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β: Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ: Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 41. Απόψεις των φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών σχετικά με τα οφέλη που μπορεί να προσφέρει η κυκλική οικονομία στην επιχείρησή τους

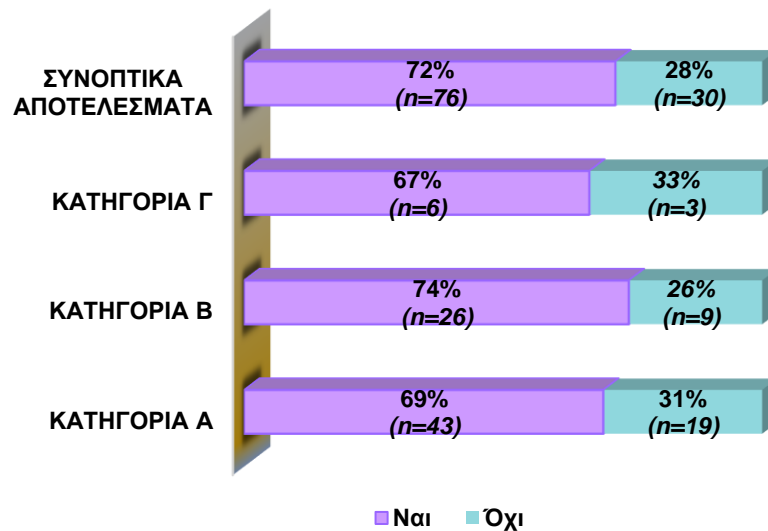

Χ. Κατανόηση αρχών οικολογικού σχεδιασμού

Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα στην ερώτηση «Κατανοείτε τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού, οι οποίες καθορίζουν τις προδιαγραφές για συγκεκριμένες ομάδες προϊόντων με στόχο τη σημαντική βελτίωση της κυκλικότητάς τους, της ενεργειακής τους απόδοσης και άλλων πτυχών περιβαλλοντικής βιωσιμότητας», επτά στους δέκα συμμετέχοντες (72%) κατανοούν τις τρέχουσες οδηγίες για τον οικολογικό σχεδιασμό βιώσιμων υλικών (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 42)

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 42. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων για τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρούνται και στις απαντήσεις των φορέων ανά κατηγορία (

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 42), με τα ποσοστά να κυμαίνονται μεταξύ 67% και 74%. Τα πιο πάνω αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά, καθώς υποδηλώνουν ότι η πλειοψηφία των φορέων κατανοεί ότι η δημιουργία και σχεδιασμός προϊόντων που σέβονται το περιβάλλον αποτελεί έναν από τους καθοριστικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην επίτευξη περιβαλλοντικής και οικονομικής βιωσιμότητας.

Ωστόσο, το γεγονός ότι τρεις στους δέκα φορείς σε κάθε κατηγορία δεν κατανοούν ακόμη τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού, υποδηλώνει ότι υπάρχει ακόμα περιθώριο βελτίωσης. Ως εκ τούτου, χρειάζεται να ληφθούν μέτρα για στοχευμένη εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων μερών για την απόκτηση μιας πιο δομημένης αποτύπωσης της γνώσης για τις προοπτικές της κυκλικής οικονομίας και την επένδυση σε αυτήν.

XI. Οφέλη καταχώρισης της επιχείρησης στο μητρώο EMAS

Τα Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme -EMAS) αποτελεί ένα πράσινο εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχεδιασμένο για επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς, το οποίο βοηθά στην πλήρη συμμόρφωση των οργανισμών με την περιβαλλοντική νομοθεσία και επιφέρει μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη από την αποτελεσματικότερη και μειωμένη χρήση των πόρων.

Η εγγραφή ενός οργανισμού/επιχείρησης στο μητρώο του EMAS επιτρέπει στους οργανισμούς να επιδείξουν στους συνεργάτες και πελάτες τους, ότι βελτιώνουν, διαχειρίζονται τις περιβαλλοντικές τους πτυχές (νερό, ενέργεια, απόβλητα, αέριες εκπομπές, κ.λπ.) και μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμά τους. Επιπλέον, το λογότυπο του EMAS μπορεί να χρησιμοποιείται σαν διαχειριστικό εργαλείο ή εργαλείο πωλήσεων και οι οργανισμοί που το υιοθετούν μπορούν να επωφελούνται από τα σχέδια που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

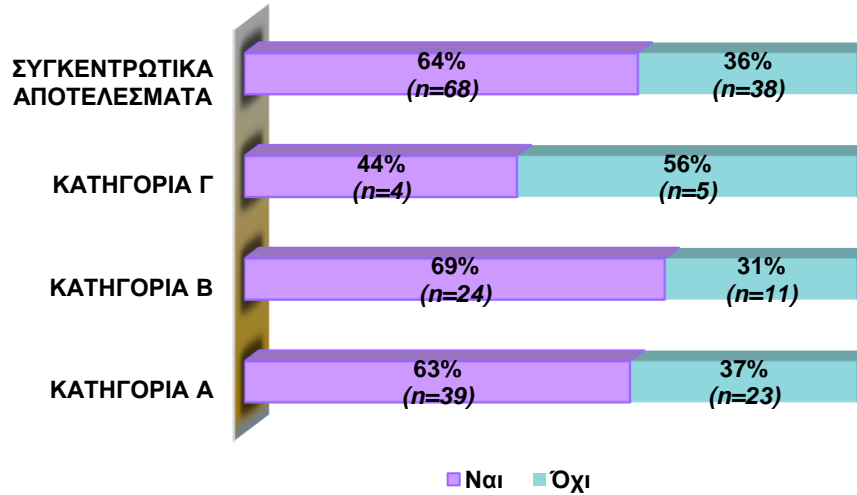

Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία και τα οφέλη του πράσινου αυτού εργαλείου, κρίνεται σημαντικό να διερευνηθεί κατά πόσο οι φορείς γνωρίζουν τα οφέλη που προσφέρει η εγγραφή του οργανισμού τους στο μητρώο EMAS.

Με βάση τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που εξήχθησαν από τις απαντήσεις που δοθήκαν στην ερώτηση «**Αναγνωρίζετε τα οφέλη ή τις βελτιώσεις στις περιβαλλοντικές επιδόσεις του φορέα σας μέσω της καταχώρισης του στο μητρώο EMAS**» (Διάγραμμα 43), φαίνεται ότι έξι στους δέκα φορείς (64%) αντιλαμβάνεται και κατανοεί τη σημασία και τα οφέλη που ενδέχεται να προσφέρει το σύστημα EMAS στην επιχείρηση/οργανισμό που ανήκει. Ωστόσο, υπάρχει η ανάγκη για περαιτέρω εκπαίδευση και ενημέρωση, καθώς περίπου 4 στους 10 φορείς, δεν αναγνωρίζουν τα οφέλη του συστήματος. Ως εκ τούτου, η λήψη απαραίτητων δράσεων ενημέρωσης κρίνεται σημαντική.

Εξετάζοντας πιο λεπτομερώς τα αποτελέσματα ανά κατηγορία (Διάγραμμα 43), φαίνεται ότι η κατηγορία Γ (N= 9) έχει τη μεγαλύτερη ανάγκη για εκπαίδευση και ενημέρωση, καθώς περισσότερο από το 50% των φορέων (56%), δεν κατανοεί τα οφέλη του συστήματος EMAS. Το γεγονός ότι οι φορείς που ανήκουν στην κατηγορία Γ είναι φορείς που εμπλέκονται στην αλυσίδα παραγωγής αποβλήτων και έχουν τη λιγότερη ενημέρωση/κατανόηση σχετικά με τα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει ο οργανισμός/επιχείρησή τους εφαρμόζοντας το σύστημα EMAS, είναι σημαντικό και κρίνει επιτακτική την ανάγκη για την πραγμάτωση στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης γιατί είναι οι φορείς που μπορούν να επωφεληθούν από την εφαρμογή του EMAS.

Από την άλλη, όσον αφορά τους φορείς που ανήκουν στις κατηγορίες Α (N=62) και Β (N=35), οι πλείστοι φαίνεται να είναι ενήμεροι τόσο για τη σημασία όσο και για τα οφέλη του συστήματος (κατηγορία Α-63%, κατηγορία Β-69%).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

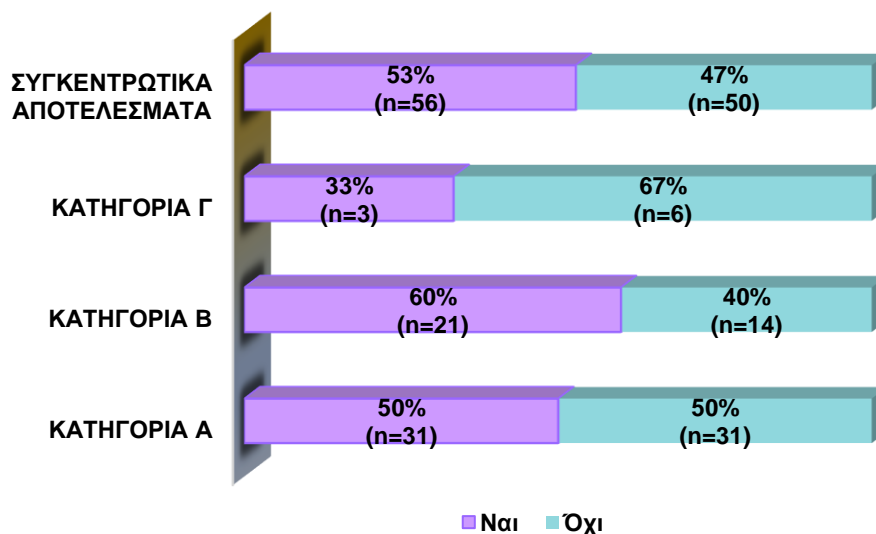
Διάγραμμα 43. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων για τα οφέλη που προσφέρει η εγγραφή του οργανισμού/επιχείρησης τους στο σύστημα EMAS

XII. Επίγνωση του κανονισμού Ecolabel

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση «**Γνωρίζετε τον Κανονισμό Ecolabel της Ευρωπαϊκής Ένωσης;**», φαίνεται ότι υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό συμμετεχόντων, απ' όλες τις κατηγορίες φορέων, που δεν είναι επαρκώς ενήμερο για τον κανονισμό αυτό. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στο

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 44, το 47% του συνόλου των συμμετεχόντων, δεν είναι ενήμεροι για τον κανονισμό Ecolabel. Σημειώνεται ότι η επεξήγηση του κανονισμού Ecolabel δόθηκε ως μέρος της ερώτησης.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 44. Συνοπτικά και αναλυτικά αποτελέσματα καταγραφής της επίγνωσης των φορέων σχετικά με τον κανονισμό Ecolabel

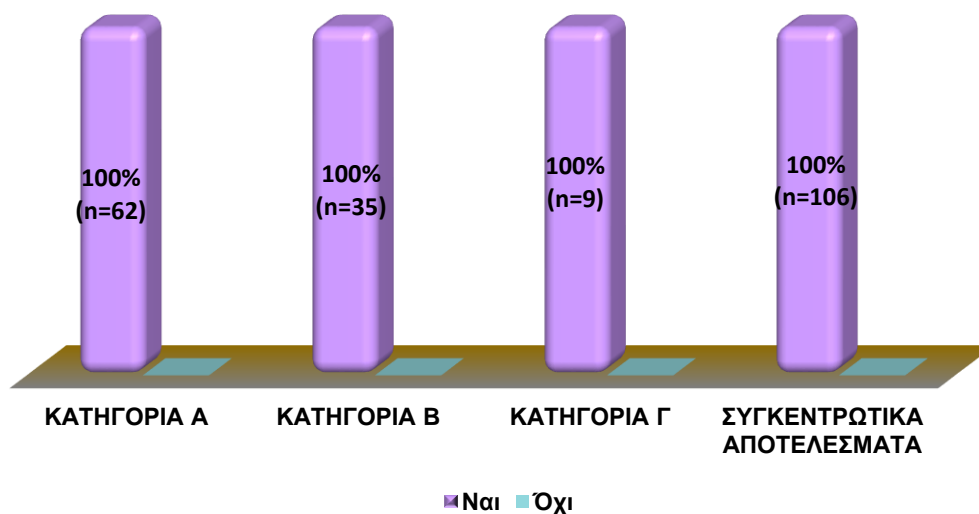
Εξετάζοντας τις απαντήσεις ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών, φαίνεται ότι το 50% των συμμετεχόντων στην κατηγορία Α και το αντίστοιχο 60% αυτών που εμπίπτουν στην κατηγορία Β, δήλωσαν ότι γνωρίζουν το κανονισμό, ενώ το υπόλοιπο 50% και 40% αντίστοιχα, δήλωσαν ότι δεν είναι ενήμεροι. Όσον αφορά την κατηγορία Γ, ένα μεγαλύτερο ποσοστό φορέων δηλώνει έλλειψη γνώσης του κανονισμού (67%), ενώ μόνο το 33% αναφέρει επαρκή γνώση.

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί επαρκής και στοχευμένη εκπαίδευση του κανονισμού Ecolabel, καθώς το ποσοστό συμμετεχόντων που δήλωσε έλλειψη γνώσης του σε όλες τις κατηγορίες, παρουσιάζεται υψηλό. Ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί η ενημέρωση των φορέων της κατηγορίας Γ, καθώς οι εν λόγω φορείς, παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες προς το κοινό και η γνώση και συμμόρφωσή τους με τα κριτήρια του κανονισμού Ecolabel, αποτελεί έναν τρόπο να επιδείξουν την προσήλωσή τους στην περιβαλλοντική συμμόρφωση, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και την ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής τους.

VIII. Σημαντικότητα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία από νεαρή ηλικία

Στο πλαίσιο της έρευνας, θεωρήθηκε επίσης σημαντικό να καταγραφούν **οι απόψεις των φορέων σχετικά με την σημαντικότητα της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας από νεαρή ηλικία.** Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα είχαν αποκλειστικά θετική στάση αναφορικά με το πιο πάνω θέμα (**Διάγραμμα 45. Απόψεις φορέων σχετικά με την έναρξη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας από νεαρή ηλικία**).

Η κοινή άποψη μεταξύ των φορέων τονίζει τη σημαντικότητα της ένταξης αυτών των θεμάτων στο εκπαιδευτικό σύστημα από νεαρή ηλικία. Γι' αυτό τον λόγο, η κυκλική οικονομία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια αφηρημένη και γενική έννοια, αντιθέτως, θα πρέπει να προωθούνται και υλοποιούνται δράσεις που επικεντρώνονται σε κατάρτιση και εκπαίδευση για την ανάπτυξη της κυκλικής κουλτούρας. Σημαντικός παράγοντας στην περίπτωση αυτή, αποτελεί η ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης και η υιοθέτηση νέου τρόπου ζωής και αυτό, μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την σωστή ενημέρωση διαμέσου της οικογένειας και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 45. Απόψεις φορέων σχετικά με την έναρξη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας από νεαρή ηλικία

Εξετάζοντας τις συγκεντρωτικές απαντήσεις στην ερώτηση «**Τί θεωρείτε σημαντικό να εισαχθεί στη δημοτική, μέση γενική και μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση**», παρατηρείται ότι υπάρχει υψηλή αποδοχή όλων των προτεινόμενων εισηγήσεων. Με βάση το **Διάγραμμα 46**, η πρόταση για εκπαίδευση σχετικά με την κυκλική οικονομία και τη διαχείριση αποβλήτων αποτελεί την δημοφιλέστερη απάντηση (94%), σε σχέση με την τοποθέτηση κάδων για χωριστή συλλογή αποβλήτων (86%), την τοποθέτηση οικιακών κομποστοποιητών σε σχολεία και σχετική εκπαίδευση για τη χρήση τους (81%), τη διοργάνωση σχολικών επισκέψεων σε εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων (80%), τη συμμετοχή σχολείων σε περιβαλλοντικές δράσεις (75%) και τη συμμετοχή σχολείων με εκδηλώσεις στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (74%). Τα πιο πάνω αποτελέσματα δηλώνουν μια ελαφρώς υψηλότερη προτίμηση για την ένταξη θεματικών ενοτήτων περί κυκλικής οικονομίας και διαχείρισης αποβλήτων στα εκπαιδευτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Εκπαίδευση σχετικά με την κυκλική οικονομία και τη διαχείριση αποβλήτων	94% (n=100)
Τοποθέτηση κάδων για χωριστή συλλογή αποβλήτων	86% (n=91)
Τοποθέτηση οικιακών κομποστοποιητών σε σχολεία και εκπαίδευση σχετικά με την χρήση τους	81% (n=86)
Επισκέψεις σε εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων (π.χ. κοινοτικούς κομποστοποιητές)	80% (n=64)
Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις (π.χ. τοπικές καμπάνιες ευαισθητοποίησης)	75% (n=79)
Συμμετοχή των σχολείων στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων	74% (n=58)

Διάγραμμα 46. Συγκεντρωτικές απόψεις φορέων για τις θεματικές που πρέπει να ενταχθούν στη δημοτική, μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση

Μελετώντας τις απόψεις των φορέων σε επίπεδο κατηγοριών, φαίνεται ότι οι απόψεις τους συγκλίνουν σε αρκετά μεγάλο βαθμό σχεδόν σε όλες τις επιλογές που παρατέθηκαν στο ερωτηματολόγιο, με ποσοστό απαντήσεων άνω του 65% (

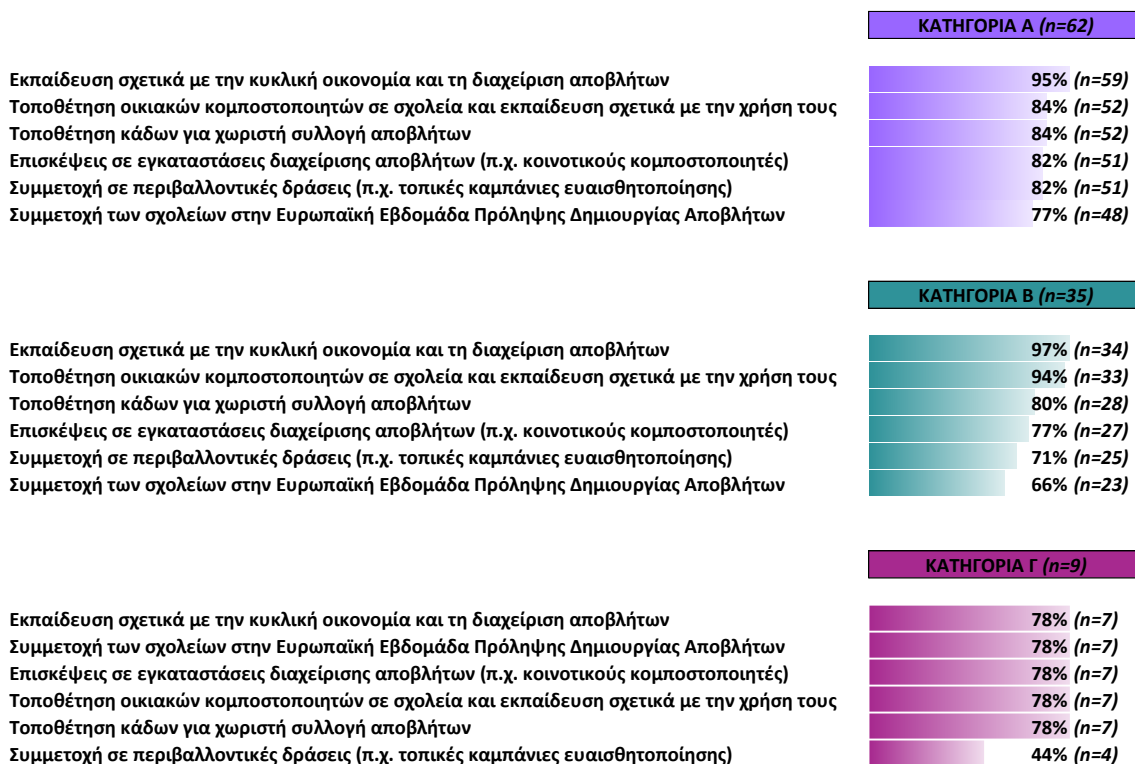
* **Κατηγορία Α :** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 47).

Ωστόσο, παρατηρείται μια μικρή διαφοροποίηση στις απόψεις των φορέων της κατηγορίας Γ σε σχέση με τους υπόλοιπους φορείς, σχετικά με την πρόταση που αφορά τη συμμετοχή των σχολείων σε δράσεις πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων, όπως τοπικές καμπάνιες ευαισθητοποίησης και εργαστήρια κατασκευής κάδων κομποστοποίησης. Συγκεκριμένα, η εισήγηση αυτή είναι η λιγότερο δημοφιλής (44%), σε σχέση με τις δηλώσεις των φορέων στις υπόλοιπες προτάσεις και τα ποσοστά απαντήσεων που δηλώθηκαν από τους φορείς της κατηγορίας Α (82%) και της κατηγορίας Β (71%).

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 47. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών για τις θεματικές που πρέπει να ενταχθούν στη δημοτική, μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση

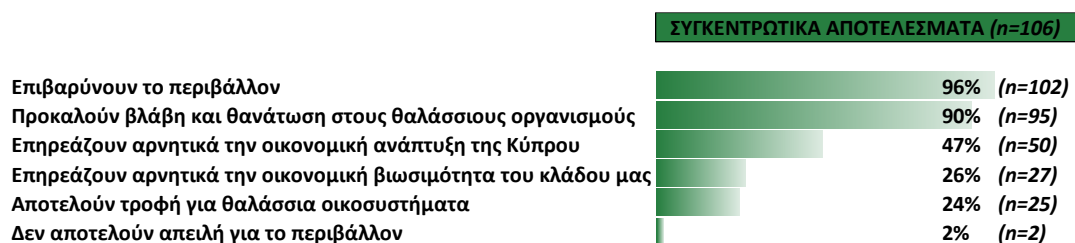
ΙΧ. Απόψεις φορέων για θαλάσσια απορρίμματα: Αναγνώριση, επιπτώσεις και δράσεις

Με βάση τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της ερώτησης «**Τί από τα παρακάτω πιστεύετε ότι ισχύει σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα;** 1. Επιβαρύνουν το περιβάλλον 2. προκαλούν βλάβη και θανάτωση στους θαλάσσιους οργανισμούς 3. Επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου 4. Επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική βιωσιμότητα του κλάδου μας 5. Αποτελούν τροφή για θαλάσσια οικοσυστήματα 6. Δεν αποτελούν απειλή για το περιβάλλον»; (Διάγραμμα 48), προκύπτει ότι σχεδόν όλοι οι φορείς αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων. Συγκεκριμένα, οι

φορείς θεωρούν ότι τα θαλάσσια απορρίμματα επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον (96%) και επηρεάζουν αρνητικά τους θαλάσσιους οργανισμούς (90%). Επιπλέον, ένα σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων συνδέει τα θαλάσσια απορρίμματα με την πρόκληση αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομία (47%).

Αναφορικά με τις απόψεις του συνόλου των φορέων σχετικά με τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων, είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι 102 από τους 106 φορείς (ποσοστό 96%) και 95 από τους 106 φορείς (ποσοστό 90%) αναγνωρίζουν ότι τα θαλάσσια απορρίμματα επιβαρύνουν το περιβάλλον και προκαλούν βλάβη και θανάτωση στους θαλάσσιους οργανισμούς.

Ωστόσο, προβληματισμό και ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι το 2% των φορέων δήλωσε ότι δεν θεωρεί τα θαλάσσια απορρίμματα απειλή για το περιβάλλον ενώ το 24% θεωρεί ότι αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Ιδανικά, τα ποσοστά αυτά θα έπρεπε να ήταν μηδενικά. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη για συνεχή ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση, προκειμένου να αλλάξουν οι απόψεις αυτών των φορέων και να κατανοήσουν πλήρως τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων στο περιβάλλον. Η στοχευμένη εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αποτελεί κρίσιμο βήμα για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης.

Διάγραμμα 48. Απόψεις συνόλου φορέων σχετικά με τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων

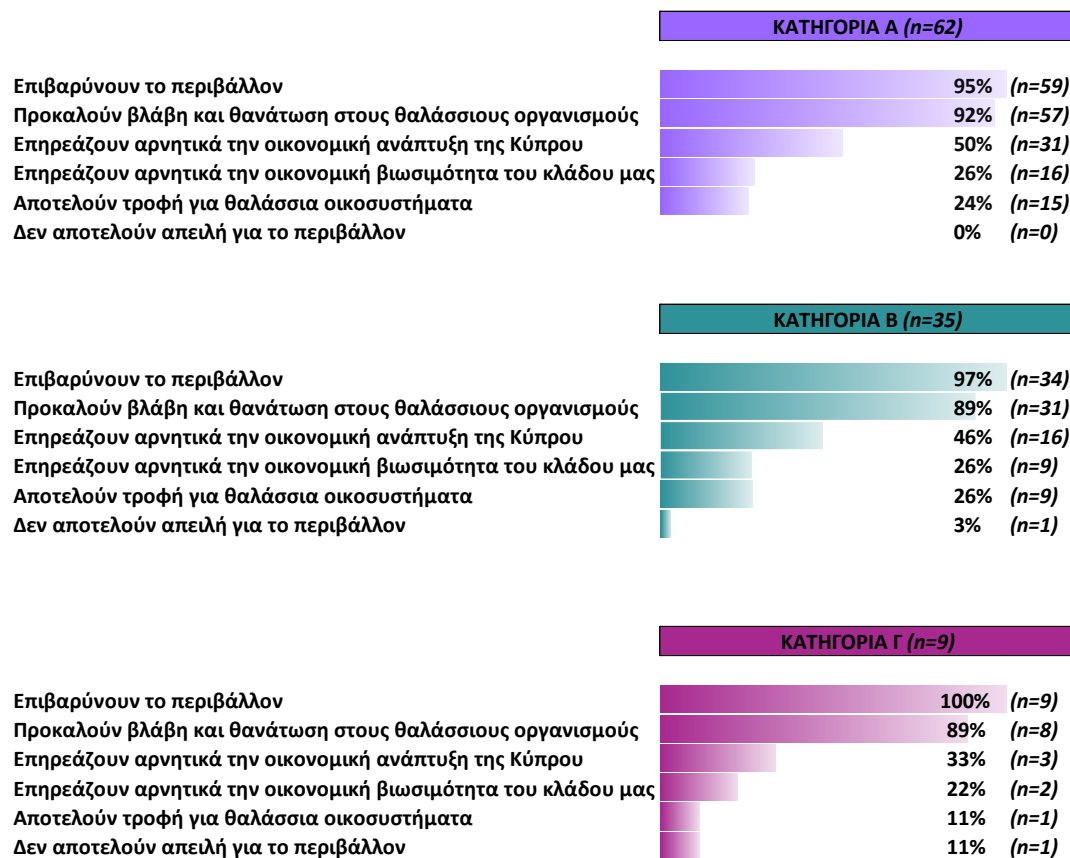
Το ίδιο μοτίβο απαντήσεων παρατηρείται και στις απαντήσεις των φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών, με εξαίρεση τις απαντήσεις που δόθηκαν για τις επιλογές ότι τα θαλάσσια απορρίμματα δεν αποτελούν απειλή για το περιβάλλον και ότι αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια οικοσυστήματα (

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 499). Συγκεκριμένα, το 24% των φορέων της κατηγορίας Α και το 26% των φορέων της κατηγορίας Β, δήλωσαν ότι τα θαλάσσια απορρίμματα αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια οικοσυστήματα, ενώ, κανένας από τους φορείς της κατηγορίας Α δεν ανέφερε ότι αυτά δεν αποτελούν απειλή για το περιβάλλον (0%), σε αντίθεση με το 3% των φορέων της κατηγορίας Β. Από την άλλη, το 10% των φορέων της κατηγορίας Γ, δήλωσε ότι τα θαλάσσια απορρίμματα αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια οικοσυστήματα και ότι αυτά δεν αποτελούν απειλή για το περιβάλλον (10%).

* **Κατηγορία Α** : Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

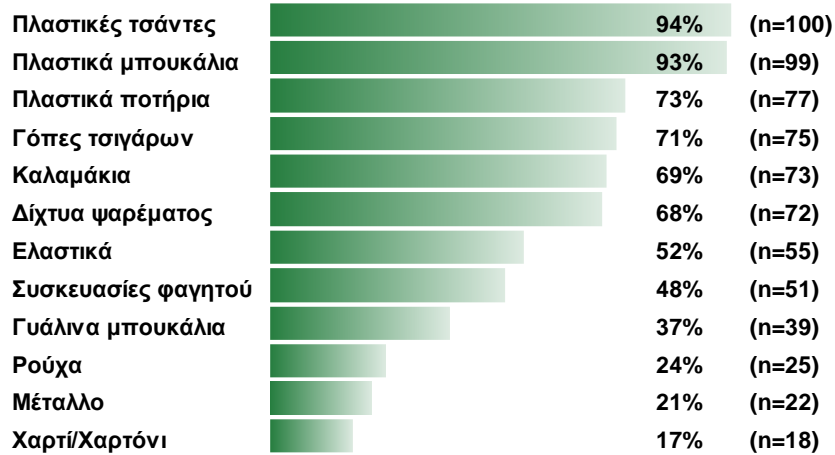
Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 49. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία σχετικά με τις επιπτώσεις που προκαλούν τα θαλάσσια απορρίμματα

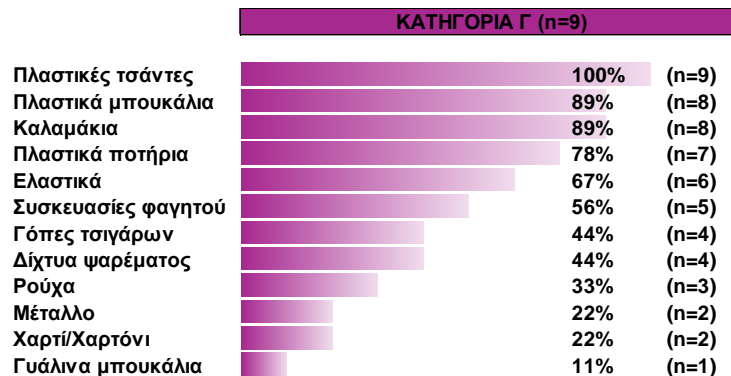
Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της ερώτησης «**Ποια θεωρείτε τα κύρια θαλάσσια απορρίμματα;**», οι φορείς υποδεικνύουν τις πλαστικές τσάντες (94%) και τα πλαστικά μπουκάλια (93%) ως τα κυριότερα θαλάσσια απορρίμματα (**Διάγραμμα 50**). Επιπλέον, τα πλαστικά ποτήρια (73%), οι γόπες τσιγάρων (71%), τα καλαμάκια (69%) τα δίχτυα ψαρέματος (68%) και τα ελαστικά (52%) αξιολογούνται ως εξίσου σημαντικά θαλάσσια απορρίμματα από τους φορείς καθώς, πάνω από τους μισούς συμμετέχοντες δήλωσαν τις πιο πάνω απαντήσεις.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (n=106)

Διάγραμμα 50. Συγκεντρωτικές απόψεις φορέων σχετικά με την αναγνώριση των κύριων θαλάσσιων απορριμμάτων

Σχετικά με τα αποτελέσματα ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών, προκύπτει ότι υπάρχει κοινή άποψη μεταξύ των φορέων των τριών κατηγοριών, όσον αφορά την αναγνώριση των πλαστικών τσαντών και των πλαστικών μπουκαλιών ως κύρια θαλάσσια απορρίμματα (Διάγραμμα 51). Ωστόσο, παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των φορέων, όσον αφορά την ιεράρχηση και το ποσοστό υποστήριξης άλλων απορριμμάτων ως κύρια θαλάσσια απορρίμματα.

* **Κατηγορία Α :** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β : Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ : Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 51. Απόψεις φορέων ανά κατηγορία εμπλεκόμενων μερών σχετικά με την αναγνώριση των κύριων θαλάσσιων απορριμμάτων

Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στο πιο πάνω διάγραμμα, οι φορείς των κατηγοριών Α και Β συμφωνούν ότι οι 6 κύριες κατηγορίες θαλάσσιων απορριμμάτων περιλαμβάνουν τις πλαστικές τσάντες, τα πλαστικά μπουκάλια, τις γόπες τσιγάρων, τα πλαστικά ποτήρια, τα δίχτυα ψαρέματος και τα καλαμάκια, αλλά ταξινομούνται με διαφορετική ιεραρχία. Οι απόψεις των φορέων που εντάσσονται στην κατηγορία Γ είναι σχεδόν σύμφωνες με τις απόψεις των φορέων που εντάσσονται στις κατηγορίες Α και Β, αλλά υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην αντίληψή τους για τον βαθμό επίδρασης των τσιγάρων και των δίχτυων ψαρέματος στο θαλάσσιο περιβάλλον.

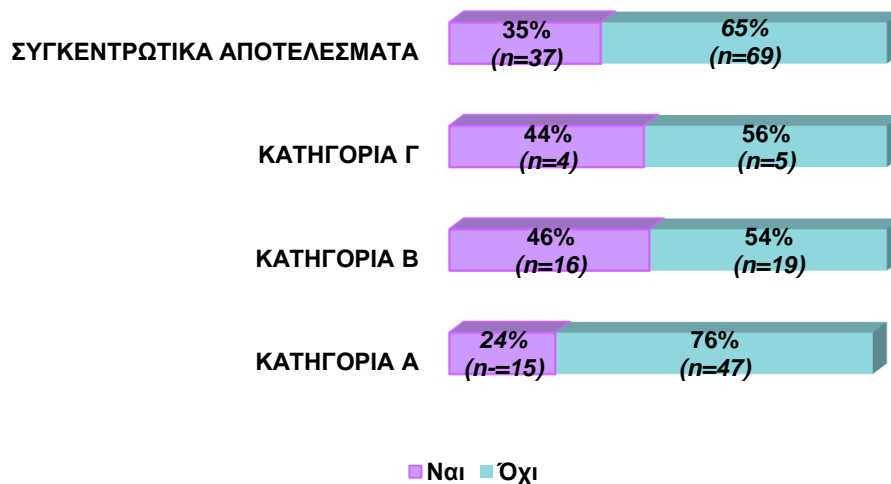
Το ποσοστό των φορέων της κατηγορίας Γ που θεωρεί τα ελαστικά (67%) και τα κουτιά συσκευασίας (56%) ως τα κύρια θαλάσσια απορρίμματα είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των φορέων που θεωρεί τις γόπες τσιγάρων (44%) και τα δίχτυα ψαρέματος (44%) ως κύρια απορρίμματα. Ως αποτέλεσμα, τα ελαστικά και τα κουτιά συσκευασίας ταξινομούνται ανάμεσα στα πρώτα έξι απορρίμματα που θεωρούνται ως κύρια για τους φορείς της Γ κατηγορίας. Αν και οι φορείς των κατηγοριών Α και Β υποστηρίζουν εξίσου την αναγνώριση των ελαστικών (κατηγορία Α-52%, κατηγορία Β-51%) και των κουτιών συσκευασίας (κατηγορία Α-44%, κατηγορία Β-54%) ως σημαντικά, αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται στη λίστα με τα έξι κύρια θαλάσσια απορρίμματα, αλλά ακολουθούν μετά από αυτή.

Επιπλέον, οι φορείς της κατηγορίας Γ θεωρούν ότι τα καλαμάκια είναι ένα από τα κύρια είδη θαλάσσιων απορριμμάτων (89%), κατατάσσοντας τα στη δεύτερη θέση μαζί με τα πλαστικά μπουκάλια (89%). Όσον αφορά τα γυάλινα μπουκάλια, υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των φορέων. Συγκεκριμένα, το 48% των φορέων της κατηγορίας Α αναφέρει τα γυάλινα μπουκάλια ως ένα σημαντικό μέρος θαλάσσιων απορριμμάτων, ενώ, το 26% των φορέων της κατηγορίας Β και το 11% των φορέων της κατηγορίας Γ υποστηρίζουν ότι αυτά δεν αποτελούν μεγάλο μέρος των θαλάσσιων απορριμμάτων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρότι τα ρούχα, το μέταλλο και το χαρτί/χαρτόνι δεν θεωρούνται κυρία θαλάσσια απορρίμματα, ωστόσο, είναι σημαντικό να λαμβάνονται μέτρα για την ανακύκλωση, τη μείωση της χρήσης και της ορθής διάθεσης τους, προκειμένου να προστατεύεται το θαλάσσιο περιβάλλον.

Το **Διάγραμμα 52** παρουσιάζει τις συγκεντρωτικές απαντήσεις αλλά και τα αναλυτικά αποτελέσματα ανά κατηγορία φορέων στην ερώτηση «**Υλοποιείτε/Πρωθείτε δραστηριότητες/ενέργειες για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων ως φορέας ή κλάδος;**». Σύμφωνα με το πιο κάτω διάγραμμα, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (65%), δηλώνουν ότι δεν υλοποιούν κάποια δράση ή ενέργεια για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων. Το ίδιο συμπέρασμα παρατηρείται και κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία, όπου πάνω από το 50% των φορέων υποδεικνύει τη μη υλοποίηση συγκεκριμένης δράσης, ειδικά οι φορείς που εμπίπτουν στην κατηγορία Α (76%).

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί
Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

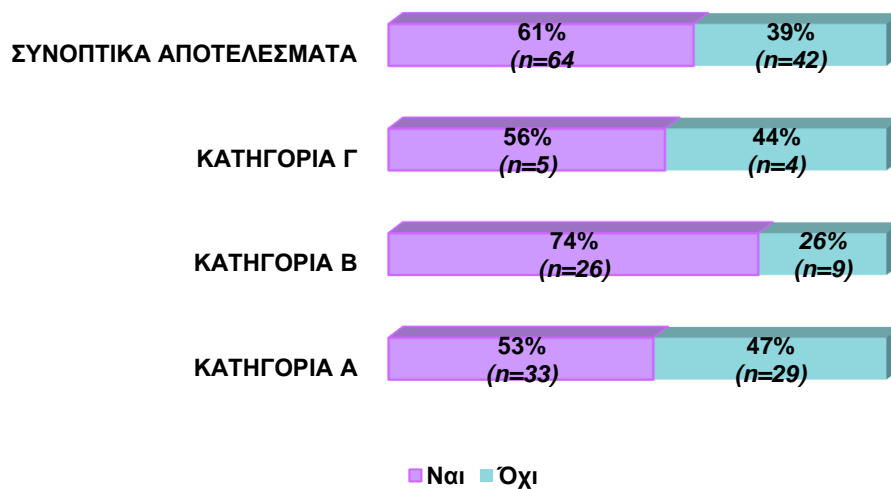
Διάγραμμα 52. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά αποτελέσματα σχετικά με τη δήλωση φορέων για την υλοποίηση δράσεων που στοχεύουν στη μείωση θαλάσσιων απορριμμάτων

Ωστόσο, εξετάζοντας τα αποτελέσματα της ερώτησης «**Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε σε δράσεις καθαρισμού των παραλιών και της θάλασσας από απορρίμματα;**» αποκαλύπτει μια αισιόδοξη και θετική στάση από τους περισσότερους φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα για μελλοντική συμμετοχή τους σε δράσεις καθαρισμού παραλιών και της θάλασσας από απορρίμματα (**Διάγραμμα 53**). Παρόλα αυτά, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, υπάρχει επίσης ένα σημαντικό ποσοστό φορέων που δεν εκδηλώνει

ενδιαφέρον συμμετοχής. Γι' αυτό το λόγο, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη για να καλλιεργηθεί η περιβαλλοντική συνείδηση στα άτομα αυτά, αλλά και να βρεθούν τα μέσα και ο τρόπος για εμπλοκή και προσέλκυση του ενδιαφέροντος τους για συμμετοχή τους σε τέτοιες δράσεις.

Ως εκ τούτου, η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα και του αρνητικού αντικτύπου τους στο θαλάσσιο περιβάλλον είναι μία πρόκληση και χρήζει άμεσης αντιμετώπισης με τη λήψη απαραίτητων δράσεων εκπαίδευσης και ενημέρωσης.

* **Κατηγορία Α (N=62):** Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κατηγορία Β (N=35): Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Κατηγορία Γ (N=9): Εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων

Διάγραμμα 53. Συγκεντρωτικά και αναλυτικά ποσοστά προθυμίας φορέων για μελλοντική συμμετοχή τους σε δράσεις μείωσης θαλάσσιων απορριμμάτων

ΜΕΡΟΣ Δ- ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΛΙΕΙΑ)

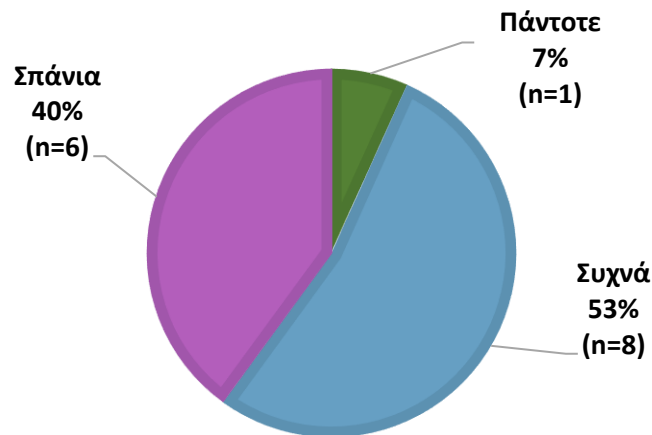
Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη θεματική ενότητα «**Αλιεία και Απόβλητα**» κρίθηκε σκόπιμο να αναλυθούν συνολικά, παρά ανά κατηγορία, λόγω του μικρού ποσοστού συμμετοχής φορέων σε αυτήν την ενότητα (15 από 106 συμμετέχοντες φορείς).

Πιο αναλυτικά, οι φορείς που ασχολούνται με την αλιεία και συμμετείχαν στη συμπλήρωση αυτής της ενότητας αποτελούνται από 10 φορείς της κατηγορίας Α, 3 φορείς της κατηγορίας Β και 2 φορείς της κατηγορίας Γ .

Οι ερωτηθέντες είχαν να απαντήσουν σε 4 ερωτήσεις, οι οποίες στόχευαν στη συλλογή πληροφοριών αναφορικά με:

- α) Το ποσοστό συχνότητας παγίδευσης θαλάσσιων απορριμμάτων στα δίκτυα τους
- β) Τον τύπο και την ποσότητα των αλιευτικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν και χάθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
- γ) Τα είδη αλιευτικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται
- δ) Την ποσότητα θαλάσσιων απορριμμάτων που συλλέγεται από 100kg ψάρια κατά τη διάρκεια μιας ημερήσιας εξόδου για ψάρεμα

Η ανάλυση των απαντήσεων που εξάχθηκαν από τους φορείς στις παραπάνω θεματικές ενότητες αποδεικνύει ότι τα θαλάσσια απορρίμματα που παγιδεύονται στα δίκτυα ψαρέματος αποτελούν ένα σύνηθες πρόβλημα για τους ψαράδες. Το γεγονός ότι περισσότερο από το μισό αριθμό των ανταποκριθέντων (53%) αντιμετωπίζει σε τακτικά διαστήματα το πρόβλημα αυτό, υποδεικνύει ότι η παρουσία θαλάσσιων απορριμμάτων είναι ένα διαρκώς αυξανόμενο πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα και με στοχευμένες δράσεις (**Διάγραμμα 54**).

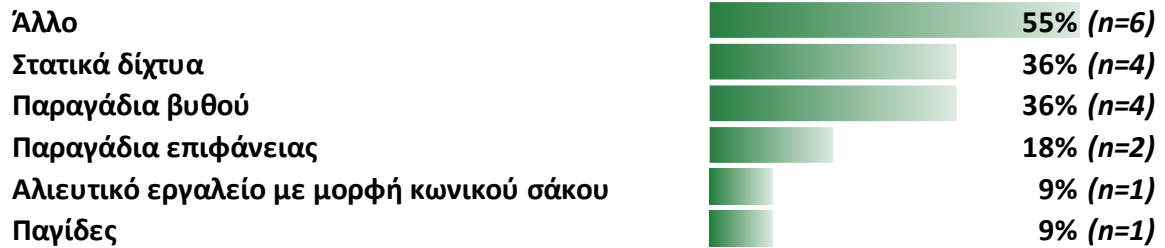

Διάγραμμα 54. Ποσοστό συχνότητας παγίδευσης θαλάσσιων απορριμμάτων στα δίκτυα τους

Αναφορικά με το ερώτημα που τέθηκε στους φορείς σχετικά με την ποσότητα θαλάσσιων απορριμμάτων που συλλέγουν ανά 100kg ψάρια που ψαρεύουν, μόνο ένας φορέας από τους συνολικά δεκαπέντε διευκρίνισε με παραθεση της ακριβούς ποσότητας, η οποία, κυμαίνεται μεταξύ 1 με 2 κιλά. Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να εξαχθεί ακριβές συμπέρασμα για την αποτύπωση του προβλήματος αυτού στην Κύπρο.

Βάσει του πιο κάτω διαγράμματος (**Διάγραμμα 55**), οι συμμετέχοντες αλιείς χρησιμοποιούν διάφορα είδη αλιευτικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων στατικών δικτύων (36%, 4 φορείς), παραγαδιών βυθού (36%, 4 φορείς), παραγαδιών επιφάνειας (18%, 2 φορείς), αλιευτικό εργαλείο με μορφή κωνικού σάκου (9%, 1 φορέας) και παγίδων (9%, 1 φορέας). Επίσης, 6 φορείς (55%) ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν άλλα αλιευτικά εργαλεία, χωρίς να διευκρινίζουν ποια είναι αυτά επακριβώς.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Διάγραμμα 55. Ποσοστό συχνότητας παγίδευσης θαλάσσιων απορριμμάτων στα δίκτυα τους

Τέλος, όσον αφορά την εκτίμηση του τύπου και της ποσότητας των αλιευτικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν και χάθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, κανένας φορέας δεν ήταν σε θέση να απαντήσει σε αυτήν την ερώτηση. Είναι σημαντικό, ωστόσο, τέτοιες πληροφορίες να καταγράφονται, καθώς, χωρίς να υπάρχει γνώση για το μέγεθος του προβλήματος, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ακριβές πλάνο για αντιμετώπισή του.

7 Βασικά Συμπεράσματα

Το Παραδοτέο A1.2 πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικτυακής έρευνας, με τη συμμετοχή συνολικά 106 ενδιαφερόμενων φορέων που μπορούν να συμβάλουν στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία στην Κύπρο.

Ο στόχος του παραδοτέου ήταν η καταγραφή των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την κυκλική οικονομία στον τομέα των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και η αντίληψή τους για τους τομείς ενδιαφέροντος, τις προκλήσεις, τις προτεραιότητες, τα μέσα προώθησης και τις πρακτικές εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας. Ειδικές θεματικές περιλάμβαναν τις επιπτώσεις των θαλάσσιων απορριμμάτων, τη συσχέτιση αλιείας και παραγωγής αποβλήτων, καθώς και τον καθορισμό προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών για τα ανακυκλώσιμα υλικά.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν ως βάση κατευθυντήριων γραμμών για τη δημιουργία ενός προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων μέσω εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών και για το σχεδιασμό δράσεων επικοινωνίας και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου. Αξίζει να σημειωθεί ότι, ο αριθμός των φορέων στην κατηγορία Γ (διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς στην παραγωγή αποβλήτων, $n=9$) είναι περιορισμένος, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη γενίκευση των αποτελεσμάτων τους σε μεγαλύτερη κλίμακα. Παρόλα αυτά, οι πληροφορίες που παρέχουν είναι σημαντικές και χρειάζεται να ληφθούν υπόψιν. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το θέμα και ν' αποφευχθεί η εξαγωγή κάποιου σφάλματος, παρουσιάζονται επίσης τα αντίστοιχα συγκεντρωτικά αποτελέσματα.

Συγκεντρωτικά, από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

Επίπεδο Ενημέρωσης για την κυκλική οικονομία και την ορθή διαχείριση αποβλήτων:

- Οι μισοί από τους φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα δηλώνουν πολύ καλά ή άριστα ενημερωμένοι για την κυκλική οικονομία, ενώ οι υπόλοιποι είναι ενημερωμένοι σε μέτριο ή ελάχιστο, ή καθόλου βαθμό. Καλύτερα ενημερωμένοι παρουσιάζονται οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Β, ενώ, λιγότερο ενημερωμένοι παρουσιάζονται οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Γ.
- Σχετικά με την κατανόηση του είδους των εργασιών που εντάσσονται στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων, παρατηρήθηκε ότι η γνώση επί του θέματος ήταν ελάχιστη ή μέτρια για τους μισούς ερωτηθέντες. Ωστόσο, φάνηκε ότι οι φορείς της κατηγορίας Β είχαν καλύτερη κατανόηση, σε σύγκριση με αυτούς των κατηγοριών Α και Γ.
- Το 50% των ερωτηθέντων φορέων δήλωσε μη επαρκή ενημέρωση για τους στόχους του ΣΔΔΑ. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να γίνει εκτενής ενημέρωση σε όλους τους φορείς που συμμετείχαν στο ερωτηματολόγιο, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία ανήκουν.
- Είναι θετικό το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι φορείς κατανοούν πολύ καλά ή άριστα ότι η κυκλική οικονομία είναι κάτι περισσότερο από την ανακύκλωση και όλοι αναγνωρίζουν τη σημασία της πρόληψης και τη θέση που κατέχει στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων. Παρόλα αυτά, τα συμπεράσματα αυτά έρχονται σε αντίθεση με τη μέτρια ή ελάχιστη ενημέρωση που φαίνεται να έχουν σχεδόν οι μισοί από τους φορείς, σε θέματα κυκλικής οικονομίας, υποδεικνύοντας την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ενημέρωση, η οποία θα υπερβαίνει την απλή θεωρητική γνώση και θα παρέχει επί τούτου εκπαίδευση μέσω πρακτικών πιλοτικών δραστηριοτήτων και πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές, στρατηγικές και τεχνολογίες που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία.
- Η πλειονότητα των φορέων από όλες τις κατηγορίες επισημαίνει, ότι η ορθή διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου.

- Η πλειονότητα των φορέων από όλες τις κατηγορίες αναφέρει ότι γνωρίζει την ποσοστιαία αναλογία των οργανικών αποβλήτων στη σύσταση των δημοτικών αποβλήτων, ενώ, σχεδόν όλοι δηλώνουν ότι κατανοούν την έννοια των δευτερογενών υλικών.
- Οι ερωτηθέντες φορείς αναγνωρίζουν πολλαπλά οφέλη που σχετίζονται με την ορθή διαχείριση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της αποδοτικότητας των πόρων, της μεγαλύτερης διάρκειας ζωής των υλικών, της ελαχιστοποίησης της χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων, της προστασίας του περιβάλλοντος, της αποφυγής απόρριψης μη χρήσιμων προϊόντων, του σχεδιασμού προϊόντων με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης βασισμένων σε οικολογικά κριτήρια, καθώς και της αποφυγής χρήσης επικίνδυνων ουσιών.
- Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι, οι συμμετέχοντες εκφράζουν την επιθυμία να αποκτήσουν γνώσεις μέσω στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κυκλική και ορθή διαχείριση αποβλήτων κυρίως για να συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και έπειτα για να αποκτήσουν κατανόηση και γνώση των βασικών νομικών υποχρεώσεων που τους αφορούν, ώστε να μπορέσουν να τις εκπληρώσουν αποτελεσματικά. Επιπλέον, μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα προσδοκούν να εμπλακούν ενεργά σε νέες και καινοτόμες επιχειρηματικές ευκαιρίες, να μειώσουν το λειτουργικό κόστος του φορέα τους, καθώς και τα έξοδα που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων και έμμεσα των δικών τους δημοτικών τελών.

Απόψεις φορέων σχετικά με την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας και της ορθής διαχείρισης αποβλήτων

- Οι φορείς επισημαίνουν την ανάγκη για διαχείριση όλων των ειδών αποβλήτων, με ελαφρώς υψηλότερη προτεραιότητα στο πλαστικό, στα ελαστικά, στα δομικά υλικά και τα τρόφιμα. Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα έχουν χαμηλότερη προτεραιότητα σε σχέση με τα υπόλοιπα ρεύματα αποβλήτων που παρέχονται ως επιλογές στο ερωτηματολόγιο. Η ανάλυση ανά κατηγορία αναδεικνύει διαφορές

στις απόψεις των φορέων, με την κατηγορία Α να δίνει προτεραιότητα σε πλαστικά, ελαστικά και τρόφιμα, ενώ η κατηγορία Β εστιάζει σε πλαστικά, δομικά υλικά και υλικά συσκευασίας. Οι φορείς της κατηγορίας Γ έχουν διαφορετική άποψη, καθώς δίνουν προτεραιότητα στα ελαστικά, στο γυαλί και στα δομικά υλικά. Αυτές οι διαφορές στις απόψεις είναι σημαντικές, καθώς καθορίζουν τις προτεραιότητες και τις προσπάθειες που πρέπει να ακολουθηθούν για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στη διαχείριση των αποβλήτων. Η συνεργασία και η κατανόηση των διαφορετικών απόψεων και αναγκών, μπορεί να οδηγήσει σε πιο ολοκληρωμένες και βιώσιμες λύσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων και την προστασία του περιβάλλοντος.

- Η αναγνώριση των εμποδίων που παρεμποδίζουν τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία είναι σημαντική για την αντιμετώπισή τους. Οι συμμετέχοντες φορείς υπογραμμίζουν διάφορα εμπόδια που παρεμποδίζουν τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία. Η έλλειψη νοοτροπίας και ευαισθητοποίησης του κοινού είναι ένα από τα βασικότερα εμπόδια και απαιτεί εκτεταμένες προσπάθειες ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Επιπλέον, η έλλειψη κινήτρων, η έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης, η έλλειψη υποδομών, η έλλειψη πολιτικής βούλησης, η έλλειψη χρηματοδότησης, η έλλειψη τεχνογνωσίας, η ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, τα καταναλωτικά πρότυπα και ο μη σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων αποτελούν προκλήσεις που πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν. Οι απόψεις των φορέων, ανά κατηγορία, σχετικά με τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν προς τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία, συνάδουν με μικρές διαφοροποιήσεις στην ιεραρχία. Για να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια, η συνεργασία, η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση είναι ζωτικής σημασίας. Πρέπει να δημιουργηθεί μια κοινή προσπάθεια ανάμεσα σε κυβερνήση, επιχειρήσεις και πολίτες για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας με στόχο τη βελτίωση της αειφορίας, τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη δημιουργία οικονομικής αποδοτικότητας.
- Οι προτεραιότητες που προκύπτουν από την έρευνα για ορθή διαχείριση των αποβλήτων περιλαμβάνουν την ανάπτυξη νέων υποδομών για χωριστή συλλογή

και διαχείριση αποβλήτων, την παροχή κινήτρων στους πολίτες για επιλογή επαναχρησιμοποιημένων προϊόντων και συμμετοχή στην ανακύκλωση, την ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών, την αλλαγή συμπεριφοράς των πολιτών και την αύξηση των εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Άλλες βασικές προτεραιότητες για τους φορείς είναι οι δράσεις πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων, η ενίσχυση της αγοράς των δευτερογενών υλικών, η εφαρμογή του Συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (Π.Ο.Π) καθώς και τα κίνητρα στις επιχειρήσεις για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικό σχεδιασμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι φορείς των κατηγοριών Α και Β δεν θεωρούν ότι το σύστημα "Πληρώνω Όσο Πετώ" συνεισφέρει στην ορθή διαχείριση στον ίδιο βαθμό με τον οποίο συνεισφέρουν άλλοι παράγοντες, ενώ, οι περισσότεροι φορείς της κατηγορίας Γ φαίνεται ότι δεν δίνουν την απαραίτητη προσοχή στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση.

- Η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η εκπαίδευση, μαζί με τα οικονομικά κίνητρα, αποτελούν τα κύρια μέσα για την αλλαγή των συνηθειών και της συμπεριφοράς των καταναλωτών. Ακολουθούν, η εφαρμογή του συστήματος "Πληρώνω Όσο Πετώ" και η δυνατότητα διαχωρισμού στην πηγή μέσω κατάλληλων υποδομών. Μια μικρή διαφοροποίηση στις απόψεις των φορέων, είναι ότι οι φορείς της κατηγορίας Β θεωρούν το μέσο "δυνατότητες χρήσης υπηρεσιών αντί προϊόντων ή κοινόχρηστες υπηρεσίες" σημαντικότερο για την αλλαγή συμπεριφοράς καταναλωτών από το μέσο "δυνατότητα διαχωρισμού στην πηγή μέσω κατάλληλων υποδομών". Οι φορείς των κατηγοριών Α και Γ, θεωρούν ότι το δεύτερο μέσο έχει χαμηλή επιρροή στη συμπεριφορά και τις συνήθειες των καταναλωτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, εκτός από τα προαναφερθέντα μέσα, είναι εξίσου σημαντικό να ληφθούν υπόψη και τα υπόλοιπα μέσα που δόθηκαν ως επιλογές στο ερωτηματολόγιο κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων ενδυνάμωσης ανθρώπινου δυναμικού, σχετικά με την κυκλική οικονομία και την ορθή διαχείριση αποβλήτων. Αυτό επισημαίνεται λόγω των αξιολογημένων ποσοστών υποστήριξης που καταγράφηκαν για ορισμένα από αυτά.

- Σχετικά με τις δράσεις που υλοποιούν οι φορείς, αυτές επικεντρώνονται κυρίως σε δράσεις χωριστής συλλογής αποβλήτων, ενημέρωσης προσωπικού και εξοικονόμησης ενέργειας. Ωστόσο, απουσιάζει το ενδιαφέρον για συμμετοχή σε πράσινες προμήθειες και οικονομικής ενίσχυσης περιβαλλοντικών δράσεων. Συνολικά, απαιτείται περαιτέρω ενημέρωση και διεύρυνση του φάσματος των δράσεων υλοποίησης.
- Οι φορείς επιθυμούν κατάρτιση για το προσωπικό τους σε ένα ευρύ φάσμα θεματικών ενότητων που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία και την ορθή διαχείριση αποβλήτων. Το θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο, οι δράσεις πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων, τα οικονομικά εργαλεία και κίνητρα, οι δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης υλικών και προϊόντων, οι δυνατότητες ανακύκλωσης και η συμμετοχή σε προγράμματα χωριστής συλλογής αποβλήτων είναι οι πλέον σημαντικές πτυχές που επισημαίνονται. Επιπλέον, υπάρχει ενδιαφέρον για κατάρτιση σε θεματικές ενότητες που σχετίζονται με τις πράσινες συμβάσεις και τον καταμερισμό των ρόλων των εμπλεκόμενων μερών. Σημειώνεται ότι, οι φορείς έχουν διαφορετικές προτεραιότητες όσον αφορά τις θεματικές ενότητες στις οποίες επιθυμούν να καταρτιστούν, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγονται. Οι διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των κατηγοριών υποδεικνύουν ότι είναι σημαντικό να προσαρμόζονται οι προσεγγίσεις και οι πολιτικές ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτιμήσεις των διαφορετικών ομάδων φορέων.

Απόψεις ειδικού ενδιαφέροντος για τα δευτερογενή υλικά

- Οι φορείς εκφράζουν την επιθυμία υιοθέτησης πρότυπων σε διάφορα ρεύματα αποβλήτων. Τα πλαστικά αναφέρονται ως η βασικότερη ομάδα υλικών που χρήζει προτεραιότητα για διαμόρφωση προτύπων, ακολουθούμενα από τα αδρανή και δομικά υλικά και τα προϊόντα ανακύκλωσης βιοαποβλήτων. Έπεται το χαρτί, τα προϊόντα από μεταχειρισμένα ελαστικά και ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός. Το γυαλί και το μέταλλο τοποθετούνται σε χαμηλότερες θέσεις στην

κατάταξη προτεραιότητας, παρόλο που υπάρχει αξιολογή υποστήριξη των φορέων για τη διαμόρφωση προτύπων. Από την άλλη πλευρά, τα κλωστοϋφαντουργικά υλικά και τα αλιευτικά εργαλεία δεν θεωρούνται άμεση προτεραιότητα. Παρατηρούνται διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις απόψεων των φορέων, με τις βασικότερες διαφορές να εντοπίζονται στα δομικά υλικά, τα βιοαποβλήτα και τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

- Περίπου ένας στους δέκα συμμετέχοντες φορείς, αναφέρει ότι χρησιμοποιεί πρότυπα ποιότητας από άλλες χώρες, καθιστώντας τη χρήση τους στις δραστηριότητές τους σχετικά χαμηλή.
- Η χρήση δευτερογενών υλικών αντιμετωπίζει ποικίλα εμπόδια, όπως η έλλειψη υποδομών, το υψηλό κόστος επενδύσεων, η έλλειψη τεχνογνωσίας, η έλλειψη οικονομικών κινήτρων και η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα δευτερογενή υλικά. Επιπλέον, τα νομοθετικά κενά και η έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε επαρκείς ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές, αποτελούν εξίσου σημαντικά εμπόδια. Η σειρά προτεραιότητας αυτών των εμποδίων διαφέρει ανάλογα με την κατηγορία υλικού. Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες και μέτρα, όπως εκπαίδευση, ενημέρωση, δημιουργία κινήτρων, επενδύσεις και ανάπτυξη απαραίτητων υποδομών, προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση δευτερογενών υλικών και να προωθηθεί η αειφορία στην οικονομία και η μετάβαση προς την κυκλικότητα.
- Οι φορείς υποδεικνύουν τον ποικίλο ρόλο των δευτερογενών υλικών, επισημαίνοντας ότι μπορούν να συμβάλουν θετικά στη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και τον σχεδιασμό οικολογικών προϊόντων.
- Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες φορείς δήλωσαν ότι, είναι ενημερωμένοι για τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στον τομέα από την υιοθέτηση των δευτερογενών υλικών και αναγνωρίζουν το υψηλό επίπεδο κατάρτισης που απαιτείται. Επίσης, ένα σημαντικό ποσοστό φορέων εκφράζει ενδιαφέρον για την επένδυση κεφαλαίων στην κυκλική οικονομία ενώ, το υπόλοιπο ποσοστό που δεν εκφράζει ενδιαφέρον, εκπροσωπείται κυρίως από τους φορείς της κατηγορίας Β.

Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν μια θετική επίδραση στην υλοποίηση των απαραίτητων αλλαγών προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης οικονομίας καθώς, η επένδυση κεφαλαίων επιτρέπει την ανάπτυξη υποδομών και τεχνολογιών για τη χρήση δευτερογενών υλικών ενώ, συμβάλλει επιπρόσθετα στην εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού. Ο βαθμός ενημέρωσης που κατέχουν οι φορείς στα πιο πάνω ζητήματα δηλώνει το ενδιαφέρον και τη θέληση για προετοιμασία για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία.

Απόψεις σχετικά με την ενημέρωση και χρήση προτύπων

- Η πλειονότητα των φορέων αναγνωρίζει τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας, αλλά υπάρχει ανάγκη για συνεχή και στοχευμένη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι, όλοι είναι ενήμεροι για τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας.
- Η πλειονότητα των φορέων κατανοεί τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού και της σημασίας του συστήματος EMAS. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη βελτίωσης όσον αφορά την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση των φορέων που δεν έχουν πλήρη κατανόηση αυτών των αρχών. Σημειώνεται ότι, οι φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία Γ εμφανίζουν τη μεγαλύτερη ανάγκη για εκπαίδευση και ενημέρωση σχετικά με το σύστημα EMAS, καθώς περισσότερο από το 50% των φορέων δηλώνει μη εξοικείωση. Αυτή η μικρή διαφοροποίηση είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη, καθώς οι φορείς που ανήκουν στην κατηγορία Γ είναι φορείς που εμπλέκονται στον τομέα παραγωγής αποβλήτων, οι οποίοι πρόκειται να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό με την καταχώριση τους στο σύστημα.
- Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί επαρκής και στοχευμένη εκπαίδευση του κανονισμού Ecolabel, καθώς το ποσοστό έλλειψης γνώσης του σε όλες τις κατηγορίες φορέων παρουσιάζεται υψηλό. Ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί η ενημέρωση των φορέων της κατηγορίας Γ, καθώς οι εν λόγω φορείς, παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες προς το κοινό και η γνώση και συμμόρφωσή τους με τα κριτήρια του Ecolabel, αποτελεί έναν τρόπο να επιδείξουν την προσήλωσή τους

στην περιβαλλοντική συμμόρφωση, η οποία με τη σειρά της συμβάλλει στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής τους.

- Οι φορείς συμφωνούν ότι η εκπαίδευση και η ενημέρωση σχετικά με θέματα κυκλικής οικονομίας, περιβαλλοντικής συνείδησης και ορθής διαχείρισης πρέπει να ξεκινούν από νεαρή ηλικία. Σχετικά με τις θεματικές ενότητες που συνιστάται να εισαχθούν στην δημοτική, μέση γενική και μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, οι φορείς αξιολογούν αναγκαίες όλες τις προτεινόμενες εισηγήσεις του ερωτηματολογίου δηλαδή, την εκπαίδευση σχετικά με την κυκλική οικονομία και τη διαχείριση αποβλήτων, τη συμμετοχή των σχολείων σε εκδηλώσεις αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, τη διοργάνωση επισκέψεων σχολικών τάξεων σε εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων (κοινοτικούς κομποστοποιητές, πράσινα περίπτερα, κέντρα επισκευής/επαναχρησιμοποίησης), την τοποθέτηση οικιακών κομποστοποιητών σε σχολεία καθώς και την αντίστοιχη εκπαίδευση σχετικά με την χρήση τους.

Απόψεις σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα

- Ο φορείς στην πλειονότητα τους κατανοούν τις περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τα θαλάσσια απορρίμματα και συνδέουν αυτά με τη ρύπανση του περιβάλλοντος, τις επιπτώσεις στους θαλάσσιους οργανισμούς και τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία.
- Συνολικά, η έρευνα υποδεικνύει ότι οι πλαστικές τσάντες και τα πλαστικά μπουκάλια αποτελούν τα κυριότερα θαλάσσια απορρίμματα, ενώ, σ' αυτά περιλαμβάνονται επίσης τα πλαστικά ποτήρια, οι γόπες τσιγάρων, τα καλαμάκια και τα δίχτυα ψαρέματος. Σημειώνεται ότι, εντοπίζονται διαφορές στην ιεράρχηση και στο ποσοστό υποστήριξης των απορριμμάτων ως κύρια θαλάσσια απορρίμματα μεταξύ των φορέων των τριών κατηγοριών. Οι βασικές διαφορές που παρατηρούνται είναι οι εξής: τα ελαστικά και τα κουτιά συσκευασίας τοποθετούνται ανάμεσα στα πρώτα έξι κύρια θαλάσσια απορρίμματα για τους

φορείς της κατηγορίας Γ, ενώ δεν συμπεριλαμβάνονται στη λίστα με τα έξι βασικά θαλάσσια απορρίμματα βάση των απόψεων των φορέων που εμπίπτουν στις κατηγορίες Α και Β, αλλά ακολουθούν μετά. Επιπλέον, οι φορείς της κατηγορίας Γ ταξινομούν τα καλαμάκια ως το δεύτερο κύριο θαλάσσιο απόρριμμα, ενώ οι φορείς Α και Β, τα κατατάσσουν στη λίστα με τα 6 βασικά θαλάσσια απορρίμματα, αλλά σε χαμηλότερη θέση. Παρά το γεγονός ότι τα ρούχα, το μέταλλο και το χαρτί/χαρτόνι δεν θεωρούνται κύρια θαλάσσια απορρίμματα από τους φορείς, είναι σημαντικό να προωθηθούν μέτρα για την ανακύκλωση, μείωση της χρήσης και ορθή διάθεσή τους, για προστασία τόσο του θαλάσσιου, όσο και του χερσαίου περιβάλλοντος.

- Η προώθηση δράσεων για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι απαραίτητη, καθώς ο μικρός αριθμός φορέων που υλοποιεί τέτοιες δράσεις αποτελεί πρόκληση. Η προώθηση αυτών των δράσεων αναμένεται να έχει θετικά αποτελέσματα, καθώς υπάρχει μεγάλο ποσοστό φορέων που δεν έχει υλοποιήσει κάποια δράση μέχρι σήμερα, αλλά εκδηλώνει προθυμία να συμμετάσχει σε καθαρισμούς παραλιών. Απαιτείται συνεχής εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του κοινού για την προστασία των παραλιών και της θάλασσας από τα απορρίμματα, προκειμένου να καλλιεργηθεί η περιβαλλοντική συνείδηση και δημιουργία περιβαλλοντικών πολιτών που θα δρουν πάντα με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Η εκπαίδευση σχετικά με την αποφυγή της θαλάσσιας ρύπανσης θα ευαισθητοποιήσει όλες τις ομάδες εμπλεκομένων φορέων και θα αυξήσει τον βαθμό ενημέρωσης τους σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα και την ρύπανση που οφείλεται στον ανθρωπογενή παράγοντα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. Ερωτηματολόγιο

Κατηγοριοποίηση φορέων

1. Σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες εμπίπτει ο φορέας/οργανισμός σας;

A. Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμοι, Κοινότητες, Ένωση Κοινοτήτων, Ένωση Δήμων, Επαρχιακές Διοικήσεις)
- Συμβούλια Υδατοπρομήθειας
- Συμβούλια Αποχετεύσεων
- Αναπτυξιακές εταιρείες
- Φορείς κεντρικής διοίκησης (Υπουργεία, τμήματα/υπηρεσίες)
- Περιφερειακά Συμβούλια διαχείρισης αποβλήτων

B. Φορείς εκπαίδευσης, διαχείρισης αποβλήτων και μη κερδοσκοπικοί

- Φορείς Διαχείρισης Αποβλήτων
- Φορείς εκπαίδευσης/Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
- Μη-κυβερνητικές οργανώσεις
- Επιμελητήρια-ΚΕΒΕ, ΟΕΒ - Σύνδεσμοι
- Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης
- Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων
- Μελετητές – Σύμβουλοι Περιβάλλοντος
- Πρωτοβουλίες πολιτών -φορέων

- Δίκτυα συνεργασιών

Γ. Εμπλεκόμενοι Φορείς με Διαχείριση Αποβλήτων

- Αγροτικός κλάδος
- Τουρισμός
- Αλιεία
- Λιμάνια/Μαρίνες
- Μεταφορές
- Βιομηχανικός κλάδος
- Κλάδος ενέργειας
- Εστίαση
- Εμπόριο
- Ιδιωτικές επιχειρήσεις
- Φορείς καταναλωτών
- Άλλο

2. Όνομα φορέα:

3. Όνομα αντιπροσώπου:

4. Διεύθυνση:

5. Τηλ. Επικοινωνίας:

6. Email:

7. Ο φορέας σας εκπροσωπεί μέλη; Εάν ναι, ο αριθμός μελών:

A. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ- ΓΙΑ ΌΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

A.1 Ποιος είναι ο βαθμός ενημέρωσης σας για την κυκλική οικονομία? (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Καθόλου ενημερωμένος
- Ελάχιστα ενημερωμένος
- Μέτρια ενημερωμένος

- Πολύ καλά ενημερωμένος
- Άριστα ενημερωμένος

A.2 Γνωρίζετε τις εργασίες που εντάσσονται στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων ; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Καθόλου
- Ελάχιστα
- Μέτρια
- Πολύ καλά
- Άριστα

A.3 Η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων είναι η πιο σημαντική στην ιεράρχηση της διαχείρισης αποβλήτων? (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Σωστό
- Λάθος

A.4 Γνωρίζετε για τους στόχους που έχουν τεθεί στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Ναι
- Όχι

A.5 Η «κυκλική οικονομία» είναι σαν έννοια ένα σύνολο δράσεων, και η «ανακύκλωση» είναι μία από αυτές (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Σωστό
- Λάθος

A.6 Γνωρίζετε ότι το 40% περίπου των δημοτικών αποβλήτων είναι οργανικά απόβλητα (υπολείμματα τροφών και πράσινα-κλαδέματα); (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Ναι
- Όχι

A.7 Ποια τα οφέλη της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας (; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)?

- Αύξηση αποδοτικότητας των πόρων
- Χρήση υλικών και προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα
- Ελαχιστοποίηση χρήσης και εξόρυξης φυσικών πόρων
- Προστασία Περιβάλλοντος
- Αποφυγή απόρριψης προϊόντων που δεν είναι χρήσιμα, στα σκουπίδια
- Προϊόντα με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, σχεδιασμένα με οικολογικά κριτήρια, και αποφυγή χρήσης επικίνδυνων ουσιών
- Όλα τα ανωτέρω

A.8 Δευτερογενή υλικά είναι (secondary material); (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Τα υλικά που προέρχονται μετά από ανακύκλωση
- Τα υλικά που παίρνουμε κατευθείαν από το περιβάλλον (π.χ με εξόρυξη)

A.9 Τι αναμένετε από την εκπαίδευση σε θέματα κυκλικής οικονομίας και διαχείρισης αποβλήτων;

- Να ανταποκριθεί στις νομικές μας υποχρεώσεις ως φορέας
- Να συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος
- Να ενισχύσει τις περιβαλλοντικές δράσεις του φορέα μας
- Να οδηγήσει σε νέες δραστηριότητες – επιχειρηματικές ευκαιρίες
- Να συνεισφέρει στη μείωση του κόστους λειτουργίας του φορέα μας
- Να συνεισφέρει στη μείωση των λειτουργικών εξόδων του Δήμου μας για τη διαχείριση αποβλήτων, και έμμεσα και των δικών μας δημοτικών τελών

A.10 Πιστεύεται ότι η ορθή διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων, μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου;

- Ναι
- Όχι

B. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ- ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Β.1 Ποια ρεύματα αποβλήτων πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα, στην Κύπρο? (ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΑΠΟ 1- χαμηλότερη προτεραιότητα ΜΕΧΡΙ 11-υψηλότερη προτεραιότητα)

- Δομικά και κατασκευαστικά υλικά
- Υλικά συσκευασιών
- Οχήματα
- Πλαστικά
- Γυαλί
- Χαρτί/χαρτόνι
- Τρόφιμα
- Ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές
- Ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές
- Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα
- Ελαστικά

Β.2 Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κύρια εμπόδια για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία στην Κύπρο; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Καταναλωτικά πρότυπα
- Πολιτική βούληση
- Έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας κεντρικής και τοπικής διοίκησης
- Ανεπαρκής συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα
- Μη σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών
- Ανεπαρκής υιοθέτηση νομοθεσίας
- Έλλειψη κινήτρων
- Έλλειψη τεχνογνωσίας
- Έλλειψη υποδομών
- Μέγεθος χώρας- μικρή κλίμακα αγοράς

- Έλλειψη λεπτομερούς χαρτογράφησης των υφιστάμενων υποδομών
- Προκλήσεις από άποψη γεωγραφίας: υπάρχουν απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές σε σημαντική απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Υψηλά ποσοστά τουρισμού
- Υψηλά ποσοστά μεταναστών- πολλαπλές γλώσσες, δυσκολία στη μετάδοση των βασικών μηνυμάτων και στην εφαρμογή συστημάτων ενθάρρυνσης/επιβολής
- Μη βιωσιμότητα εγκαταστάσεων
- Χωροθέτηση εγκαταστάσεων
- Αντιδράσεις πολιτών
- Έλλειψη νοοτροπίας/ευαισθητοποίησης του κοινού
- Έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης
- Έλλειψη χρηματοδοτήσεων

B.3 Ποιες είναι οι προτεραιότητες για την ορθή διαχείριση των αποβλήτων; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κοινού και εμπλεκόμενων φορέων
- Ανάπτυξη υποδομών για χωριστή συλλογή και διαχείριση αποβλήτων
- Κίνητρα στους πολίτες για επιλογή επαναχρησιμοποιημένων προϊόντων και συμμετοχή στην ανακύκλωση
- Αλλαγή συμπεριφοράς/νοοτροπίας πολιτών
- Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω-όσο-Πετώ
- Κίνητρα στις επιχειρήσεις για επανασχεδιασμό νέων προϊόντων με οικολογικά κριτήρια
- Θέσπιση προτύπων για δευτερογενή υλικά
- Εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων
- Ενίσχυση υποδομών επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, κομποστοποίησης, κ.λπ.

- Σήμανση προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά
- Σήμανση επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων
- Ανάπτυξη προϊόντων ως υπηρεσίες (car leasing, sharing equipment, sharing library)
- Ενίσχυση της αγοράς των πρώτων υλικών από δευτερογενή υλικά (πχ μειωμένο ΦΠΑ)
- Δράσεις προώθησης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης

B.4 Ποια μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αλλαγή της συμπεριφοράς και των συνηθειών των καταναλωτών; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Ευαισθητοποίηση/ ενημέρωση/ εκπαίδευση
- Οικονομικά κίνητρα (ανταπόδοση, κ.λπ.)
- Εφαρμογή του συστήματος Πληρώνω-όσο-Πετώ
- Δυνατότητες μέσω υποδομών για χωριστή διαλογή στην πηγή
- Γνωστοποίηση - Συσχέτιση ποσότητας αποβλήτων με κόστος διαχείρισης
- Δυνατότητα επισκευής/επιδιόρθωσης προϊόντων
- Παροχή/διοχέτευση προϊόντων από δευτερογενή υλικά στην αγορά
- Χρήση οικολογικών σημάτων
- Δυνατότητες για χρήση υπηρεσιών αντί προϊόντων ή κοινόχρηστες υπηρεσίες (Shared economy) (πχ ενοικίαση εργαλείων, κοινόχρηστο αυτοκίνητο κλπ.)

B.5 Υλοποιείται ως φορέας κάποιες από τις παρακάτω δράσεις: (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Χωριστή συλλογή αποβλήτων
- Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας
- Πράσινες προμήθειες
- Ενίσχυση οικονομικά περιβαλλοντικών δράσεων - οργανώσεων
- Δράσεις ενημέρωσης προσωπικού
- Άλλες δράσεις (παρακαλούμε αναφέρετε).....

B.6 Ποια από τα παρακάτω αντικείμενα κατάρτισης σχετικά με την κυκλική οικονομία, είναι σημαντικά για τον φορέα σας; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο
- Δυνατότητες και δράσεις για εφαρμογή της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων
- Δυνατότητες για επαναχρησιμοποίηση υλικών/προϊόντων
- Δυνατότητες και υποδομές για ανακύκλωση
- Οικονομικά εργαλεία και κίνητρα για εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας
- Τρόποι ορθής συμμετοχής σε προγράμματα χωριστής συλλογής αποβλήτων
- Επιχειρηματικά μοντέλα και βιώσιμες επενδύσεις
- Οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων
- Βιομηχανική συμβίωση
- Διοικητικές αρμοδιότητες και ρόλοι εμπλεκόμενων αρχών
- Πράσινες δημόσιες συμβάσεις

B.7 Επιθυμείτε να λάβετε μέρος ή/και να λάβουν μέρος τα μέλη του φορέα σας σε ενημερωτικά εργαστήρια/ σεμινάρια για την κυκλική οικονομία; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

- Ναι
- Όχι

Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ - ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Γ.1 Ποιες είναι κατά την άποψή σας οι ομάδες υλικών που χρήζουν προτεραιότητας για τη διαμόρφωση προτύπων/ τεχνικών προδιαγραφών δευτερογενών υλικών; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Αδρανή και δομικά υλικά
- Πλαστικά
- Χαρτί
- Μέταλλο
- Γυαλί
- Βιοαπόβλητα (π.χ. εδαφοβελτιωτικό, λίπασμα)
- Προϊόντα από μεταχειρισμένα ελαστικά (π.χ. τρίμμα, πούδρα)

- Κλωστοϋφαντουργικά υλικά
- Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός
- Αλιευτικά εργαλεία και εξοπλισμός

Γ.2 Ποια είναι κατά την άποψή σας τα εμπόδια για χρήση των δευτερογενών υλικών στη βιομηχανία; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Υψηλό κόστος επενδύσεων
- Έλλειψη υποδομών
- Έλλειψη τεχνογνωσίας
- Νομοθετικά κενά
- Έλλειψη δευτερογενούς υλικού σε τακτικές ποσότητες και με σταθερές προδιαγραφές
- Έλλειψη προτύπων δευτερογενών υλικών
- Έλλειψη ενημέρωσης αναφορικά με τα δευτερογενή υλικά
- Έλλειψη εκτίμησης των ποσοτήτων δευτερογενών πρώτων υλών που θα χρειαστούν τα επόμενα χρόνια
- Μη βιώσιμες υποδομές λόγω μεγέθους της χώρας
- Μη εφαρμογή συστημάτων βιομηχανικής συμβίωσης
- Έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ βιομηχανίας και ανακυκλωτών
- Έλλειψη οικονομικών κινήτρων

Γ.3 Τα δευτερογενή υλικά μπορούν να βοηθήσουν:

- στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
- στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης/βιομηχανίας
- στη δημιουργία προϊόντων σχεδιασμένα με οικολογικά κριτήρια
- σε όλα τα ανωτέρω

Γ.4 Γνωρίζετε πώς η ορθή διαχείριση των αποβλήτων μέσω δράσεων πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας;

- Ναι

- Όχι

Γ.5 Γνωρίζετε πώς οι νέες θέσεις εργασίας με εξειδικευμένες δεξιότητες και προσόντα για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία προϋποθέτουν υψηλά επίπεδα κατάρτισης και εκπαίδευσης;

- Ναι
- Όχι

Γ.6 Θα σας ενδιέφερε η επένδυση κεφαλαίων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία;

- Ναι
- Όχι

Εάν ναι, ποιο θεωρείτε ότι θα είναι το ύψος της επένδυσης σας;

Γ.7 Γνωρίζετε ποια θα είναι τα οφέλη για τη βιομηχανία/επιχείρησή σας, εάν προβείτε σε ενέργειες μετάβασης προς την κυκλική οικονομία;

- Ναι
- Όχι

Γ.8 Εάν ναι, ποια από τα πιο κάτω θεωρείτε ότι θα είναι τα οφέλη για τη βιομηχανία/επιχείρησή σας; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Βελτίωση ανταγωνιστικότητας
- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για την εφαρμογή κυκλικών πρακτικών
- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας
- Μείωση της παραγωγής αποβλήτων
- Συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας
- Αποφυγή μελλοντικών προστίμων λόγω μη συμμόρφωσης με νομοθετικές υποχρεώσεις
- Μείωση της κατανάλωσης πόρων
- Χρήση δευτερογενών υλικών
- Αύξηση του κύκλου ζωής των υλικών

- Μείωση του λειτουργικού κόστους
- Αύξηση νέων, πράσινων θέσεων εργασίας
- Αξιοποίηση συνεργειών με άλλες επιχειρήσεις
- Προσέλκυση πελατών και συνεργατών με υψηλή περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

Γ.9 Χρησιμοποιείτε ή/και χρησιμοποιούν τα μέλη του φορέα σας πρότυπα δευτερογενών υλικών άλλων χωρών;

- Ναι
- Όχι

Εάν ναι, αναφέρετε μας τα πρότυπα και τη χώρα προέλευσης του προτύπου:

Γ.10 Κατανοείτε τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού, οι οποίες καθορίζουν τις προδιαγραφές για συγκεκριμένες ομάδες προϊόντων με στόχο τη σημαντική βελτίωση της κυκλικότητάς τους, της ενεργειακής τους απόδοσης και άλλων πτυχών περιβαλλοντικής βιωσιμότητας;

- Ναι
- Όχι

Γ.11 Κατανοείτε τα οφέλη για την επιχείρησή/φορέα σας από την καταχώρισή της στο μητρώο EMAS, με βελτιώσεις στις περιβαλλοντικές επιδόσεις;

- Ναι
- Όχι

Γ.12 Γνωρίζετε τον [Κανονισμό Ecolabel](#) , ο οποίος αφορά το οικολογικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο είναι ένα εθελοντικό σύστημα περιβαλλοντικής σήμανσης, και μέσω των διαφανών οικολογικών κριτηρίων, επιτρέπει στους καταναλωτές να κάνουν συνειδητές επιλογές, χωρίς συμβιβασμούς στην ποιότητα των προϊόντων;

- Ναι
- Όχι

Γ.13 Πιστεύεται ότι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση για θέματα διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας είναι καθοριστικής σημασίας από τη νεαρή ηλικία;

- Ναι
- Όχι

Γ.14 Τι θεωρείτε σημαντικό να εισαχθεί στη δημοτική, μέση γενική και μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- εκπαίδευση σχετικά με την κυκλική οικονομία και τη διαχείριση αποβλήτων
- συμμετοχή των σχολείων όλων των βαθμίδων, με εκδηλώσεις στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
- διοργάνωση επισκέψεων σχολικών τάξεων σε εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων (κοινοτικούς κομποστοποιητές, πράσινα περίπτερα, κέντρα επισκευής/επαναχρησιμοποίησης)
- τοποθέτηση οικιακών κομποστοποιητών σε σχολεία και εκπαίδευση προσωπικού και μαθητών σχετικά με την χρήση τους
- τοποθέτηση κάδων για χωριστή συλλογή αποβλήτων (χαρτί, πλαστικό-μέταλλο, μικρές ηλεκτρικές συσκευές, φορητές μπαταρίες)
- συμμετοχή των σχολείων όλων των βαθμίδων, σε δράσεις όπως η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, σε τοπικές καμπάνιες ευαισθητοποίησης και εργαστήρια κατασκευής κάδων κομποστοποίησης

Γ.15 Τι από τα παρακάτω πιστεύεται ότι ισχύει σχετικά με τα θαλάσσια απορρίμματα: (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου
- επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική βιωσιμότητα του κλάδου μας
- επιβαρύνουν το περιβάλλον
- αποτελούν τροφή για τα θαλάσσια οικοσυστήματα
- προκαλούν βλάβη και θανάτωση στους θαλάσσιους οργανισμούς (ψάρια, κήτη κλπ)
- δεν αποτελούν απειλή για το περιβάλλον

Γ.16 Ποια θεωρείτε τα κύρια θαλάσσια απορρίμματα; (ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΙΑ ή ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Πλαστικές τσάντες
- Πλαστικά μπουκάλια

- Γόπες τσιγάρων
- Συσκευασίες φαγητού
- Καλαμάκια
- Πλαστικά ποτήρια
- Γυάλινα μπουκάλια
- Δίχτυα ψαρέματος
- Μέταλλο
- Χαρτί/χαρτόνι
- Ελαστικά
- Ρούχα

Γ.17 Υλοποιείτε/Πρωθείτε δραστηριότητές/ενέργειες για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων ως φορέας ή κλάδος;

- Ναι
- Όχι

Γ.18 Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε σε δράσεις καθαρισμού των παραλιών και της θάλασσας από απορρίμματα;

- Ναι
- Όχι

Δ. ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΛΙΕΙΑ)

Δ.1 Εάν ψαρεύετε, πόσο συχνά αντιμετωπίζετε προβλήματα με τα θαλάσσια απορρίμματα που παγιδεύονται στα δίκτυα της ψαριάς σας;

- Σπάνια
- Συχνά
- Πάντοτε

Δ.2 Μπορείτε να εκτιμήσετε τον τύπο και την ποσότητα των αλιευτικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν και χάθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (μήκος, μέτρα);

- Στατικά δίχτυα (δίχτυα που δεν μετακινούνται αλλά οι οργανισμοί συλλαμβάνονται σε αυτά)μ.
- Παραγάδια βυθού (αγκιστρωτά στατικά εργαλεία, που αλιεύουν με τη χρήση δολώματος)μ.
- Παραγάδια επιφάνειαςμ.
- Αλιευτικό εργαλείο με μορφή κωνικού σάκου (αλιεία με τράτα βυθού)μ.
- Παγίδεςμ.
- Άλλο.....μ.

Δ.3 Ποια είναι τα είδη αλιευτικών εργαλείων που χρησιμοποιείτε;

- Στατικά δίχτυα (δίχτυα που δε μετακινούνται αλλά οι οργανισμοί συλλαμβάνονται σε αυτά),
- Παραγάδια βυθού (αγκιστρωτά στατικά εργαλεία, που αλιεύουν με τη χρήση δολώματος)
- Παραγάδια επιφάνειας
- Αλιευτικό εργαλείο με μορφή κωνικού σάκου (αλιεία με τράτα βυθού)
- Παγίδες
- Άλλο

Δ.4 Κατά τη διάρκεια μιας ημερήσιας εξόδου για ψάρεμα, ποια είναι η ποσότητα θαλάσσιων απορριμμάτων που συλλέγεται σε 100 kg ψαριών;

-kg ψάρι
-kg θαλάσσια απορρίμματα

II. Χαρτογράφηση ενδιαφερόμενων μερών

Πίνακας 1: Δημόσιοι Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Επωνυμία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ			
Αναπτυξιακή Εταιρεία Κοινοτήτων Περιοχής Τροόδους ΛΤΔ	Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 62, 2827 Γαλάτα	22-952043	ek@anetroodos.com
Αναπτυξιακή Εταιρεία Πάφου Αφροδίτη ΛΤΔ	Λεωφόρος Ελλάδος 23	26933455	info@anetpa.com.cy
Αναπτυξιακή Εταιρεία Λευκωσίας (ΑΝΕΛ)	Μεγάλου Αλεξάνδρου 7, 2233, Λατσιά, Λευκωσία	22489105	eloizou@anel.com.cy
Αναπτυξιακή Εταιρεία Λεμεσου	Αρχ. Μακαριου Γ' 83, Ύψωνας Λεμεσός	25760111	pieridisr@anelem.com.cy
Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας- Αμμοχώστου	Αγίου Λαζάρου 2β, 7040 Βορόκλινη, Λάρνακα	24815280	vassilisc@anetel.com
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΗΜΟΙ			
Δήμος Πάφου	25ης Μαρτίου, Πάφος	26937218	l.mavrotheris@pafos.org.cy
Δήμος Αραδίππου	Λεωφόρος Σταδίου 8, 7103 Αραδίππου	24813012	exenophontos@aradippou.org.cy
Δήμος Λάρνακας	Λεωφόρος Αθηνών, 6300, Λάρνακα	99261253	a.palaiogianni@larnaka.com
Δήμος Αγίου Αθανασίου	Σταυραετού Μαχαιρά 42	25864128	egionomiko@agiosathanasios.org.cy
Δήμος Αθηνένου	Αρχ. Μακαρίου, 2, 7600 Αθηνένου	24811370	kkareklas@athienou.org.cy
Δήμος Λατσιών	Γιάννου Κρανιδιώτη 57, 2220 Λατσιά	22878688	a.gavriel@latsia.org.cy
Δήμος Γεροσκήπου	Πλατεία Γεροσκήπου	99595985	mnikitas@geroskipou.org.cy
Δήμος Αγίας Νάπας	Αγίας Μαύρης 25, 5330 Αγία Νάπα	23816320, 97647699	health.dep@agianapa.org.cy

Δήμος Σωτήρας	Λεωφόρος Μακαρίου Γ' 22, 5390 Σωτήρα	23963133	despo.constantinou@sotira.org.cy
Δήμος Λιβαδιών	Δικαιοσύνης 1, 7060 Λάρνακα	24202567	livadia.health@cytanet.com.cy
Δήμος Δερύνειας	Λεωφόρος Αμμοχώστου 26	23811000	andreas.genagritis@deryneia.org.cy
Δήμος Λεμεσού	Δημοτικό Μέγαρο- Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 23	25884590	fpanagi@limassol.org.cy
Δήμος Πόλεως Χρυσοχούς	25ης Μαρτίου, 8830 Πόλη Χρυσοχούς	26323524	mario@polis.org.cy
Δήμος Κάτω Πολεμιδιών	1ος Δρόμος ΑΡ. 14, 4157	25821382	skevip@dpolemidia.com
Δήμος Γερμασόγειας	Αγίας Παρασκευής 39, 4044 Γερμασόγεια	25879276	n.antoniou@yermasoyiamunicipality.org.cy
Δήμος Μέσα Γειτονιάς	Γρίβα Διγενή 14 4002 Μέσα Γειτονιά	25723597	health@mesayitonia.com.cy
Δήμος Λευκωσίας	Επτανήσου 11, 1016 Λευκωσία	22797321	Sophia.Sevastidou@nicosiamunicipality.org.cy Michael.Lagos@nicosiamunicipality.org.cy
Δήμος Στροβόλου	Λεωφόρος Στροβόλου 100, 2020	22 470301	municipality@strovolos.org.cy
Δήμος Λακατάμειας	1ης Απριλίου 11, 2310 Λακατάμια	22364000	municipality@lakatamia.org.cy
Δήμος Νότιας Λευκωσίας-Ιδαλίου	Λεωφόρος Γρίβα Διγενή, 2540 Δάλι, Κύπρος	22 444 894 (Υγειονομική υπηρεσία)	main@dali.org.cy
Δήμος Δυτικής Λεμεσού	Μακαρίου Γ' 120, 4182, Ύψωνας	25395600	info@ipsonas.org
Δήμος Δρομολαξιάς-Μενεού	Ελευθερίας 10 7020, Δρομολαξία, Λάρνακα, Κύπρος	24 422414, 24 422612	demos.drommen@cytanet.com.cy
Δήμος Λευκάρων	Δήμος Λευκάρων, Πλατεία Δημαρχείου 7700 Λάρνακα Τ.Θ.: 46005 Τ.Κ. Θυρίδας: 7705	24342422	info@lefkara.org.cy
Δήμος Ακάμα	Πλατεία Βρύσης των Πεγειώτισσων, 8560 Πέγεια	26 621113, 26 621244	info@pegeiamunicipality.com
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ			
Κοινοτικό Συμβούλιο Συνοικισμού Ανθούπολης	Πλατεία Αρχ. Μακαρίου Γ, αρ. 8, 2350 συν. Ανθούπολης	22370620	info@sin-anthoupoli.org

Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Ε (Κοινοτικό Συμβούλιο Πισσουρίου)	Πλατεία Πισσουρίου	2522292	info@pissouri.org.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Δ	Σταδίου 2 Στατός Άγιος Φώτιος 8651 Πάφος	99421905	kimonos.ag.f@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Δ (Κοινοτικό Συμβούλιο Πιτσιλιάς)	Πλατεία Τίμιου Σταυρού Ασκάς ΤΚ: 2752	99470848	mariosapostoloue@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Α (Κοινοτικό Συμβούλιο Αγίας Βαρβάρας)	Αθηνάς 1, 2560 Αγία Βαρβάρα	22521715	ayiavarvaranic@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λάρνακας Γ (Κοινοτικό Συμβούλιο Πυργά)	Αγίας Θέκλας 57α, Τ.Κ.7648 Πυργά Λάρνακας	97870374	info@pyrga.org
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Γ Κοινοτικό Συμβούλιο Παλώδιας	Ελευθερίας 51,4549 Παλώδια	25775800 -99692994	k.s.palodias@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου ΣΤ (Κοινοτικό Συμβούλιο Κοίλης)	Παναγίας Χρυσελευούσης 18, 8545 Κοίλη	99426606 - 26642570	m.efthymiou@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας ΣΤ (Κοινοτικό Συμβούλιο Κοκκινотριμιθιάς)	Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 2, ΤΚ: 2660 Κοκκινотριμιθιά	22872777	kok.council@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Α (Κοινοτικό Συμβούλιο Παρεκκλησιάς)	Γρηγόρη Αυξεντίου 60, ΤΚ: 4520 Παρεκκλησιά Λεμεσός	25635151	info@parekklesia.org.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Ζ (Κοινοτικό Συμβούλιο Ευρύχου)	Γρίβα Διγενή 11, ΤΚ: 2831 Ευρύχου	97811311	xxenofonto@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Α (Κοινοτικό Συμβούλιο Γουδί)	8850, Γουδί Πάφος	99459345	afentico@cytanet.com.cy

Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Η (Κοινοτικό Συμβούλιο Καλοπαναγιώτη)	Μάρκου Δράκου 78, 2862 Καλοπαναγιώτης	22952297	kskalopanayioti@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Γ (Κοινοτικό Συμβούλιο Αγροκηπιάς)	Τάσου Μάρκου 2, ΤΚ: 2617, Αγροκηπιά Λευκωσία	99583703	Soterisk22@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Η (Κοινοτικό Συμβούλιο Κυπερούντας)	1ης Απριλίου 18, 4876 Κυπερούντα	25813204	kskype@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Β (Κοινοτικό Συμβούλιο Καπέδων)	ΤΚ: 2645, Καπέδες	99685893	akitromilides@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Ε (Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Μονή)	ΤΚ: 2776, Κάτω Μονή	96621000	info@katomoni.org
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λευκωσίας Θ (Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Πύργος /Πηγαΐνια)	ΤΚ: 2940 Κάτω Πύργος	99490190/ 99206177	ksimvoulia@cytanet.com.cy /angeliki@stamatis.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λάρνακας Α (Κοινοτικό Συμβούλιο Ορμήδειας)	ΤΚ: 7530, Ορμήδεια	99462570	ksymvormidhia@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λάρνακας Β (Κοινοτικό Συμβούλιο Αναφωτία)	ΤΚ: 7573, Αναφωτία	99576280	ks.anafotias@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λάρνακας Δ (Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Δρυς)	ΤΚ: 7714, Κάτω Δρυς	99676685	symvoulia.katodrys@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λάρνακας Ε (Κοινοτικό Συμβούλιο Ψεματισμένος)	ΤΚ: 7743, Ψεματισμένος	99661606	k.s.psematismenou@gmail.com

Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού ΣΤ (Κοινοτικό Συμβούλιο Πάχνας)	Παχναγρίβα Διγενή 15, ΤΚ: 4700	99516126	pachnacc@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Ζ (Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Πλάτρες)	Αγίου Δημητρίου, ΤΚ: 4815, Κάτω Πλάτρες	99829734/ 25422219 (Νίκος)	katoplatres.k.s@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Β Κοινοτικό Συμβούλιο Σίμου	ΤΚ: 8812, Σίμου	99543179	simoucommunitycouncil@hotmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Γ (Κοινοτικό Συμβούλιο Καλλέπεια)	ΤΚ: 8541, Καλλέπεια	99612920	info@kallepia.org
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Ε (Κοινοτικό Συμβούλιο Αναρίτας)	ΤΚ: 8502, Αναρίτα	99553600	anarita.community@cytanet.com.cy
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Ζ (Κοινοτικό Συμβούλιο Σαλαμιού)	ΤΚ: 8620, Σαλαμιού	99346990	costakisavgousti@gmail.com
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Πάφου Η (Κοινοτικό Συμβούλιο Χλώρακα)	Λεωφ. Ελευθερίας 11, ΤΚ: 8220 Χλώρακα,	99772364	info@chloraka.org.cy liasidisnik @ gmail
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Β (Κοινοτικό Συμβούλιο Άγιος Κωνσταντίνος)	Μεγάλου Κωνσταντίνου 27 4561, Λεμεσός	25542410, 99630508	info@agioskonstantinos.org
Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Λεμεσού Δ (Κοινοτικό Συμβούλιο Άλασσα)	4712 ΑΛΑΣΣΑ	25434242	ksalassa@cytanet.com.cy
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ			
Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου	Κυβερνητικές Κατοικίες 52, ΤΚ: 2063 Στρόβολος, Λευκωσία	22672576	n.stylianou@ekk.org.cy
Ένωση Δήμων Κύπρου	Ρηγαίνης 78, ΤΚ:1010 Λευκωσία	22445170	chrousia@ucm.org.cy
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ			
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας	Μεγάλου Αλεξάνδρου 9, 1010 Λευκωσία	22398617	m.poui@sbn.org.cy
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου	Χαραλ. Μούσκου και Κορυσάς 2, 8010 Πάφος	26818202	sapainfo@sapa.org.cy

Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας	ΗΡΑΣ ΚΑΙ Φ.ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ ΓΩΝΙΑ, ΛΑΡΝΑΚΑ	24815293	ioanna.ioannidou@lsdb.org.cy
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας	ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΡΟΥΣΒΕΛΤ 76	25881888	pierina@sbla.com.cy
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου	Λ. Πρωταρά 205, 5291 Παραλίμνι, Τ.Θ. 33515, 5315 Παραλίμνι	23 811200	info@psb.org.cy
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας	Αγίας Μαύρης αρ.25, 5330 Αγία Νάπα	23 722 600	ayianapa.sewerage1@cytanet.com.cy
ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ			
Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας	1458 Λευκωσία	22804106	ngavrielidou@papd.mof.gov.cy
Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας	Τ.Θ . 40103, 6302 Λάρνακα	24801895	sioannou@moi.gov.cy
Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	Αρχ. Κυπριανού 23, 3036 Λεμεσός	25806406	emavrou@papd.mof.gov.cy
Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου	Σωτήρας 71, 5286 Παραλίμνι	24801002	famagusta.dao@famda.moi.gov.cy
ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ			
Συμβούλιο Εκμετάλλευσης και Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχίας Λευκωσίας	Περδίου 16, Λευκωσία, Λευκωσία 2057	22 470301	mayor@strovolos.org.cy
Συμβούλιο Εκμετάλλευσης και Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχίας Λάρνακας- Αμμοχώστου	Λεωφόρος Σταδίου 8,, 7103 Aradippou	24 811090	mayorsoffice@aradippou.org.cy
Συμβούλιο Εκμετάλλευσης και Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχίας Λεμεσού	Γρίβα Διγενής 14, 4002 Μέσα Γειτονιά, Τ.Κ. Βοx 59596, 4010 Λεμεσός	25 723 597	mayor@mesayitonia.com.cy
Συμβούλιο Εκμετάλλευσης και Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχίας Πάφου	Χαράλαμπου Μούσκου 11	26912154	mayor.office@pafos.org.cy xytapafos@cytanet.com.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ			
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού	Φραγκλινου Ρουσβετ 66	258300000	contact@wbl.com.cy

Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας	Λεωφόρος Αθαλάσσης 84 2012 Στρόβολος, ΤΘ 21943, 1515 Λευκωσία	77771090	mail@wbn.org.cy
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας	Αδ. Κοραή 12 Λάρνακα, 6010, Κύπρος	24200500	administration@lwb.org.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ, ΤΜΗΜΑΤΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	Κινύρα 5, 1102 Λευκωσία	22408218	ageorgiadou@tph.moi.gov.cy
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	Αγίου Ιλαρίωνος Καϊμακλί 1426 Λευκωσία	22800301	apilias@ems.mcw.gov.cy
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	Πολυφήμου 13, Τ.Κ.2033, Βιομηχανική Περιοχή Στροβόλου, Στρόβολος	22608642	vkyriakou@pms.moh.gov.cy
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	Ανδρέα Αραούζου 10	22867134	dpetrides@meci.gov.cy
Γραφείο Επιτρόπου Περιβάλλοντος	Κυριάκου Μάτση 56	99403405	panayiotoumaria82@gmail.com
Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών	Βηθλεέμ 101, 1416 Λευκωσία	Βηθλεέμ 101, 1416 Λευκωσία	nmichailidis@dfmr.moa.gov.cy
Τμήμα Γεωργίας	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, 1412, Λευκωσία, Κύπρος	22760196	gtheophanous@da.moa.gov.cy
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Λεωφόρος Κέννεντυ 100-110, 1047 Παλλουριώτισσα	22 609237	spalpanis@wdd.moa.gov.cy
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	ΙΓΕ, Ταχ. Θυρ. 22016	22403114	pdalias@ari.moa.gov.cy
Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου	Λεωφόρος Αθαλάσσης 104	22402691	srousou@onek.org.cy
Υπηρεσία Προστασία Καταναλωτή	Αγαπήνορος 2, Μέγαρο ΙΡΙΣ, 1076 – Λευκωσία	22200905	ssavva@meci.gov.cy

Τμήμα Οδικών Μεταφορών	Βασιλέως Παύλου 27, 2412 Εγκώμη	22807004	imiltiadou@rtd.mcw.gov.cy
Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης	-	-	cgeorgiou@da.moa.gov.cy
Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών	Ιφιγενείας 34, 2007 Στρόβολος, Λευκωσία	22557618	info@capo.gov.cy
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	Ιάσωνος 10, Λευκωσία 1082	22804801	director@dls.moi.gov.cy
Δ/νση Στρατηγικής, Συντονισμού και Επικοινωνίας	Γωνία Μιχαήλ Καραολή & Γρηγόρη Αυξεντίου 1439 Λευκωσία Κύπρος	22601173	ekyriacou@mof.gov.cy
Δ/νση Διεθνών Χρηματοδοτικών Οργανισμών και Οικονομικής Διαχείρισης Κεντρικής Κυβέρνησης	Γωνία Μιχαήλ Καραολή & Γρηγόρη Αυξεντίου 1439 Λευκωσία Κύπρος	22601192	cfrangidou@papd.mof.gov.cy
Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης	Λεωφόρος Βύρωνος 29, 1096, Λευκωσία	22602900/1	dggrowth@mof.gov.cy
Δ/νση Οικονομικής Πολιτικής, Ευρωπαϊκών και Διεθνών Θεμάτων	-	22601122	atchristofi@papd.mof.gov.cy
Δ/νση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικού Ελέγχου	-	22601132	nstylianou@mof.gov.cy
Υγειονομικές Υπηρεσίες	Κάμπου 19, Βιομηχανική Περιοχή Στροβόλου, 2030 Λευκωσία	22467951	nicphs@mphs.moh.gov.cy
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	Μακεδονίας 40, 2238 Λατσία, Λευκωσία	22402354	yap@cyearn.pi.ac.cy
Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (Μ.Δ.Ε.Τ.)	Μνασιάδου 10, 1ος, 3ος, 4ος όροφος 1065 Λευκωσία	22409999	msavvides@schools.ac.cy

Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας	Ανδρέα Αραούζου 6, Λευκωσία 1421	22 867123	sit@meci.gov.cy
Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Ποιότητας (ΚΟΠΠ)	Α. Αραούζου 13-15, 1421 Λευκωσία, Κύπρος	22409353	chchristofi@papd.mof.gov.cy
Υφυπουργείο Τουρισμού	Λεωφόρος Λεμεσού 19, 2112 Αγλαντζιά, Λευκωσία	22 691 100	cytour@visitcyprus.com
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής	Λόρδου Βύρωνος 29, Λευκωσία 1096	22 691927 / 22 691928	info@dmrid.gov.cy
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	Κινύρα 5, 1102 Λευκωσία	22408218	ageorgiadou@tph.moi.gov.cy
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	Αγίου Ιλαρίωνος Καϊμακλί 1426 Λευκωσία	22800301	apilias@ems.mcw.gov.cy
Γραφείο Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων	Χριστάκη Κονναρή 17, Τριμίκλινη, Λεμεσού	22776440	yrossides@presidency.gov.cy
Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ)	Οδός Ανδρέα Μιχαλακοπούλου 29α, 1075 Λευκωσία Τ.Θ. 23422, 1683 Λευκωσία	22205000	support@research.org.cy
Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης (ΚΟΤ)	Γωνία Λεωφόρου Λεμεσού και Κώστα Αναξαγόρα 30, 3ος Όροφος	22 411 411	cystandards@cys.org.cy

Πίνακας 2: Φορείς Εκπαίδευσης, Διαχείρισης Αποβλήτων και Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί

Επωνυμία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΜΕΛΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ (ΚΕΒΕ)			
Κυπριακός Σύνδεσμος Φυτοπροστασίας (ΚΥ.ΣΥ.Φ.)	Γρ. Διγενή 38 & Δεληγιώργη 3, Τ.Κ. 21455, 1509, Λευκωσία, Κύπρος	22 889 800, 22 889 830	baxsia@hotmail.com, chamber@ccci.org.cy
Σύνδεσμος Εισαγωγέων Ηλεκτρικών Οικιακών Συσκευών	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Σύνδεσμος Εισαγωγέων Φρούτων και Λαχανικών	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Παγκύπριος Σύνδεσμος Διευθυντών Ξενοδοχείων (ΠΑΣΥΔΙΞΕ)	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Cyprus Plastics Processors Association	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Κυπριακός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Λιανικού Εμπορίου	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Κυπριακός Σύνδεσμος Εστιατορίων	38 Γρίβα Διγενή & 3 Δεληγιώργη	22889800	chamber@ccci.org.cy
Barracuda Intertrade Ltd- Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων	44 Emmanuel Rhoidi, Limassol	25871111	michael@dinoslaw.com
Σύνδεσμος Ανακυκλωτών Κύπρου			
A. Tsouloftas & Sons Ltd	3300 Limassol	25-565421	info@tsouloftas.net
Animalia Genetics Ltd	1309 Nicosia	22-671425	office@animalia.com.cy
Alpha Scrap Metals Ltd	4620 Limassol		angelosscrap@gmail.com
Barracuda Intertrade Ltd	3724 Limassol	25-871111	michael@dinoslaw.com
Chrysanthos Antoniou Metal Recycling Ltd	2495 Tseri	22-438152	chrysa@spidernet.com.cy
Cyprus Environmental ind. ltd	1682 Nicosia	22-519333	paper@cytanet.com.cy
Ecobalance Recycling Ltd	1510 Nicosia	22-458100	info@htzminas.com.cy

Economides Metal Recycling ltd	1720 Nicosia	22-466180	anastasia@economides-metal.com.cy
Eriphanou Scrap Metals ltd	1621 Nicosia	22-793340	nicolas@epiphaniou-scrap.com
Greenpack (cyprus) ltd	3506 Limassol	25-391125	greenpack@cytanet.com.cy
Hellenic Tzilalis (cyprus) ltd	1510 Nicosia	22-458100	chairman@eme.com.cy
JV IS RECYCLE & GERMANTEC LTD	1075 Nicosia	22-574024	mi@isrecycle.com.cy
M. M. K. PLANET LTD	4200 Limassol	25-780053	mmkplanet@yahoo.com
Σταύρος Γεωργίου Scrap Metals ltd	3015 Limassol	25-714459	cyscrap@cytanet.com.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΜΕΛΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΟΕΒ)			
Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων	Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου 4, Στρόβολος, 2000	22643000 (ext.503)	mpapageorgiou@oeb.org.cy
Σύνδεσμος Παραγωγών Βιοκαυσίμων Κύπρου	AMBROSIA OILS, ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ 14-20, ΒιΠε ΛΑΡΝΑΚΑΣ, 6060, ΛΑΡΝΑΚΑ	24 530470	dmiscourides@gmail.com
Σύνδεσμος Οινοποιείων Κύπρου	Λεμεσός	25853104	cpp@keogroup.com
Παγκύπριος Σύνδεσμος Βιομηχάνων Επίπλου & Ξυλουργικών (ΠΑΣΥΒΕΞ)	Ομοσπονδίας Εργοδοτών & Βιομηχάνων 4, 200 Στρόβολος, Λευκωσία	25313305	pasyvex@oeb.org.cy
Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Προμηθευτών Ηλεκτρολογικού & Μηχανολογικού Εξοπλισμού	Πειραιώς 36, 2233 Λατσιά	22494723	paplast@logosnet.com.cy
Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΣΕΔΕΑ)	-	25583454	nnikolaou@oeb.org.cy
Σύνδεσμος Φαρμακευτικών – Χημικών Βιομηχανιών Κύπρου (ΦΑΡΧΗΜ)	-	22643000 ext 104	mgregoriou@oeb.org.cy
Σύνδεσμος Εμφιαλωτών Νερού	-	22585826	kangelides@oeb.org.cy
Σύνδεσμος Επωνύμων Αλυσίδων Εστίασης Κύπρου (ΣΕΠΑΕΚ)	-	24816660	ghadjikallis@oeb.org.cy

Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ)	Οδός Ανδρέα Αραούζου 12, Μέγαρο Εσπερίδες, Ταχ. Θυρ. 24772, 1303 Λευκωσία	22452820	steliosxraycy@gmail.com
Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου (ΣΤΕΚ)	Λεωφ. Γλαύκου Κληρίδη 21, 2107 Αγλαντζιά, Λευκωσία, Κύπρος	22374433	info@acte.com.cy
Παγκύπριος Εργοδοτικός Σύνδεσμος Συσκευαστών – Εξαγωγέων Εσπεριδοειδών & Σταφυλών	-	25952511	tasa@safarm.com
Παγκύπριος Φαρμακευτικός Σύλλογος (ΠΦΣ)	P.O.Box: 20611, 1661 Λευκωσία	22490580	info@oeb.org.cy
Κυπριακό Δίκτυο Κυκλικής Οικονομίας	-	22643000	ademetriadou@oeb.org.cy
Παγκύπριος Σύνδεσμος Παραγωγών Βιοαερίου	-	99638277	armenis@cytanet.com.cy
Σύνδεσμος Εταιρειών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Κύπρου (ΣΕΑΠΕΚ)	-	22311234	sparmaki@oeb.org.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ			
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πάφου	Λεωφόρος Αθηνών και γωνία Α. Παπάγου, Τόλημη Κωρτ Διαμ. 101, Τ.Θ. 60082, 8100 Πάφος	26818173	info@pcci.org.cy
Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λεμεσού	Φρ. Ρούσβελτ 170, 3045 Λεμεσός	25855000	c.anastasiades@limassolchamber.eu
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λευκωσίας	Λεωφ. Γρίβα Διγενή 38 & Οδός Δεληγιώργη 3, Τ.Θ 21455, 1509 Λευκωσία - Κύπρος	22 889 600	reception@ncci.org.cy
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λάρνακας	Λεωφόρος Γρηγόρη Αυξεντίου 12, Κτίριο Σκούρου, 4ος Όροφος Λάρνακα, 6302, Λάρνακα – Κύπρος	24 823 855	lcci@spidernet.com.cy

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αμμοχώστου	Λεωφόρος Γεώργιου Γουρουινιά 152, 1ος Όροφος, Γραφείο 3, 5281 Παραλίμνι (Γραφείο Παραλιμνίου)	23 829 264	info@famagustachamber.org.cy
Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου	Οδός Κερβέρου 8, 1016 Λευκωσία	22877645	l.mina@etek.org.cy
Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ)	Λεωφ. Γρίβα Διγενή 38 & Δεληγιώργη 3, 1066, Τ.Θ. 21455, 1509 Λευκωσία	22 889800	chamber@ccci.org.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ/ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ			
I.A.CO Environmental & Water Consultants Ltd	Λεωφόρος Σταυρού 3, Γρα.202, 2035 Στρόβολος	22429444	info@iaco.com.cy
RTD Talos Ltd	Διογένους 1, Εμπορικό Κέντρο Κύκκου, Μπλοκ Α', 4ος Όροφος, Έγκωμη, 2404 Λευκωσία	22454333	am@talos-rtd.com
Ala Planning Parthnership	Γερασίου Μαρκορά 3, 2ος όροφος, 1075, Λευκωσία	+357 22518556	mnicolaou@alaplanning.com
Atlantis Consulting	Ιωάννη Γρύπαρη 2, Διαμ. 104, Λευκωσία	22660482	info@atlantis-consulting.eu
ASPON CONSULTING LTD	Είλινα Tower, Όροφος 1, Μενάνδρου 12, Λευκωσία, Λευκωσία 1066	22270897	info@aspon.com.cy
Π. Νικολαΐδης και Συνεργάτες Λτδ	Αγίου Παύλου 61, 1107 Λευκωσία, Κύπρος	22311958	nicol@nanda.com.cy
Ynb Consulting Ltd	Αγίου Ιωάννου 11, Γραφείο 001, 1016, Λευκωσία, Κύπρος	22 730 300	info@ynbconsulting.eu
Isotech Ltd	Κυρηνείας 95, Λευκωσία 2113, Κύπρος	22 452727	info@isotech.com.cy
Enalia Physis Environmental Research Centre	Ακροπόλεως 2, Αγλαντζιά 2101, Λευκωσία	22331660	m.papageorgiou@enaliaphysis.org.cy
K. Parpounas Sustainability Consultants Ltd	Αγίας Μαρίας 19, Λατσιά, Λευκωσία 2236	22 480275	kyriakos@parpounas.net

ENVITECH (Environmental Technology) LTD	37 Γρίβα Διγενή, Παραλίμνι, Αμμόχωστος 5280	23 743440	info@envitech.org
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ			
Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου	Λέυκωνος, Λευκωσία	22667842	aioannou90ce@gmail.com
Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου	Γεωργίου Σεφέρη 4B, 1076 Λευκωσία	99794576	info@opok.org.cy
Fashion Revolution Cyprus	Καισαριανής 15, Πέρα Χωριό, Λευκωσια, 2572	99 394588	irenepanayi@hotmail.com
ΚΥΚΛΟΙΚΟΔΡΟΜΙΟ	7α Αριστοφάνους, 1015 Λευκωσία	22667758	info@kykloikodromio.org
Friends of the Earth	361 Saint Andrews Street, 3035 Λεμεσός, Κύπρος	25347042	office@foecyprus.org
ΚΥΚΡΕΕ	Αγίου Ανδρέου 306, ΤΚ: 3304 Λεμεσός	25954954	kykpee@cytanet.com
ΠΑΣΥΚΑΦ - Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Φίλων	Χαλκάνορος 2. 2000 Στρόβολος Λευκωσία	22345444	info@pasykaf.org
ΣΥΜΕΡΑ	Αργυρού Δρουσιώτη 8, 3041, Λεμεσός	25343311	cymepa@cytanet.com.cy
Οικολογική Κίνηση	-	99336017	ecological_movement@cytanet.com.cy
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	Μεδόντος 6	22769976	geoepimelitirio@cytanet.com.cy
Γ.Σ. ΠΟΒΕΚ	Θεσσαλονίκης, Νικολάου Πεντάδρομος Σεντερ, 2ος όροφος Γραφείο 211, 3025 Λεμεσός	25376347	poveklm@cytanet.com.cy
Hub Nicosia	Ταγματάρχη Πουλίου 33, 1101 Άγιος Ανδρέας	+357 22252315	pa@hubnicosia.org
RETO A LA ESPERANZA CYPRUS	Νέας Έγκωμης 11, 2409 Λευκωσία	97749054	retoincyprus@hotmail.com
Junior Achievement Κύπρου	Λεωφόρος Κυρηνείας 184, 2112, Λευκωσία	99194313	kyriacos.masonou@jacyprus.org
Σύλλογος Γυναικών Υπαίθρου Λάρνακας	25 Μαρτίου, Αγ. Θεόδωρος, Κύπρος	24322010	sylogosgynaikonl@gmail.com

CSTI – Κυπριακή Πρωτοβουλία Αειφόρου Τουρισμού/Cyprus Sustainable Tourism Initiative	Ταγματάρχη Πουλίου 33, 1101 Άγιος Ανδρέας	99 800189	info@csti-cyprus.org
Terra Cypria	Αιγαίου 28, Δήμος Λεμεσού, Λεμεσός 3065	25 320034	info@terracypria.org
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακρωτηρίου	Κοινότητα Ακρωτηρίου, 4640	25 826 562 / 99 371 359	kpe-akrotiri@schools.ac.cy
Marine and Environment Research Lab (MER)	Λεωφόρος Αμαθούντος 202, Marina Gardens, Block B, Γραφεία 13-14, Λεμεσός 4533, Κύπρος	99 527 679 / 25 636 700	info@merresearch.com/ pkleitou@merresearch.com
Let's Make Cyprus Green	Αγίας Ζώνης 1 & Θεσσαλονίκης, Νικολάου Πεντάδρομος Κέντρου, Block A - 2ος Όροφος, Οφύκη 204, 3025	25 260 344	letsmakecyprusgreen@gmail.com
CARDET	Λεωφόρος Λυκαβητού 29 (1ος όροφος), Έγκωμη, 2401, Λευκωσία Κύπρος	22 002 100	info@cardet.org
Gardens for the future	Ελπινίκης 9, Λευκωσία 1015	99 756 409	enterthegardens@gmail.com
Cyprus forum	1 Κινύρα 1102 Λευκωσία, Κύπρος	22 678 670	contact@cyprusforum.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ			
WEEE Electrocyclusis Cyprus Ltd	229 Λεωφ. Τσερίου, 2047 Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	7000 9333	admin@weecyprus.com.cy
Afis	229 Λεωφ. Τσερίου, 2047 Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	22 586 000	info@afiscyprus.com.cy
Green Dot	229 Λεωφ. Τσερίου, 2047 Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος	22 586 000	admin@greendot.com.cy
RTM tyres recycling co. Ltd.	Ισχυρών, 1, Κάτω Πολεμίδια, Βιομηχανική Περιοχή 4151, Λεμεσός, Κύπρος	25355544/99079235	rtm.recycling@cytanet.com.cy
E4C Ltd. / Tyre Recycling Cyprus	Ομονοίας 91, Λεμεσός 3048	25 577 700	efourc@cytanet.com.cy

Ο.Α.Κ. (Οργανισμός Ανακύκλωσης Κύπρου από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις)	Σκουφά 3, Γερμασόγεια, 4044, Λεμεσός	25 828 284 / 99 990 077	info@oak.org.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ			
Δίκτυα Συνεργασίας Αλιείας	Πανεπιστήμιο Κύπρου Τ.Θ 20537, 1678 Λευκωσία, Κύπρος	22 893 942	nikolaidis.georgios@ucy.ac.cy
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ			
Σύνδεσμος Επιστημόνων και Μηχανικών Περιβάλλοντος	-	-	Pasmep.cy@gmail.com
Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών Κύπρου	BRIDGE HOUSE, Γραφείο 2, Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 64, 1080 – Λευκωσία, Κύπρος	22672866	info@spolmik.org
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ			
ΟΕΔΑ Πεντακώμου	Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' 83, 4181, Ύψωνας Λεμεσός	25 760 111	anelem@cytanet.com.cy
ΟΕΔΑ Κόση (Κ/Ξ ΗΛΕΚΤΩΡ Α.Ε.-ΕΛΛΑΚΤΩΡ Α.Ε.-CYBARCO CONTRACTING LTD)	Λάρνακας-Αμμοχώστου, Ρ.Σ: 7621 Koshi, Larnaca, Cyprus P.O Box: 42096, Ρ. Σ: 6530 Larnaca,	22818494	lantoniou@ellaktor.com
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ			
Zero Food Waste Cyprus	-	99922884	zerofoodwastecy@gmail.com
ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
Τμήμα Επιστημών της Αγωγής Πανεπιστήμιο Κύπρου	Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών Πανεπιστήμιο Κύπρου Τ.Θ.: 20537, 1678 Λευκωσία	22 894 044	georgiou.christina@ucy.ac.cy
Τμήμα Μηχανικών Μηχανολογίας και Κατασκευαστικής Πανεπιστημίου Κύπρου	Λεωφ. Πανεπιστημίου 1 2109 Αγλαντζιά, Λευκωσία Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, Κύπρος	22 89 2248 22 89 2280/50	markou.maria@ucy.ac.cy

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος	Λεωφόρος Πανεπιστημίου 1 2109 Αγλαντζιά Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, Κύπρος	22 892 200/49	cee@ucy.ac.cy, loizou.eva@ucy.net
Ωκεανογραφικό Κέντρο	Τ.Θ 20537, 1678 Λευκωσία, Κύπρος	22 893 989	georgios@ucy.ac.cy
Τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας, και Επιστήμης Τροφίμων	Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 30 3036 Λεμεσός	25 002 436	sonia.pillatsi@cut.ac.cy
Τμήμα Χημικών Μηχανικών	Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 30 3036 Λεμεσός	25 002 178	zooula.kiperesi@cut.ac.cy
Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας	Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 30 3036 Λεμεσός	25 002 430	maria.ropa@cut.ac.cy
Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών	Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 30 3036 Λεμεσός	25 002 159	maria.stavrou@cut.ac.cy
Σχολή Επιστημών Αγωγής & Κοινωνικών Επιστημών	7 Γιάννη Φρειδερίκου, Παλουριώτισσα, 1036, Λευκωσία, Κύπρος	22 394 394	info@frederick.ac.cy
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου 6, Διογένους 2404 Έγκωμη P.O. Box: 22006, 1516 Λευκωσία-Κύπρος	22 713 000	info@euc.ac.cy
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας	Μακεδονίτισσης 46, CY-2417 Τ.Θ. 24005, CY-1700 Λευκωσία, Κύπρος	22 841 500	admissions@unic.ac.cy
Πανεπιστήμιο Νεάπολης	Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος Λεωφόρος Δανάης 2 8042 Πάφος	26 843 300	info@nup.ac.cy

	Κύπρος		
University of Central Lancashire – Cyprus	Λεωφόρος Πανεπιστημίου Πύλα 12 – 14, 7080 Λάρνακα, Κύπρος	24 694 000	info@uclancyprus.ac.cy
The Cyprus Institute (Λευκωσία)	Κωνσταντίνου Καβάφη 20 2121, Αγλαντζιά, Λευκωσία, Κύπρος	22 208 700	info@cyi.ac.cy

Πίνακας 3: Εμπλεκόμενοι Φορείς με Παραγωγή Αποβλήτων

Επωνυμία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ			
Παναγροτική Ένωση Κύπρου (ΠΕΚ)	-	22 752389	pek.farmers@cytanet.com.cy
Nikos Armenis sons Ltd	Μοναγρούλι, Λεμεσός 4524	25 633777	armenis@cytanet.com.cy
Ένωση Κυπρίων Αγροτών (ΕΚΑ)	Ανδροκλέους 4, Διαμ. 3, 1060 Λευκωσία	22 754651/ 22 755678	eka.agroton@cytanet.com.cy
Παναγροτικός Σύνδεσμος Κύπρου	Γωνία Κ. Μάτση και Σάμου 15, Πολυκατοικία ELVASTI , 1ος Όροφος No 12, 1687 Λευκωσία	22 422809	panagrotikos@panagrotikos.org.cy
Ευρωαγροτικός Σύνδεσμος Κύπρου	Λεωφ. Μακαρίου 10, 2460, Π. Δευτερά, Λευκωσία	99 653566	euroagro@cytanet.com.cy
Φιλαγροτική Συμβουλευτική	Χούς 3γ-δ 2012, Στρόβολος Τ.Θ, 25102, 1306 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ	22355360	info@filagrogroup.com
Παγκύπρια Οργάνωση Σιτοπαραγωγών	Ηφαίστου, 3, Αθηνού 7600, Λάρνακα, Κύπρος	24 523 012	info.pos@cytanet.com.cy
Παγκύπριος Σύνδεσμος Βιοκαλλιεργητών	Κροίσου 1, Λευκωσία Κύπρος	99 592 598	pasybio@gmail.com

Σύνδεσμος Βιοκαλλιεργητών Κύπρου	-	99 520 990, 97 770 761	biocyprus@hotmail.com
ΠΟΑΣ Οικοαγροτικός - Παγκύπριος Οικολογικός Αγροτικός Σύνδεσμος	Αρχ.Μακαρίου Γ 22, Πέρα Χωριό, Λευκωσία, Στρόβολος, Κύπρος	22 523 166	oikologikosagrotikos@cytanet.com
Κυπριακός Σύνδεσμος Φυτοπροστασίας (ΚΥ.ΣΥ.Φ.)	Γρ. Διγενή 38 & Δεληγιώργη 3, Τ.Κ. 21455, 1509, Λευκωσία, Κύπρος	22 889 800, 22 889 830	baxsia@hotmail.com, chamber@ccci.org.cy
Συμβούλιο Γεωπόνων Κύπρου - Παγκύπρια Ένωση Γεωπόνων	Εζεκία Παπαϊωάννου 21-Flat 9, Λευκωσία 1075	22 759 868	agronom_registration@cytanet.com.cy
Παγκύπρια Ένωση Γεωπόνων (ΠΕΓ)	Εζεκία Παπαιωάννου 21 Διαμ.9, 1075 Λευκωσία	22 759 868	agronom@cytanet.com.cy
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ			
Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών	Διεύθυνση: Λεωφ. Ακροπόλεως 8, Γραφείο 302, 2006, Στρόβολος Τ.Θ. 24874, 1304 – Λευκωσία	22 516112	info@katanalotis.org.cy
Παγκύπρια Ένωση Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής	Λεωφόρος Αθαλάσσας 169, 1ος όροφος Γρ.103, 2015 Στρόβολος	22313111	consumersunion@cytanet.com.cy
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΕΣΤΙΑΣΗ			
China Spice Group of Restaurants	Πινδάρου, 26 ΤΚ: 1060	99643216	chinaspice@cytanet.com.cy
Brainstorm Enterprises	5, Γρίβα Διγενή 6030 Λάρνακα	24 816660	akis@fridays.com.cy
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			
Rescuebox	-	-	info@rescuedbox.com
Agno zero waste grocery Ltd	Γλάδστωνος 59, Λεμεσός	96612404	hello@agnogrocery.com
Amalthia Trading Nicosia Ltd (Quasimodo)	82, Αγίου Δημητρίου Λευκωσία	22432161	maria@amalthiatradingnic.com
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ			
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΞΕΝΑΓΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	Τ.Κ.24942, 1355 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	22765755	cytouristguides@cytanet.com.cy

Σύνδεσμος Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου	Στασικράτους 24, 1065 Λευκωσία	22666435	acta@acta.org.cy
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ			
Peta Plastics Ltd	Λευκωσίας 18,2540-Δαλι	22610028	info@petaplastics.com
Τσιμεντοποιία Βασιλικού	1Α Λεωφ. Κυριάκου Μάτση, Τ.Θ. 22281 1519 Λευκωσία, Κύπρος	22 458 100	e.christou@vassiliko.com

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Α1.Δ2

LIFE-IP CYzero WASTE

